

การศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศ
ในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ

ปริญญาานิพนธ์
ของ
วรากร จันทร์เสนา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ตุลาคม 2549

การศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศ
ในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ

ปริญญาานิพนธ์

ของ

วรากร จันทรเสนา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตุลาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศ
ในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ

บทคัดย่อ
ของ
วรากร จันทร์เสนา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ตุลาคม 2549

วรารกร จันทรเสนา. (2549). การศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรกวิน, รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ ศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ ศึกษาปัจจัยด้านองค์ประกอบของประชากรที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ และศึกษาความเป็นไปได้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่ใช้สำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว และแบบสัมภาษณ์สำหรับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 13 คน และใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับทรัพยากรและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณกว๊านพะเยา ใน 8 ตำบล จำนวน 165 คน และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา จำนวน 380 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ ทดสอบ (Chi-Square test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีอยู่ในแต่ละภูมิประเทศบริเวณกว๊านพะเยาที่โดดเด่นมีดังนี้ ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประเภทประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณี และ โดยทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติมีความโดดเด่นมากที่สุด และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ กิจกรรมท่องเที่ยวกึ่งนิเวศ ได้แก่ การตกปลาบริเวณกว๊านพะเยา และชนะสังข์บ่อตกปลา และกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ คือ กาดฮิมกว๊าน

2. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถพัฒนาได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ ได้แก่ กิจกรรมเชิงนิเวศในแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ การพายเรือ ปั่นเรือถีบ การเดินป่า การศึกษาธรรมชาติ การส่องสัตว์/ดูนก และการตั้งแคมป์ กิจกรรมกึ่งนิเวศ ได้แก่ การขี่จักรยานท่องเที่ยว และตกปลา กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ได้แก่ การชมความงาม ความเก่าแก่ของแหล่งประวัติศาสตร์ การศึกษาเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของแหล่งประวัติศาสตร์ การเที่ยวชมศิลปกรรม และวัฒนธรรมร่วมกิจกรรม เรียนรู้วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น และการศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง

3. ปัจจัยด้านองค์ประกอบประชากรของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ พบว่าประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มี เพศ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น

ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

4. การปรับปรุงและพัฒนาการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบ ผู้วิจัยได้นำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบกว๊านพะเยาได้ทั้งหมด 7 เส้นทางได้แก่ 1.ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สถิตในเมืองพะเยา 2.ของดีเมืองพะเยา 3.ชีวิตพื้นบ้านสืบสานงานหัตถกรรม 4.พิชิตยอดดอยนอก 5.เที่ยวน้ำตก 6.สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ช้อปปิ้ง OTOP พายเรือชมธรรมชาติ 7.เที่ยวกว๊านพะเยา

คำสำคัญ 1. ทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. กว๊านพะเยา

A STUDY OF ECOTOURISM'S RESOURCES AND ACTIVITIES
IN KWAN PHAYAO AND SURROUNDING AREAS

AN ABSTRACT
BY
WARAKORN JANTHARASENA

Presented in Partial Fulfillment of Requirements
for the Master of Science degree in Planning and Management Ecotourism
at Srinakharinwirot University

October 2006

Warakorn Jantharasena. (2006). *A Study of Ecotourism's Resources and Activities in Kwan Phayao and Surrounding Areas*. Master thesis, M.S. (Planning and Management Ecotourism). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Kawee Worrakavin, Associate Prof. Choosri Wongratana

The objectives of this research were to study ecotourism's resources and activities according to the landscape in Kwan Phayao and surrounding areas. Researcher also studied ecotourism's activities which could be developed, the population factors, the opinions of people about ecotourism's, activities and the possibility in improving the ecological trail that could be linked in looping system. The tools used in this research were tourism's resources and activities survey form, questionnaire used for 380 tourists and 165 local people in Kwan Phayao area, and interviewing form used for 13 government officers. After collecting data, those were analyzed by using descriptive statistics; frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics; Chi square for testing hypothesis.

The results showed that;

1. The prominent ecotourism's resources in Kwan Phayao area were natural resources, historical and religious related resources, cultural resources and man-made attractions. In those, natural resources were prominent. In addition, the find-out ecotourism activities were semi-ecotourism activities which were fishing in Kwan Phayao reservoir, Thanasang fishing pool, and Kad-Him-Kwan (Kwan Phayao local market)

2. The activities which should be developed were kayaking, water bicycle, trekking, natural resources studying, bird watching, animal watching, camping. The semi-ecotourism activities were biking, and fishing. The historical and cultural activities were sightseeing and learning the history of the resources and the communities' lifestyles, and also learning about local products processing.

3. According to the population factors and the opinion of people about ecotourism's activities, it was found that people and tourists who were different in gender, education and domicile were different in opinions about ecotourism's activities significantly at p value = .01 which confirm the hypothesis. Those ecotourism's activities were rowing a boat, pedaling a water bicycle, sightseeing the nature, ancient city such as Whiang Phayao, the ancient remains such as ,Wat Sri Khom Kham ,Phra That Chom Thong ,Wat Sri Umong Kham, seeing the antiques in Cultural Home Centre, learning the communities' lifestyles such as farming, fishing, weaving etc., learning how to produce souvenirs and local product.

Moreover, the result indicated that ecological trail that could be linked in looping system in Kwan Phayao should be improved.

4. The researcher recommended seven ecotourism routes around Kwan Phayao; 1) religious related route 2) famous products in Phayao learning 3) local communities visiting 4) trekking to Doi Ngok mountain 5) water fall route 6) OTOP shopping and boat sailing and 7) Kwan Phayao visiting.

Key words:

1. ecotourism resources and activities
2. Kwan Phayao

ปริญญาานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษารัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศ
ในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ

ของ
วรากร จันทรเสนา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณะกรรมการสอบปริญญาานิพนธ์

..... ประธานควบคุมปริญญาานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กวี วรกวิน)

..... กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จินดา เกาพิจิตร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ นवलละออ รัตนวิมานวงศ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงในการให้คำปรึกษาแนะนำ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ กวี วรรกวิณ และรองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จินดา เกาพิจิตร และอาจารย์ นवलละออ รัตนวิมานวงศ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้เสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสบการณ์และความเมตตาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณท่านเจ้าของเอกสาร ตำราต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้อ้างอิงในการทำวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณเทศบาลเมืองพะเยา ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส แม่นาเรื่อ บ้านตุน บ้านสาข สันป่าม่วง บ้านต๋อม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นผลทำให้ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้อย่างสมบูรณ์ และครอบครัวหงษ์หิน และครอบครัวบุญชู ที่ช่วยเหลือในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณท่านประธานอำนวยการพิมพ์ราย สุกโปฏก และพี่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกคนในโรงเรียนไฟทอตุตมศึกษา คุณจรินทร์ วิศวสุขมงคล คุณอัฉริยา ศักดิ์นรงค์ คุณสิริคนางค์ ปานศรี ที่เป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้มาตั้งแต่ต้น และที่สำคัญที่สุดขอขอบคุณว่าที่ร.ต.วีระวัฒน์ น่วมถนอม ที่คอยช่วยเหลือผู้วิจัยในทุกๆ ด้านและเป็นกำลังใจที่ดีที่สุดเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งคาดว่าจะประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการแก่ผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณดีทั้งหมดนี้เพื่อตอบแทนพระคุณแต่ คุณตาจ่านรงค์ - คุณยายจันทร์ดี หงษ์หิน ครู - อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาอบรม สั่งสอนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการศึกษาค้นคว้าด้วยดีตลอดมา

วรากร จันทรเสนา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
สมมติฐานในการวิจัย.....	11
2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	25
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว.....	30
ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพะเยา.....	37
ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
การกำหนดประชากรและสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	46
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
การนำเสนอผลงานวิจัย.....	57
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ผลการสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละภูมิภาค.....	59
ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. (ต่อ)	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	86
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของประชาชนและนักท่องเที่ยว.....	96
ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบ.....	114
ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	134
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	158
ความมุ่งหมายของงานวิจัย สมมติฐานงานวิจัย.....	158
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	159
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	159
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	160
การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	161
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	162
อภิปรายผล.....	170
ข้อเสนอแนะ.....	175
บรรณานุกรม.....	177
ภาคผนวก.....	183
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	246

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำบล.....	47
2 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะภูมิประเทศ.....	60
3 ผลการศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี.....	65
4 ผลการสำรวจกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะภูมิประเทศ.....	66
5 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ใน ภูมิประเทศที่ลุ่ม	67
6 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ใน ภูมิประเทศที่ราบ	73
7 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ใน ภูมิประเทศที่ดอน	79
8 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ใน ภูมิประเทศที่ลาดเชิงเขา	81
9 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ใน ภูมิประเทศภูเขา	83
10 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ.....	96
11 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามอายุ	97
12 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษา.....	98
13 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามอาชีพ.....	99
14 จำนวนร้อยละของประชาชนจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	100
15 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามภูมิสำเนา.....	101
16 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีความคิดเห็นต่อ ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา.....	102
17 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวอื่น นอกเหนือจากกว๊านพะเยา.....	103
18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยว ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยาด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว.....	104
19 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยว ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก.....	105

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
20 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยาด้านการคมนาคมขนส่ง.....	106
21 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวแสดงความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	107
22 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ควรจัดในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ.....	109
23 จำนวนร้อยละของประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อปัญหา และอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	110
24 จำนวนร้อยละของประชาชนที่ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	111
25 จำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มีความคิดเห็นต่อปัญหา และอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	112
26 จำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	113
27 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน.....	136
28 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนที่มีอายุ แตกต่างกัน.....	138
29 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน.....	140
30 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน.....	142
31 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน.....	144
32 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน.....	146
33 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน.....	147

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
34 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของนักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน.....	149
35 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน.....	151
36 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน.....	153
37 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน.....	155
38 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของนักท่องเที่ยวที่มีภูมิสำเนาแตกต่างกัน.....	156
39 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในภูมิภาค ที่ลุ่ม.....	198
40 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในภูมิภาค ที่ราบ.....	208
41 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในภูมิภาค ที่ดอน.....	225
42 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในภูมิภาค ที่ลาดเชิงเขา.....	228
43 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในภูมิภาค ภูเขา.....	232
44 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี.....	235
45 ผลการสำรวจกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	238

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงแผนที่ขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษา.....	10
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
3 ตราประจำจังหวัดพะเยา.....	38
4 แสดงลักษณะภูมิประเทศของอำเภอเมืองพะเยา.....	39
5 แสดงแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละภูมิภาค.....	64
6 แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ.....	96
7 แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามอายุ.....	97
8 แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยว จำแนกตามระดับการศึกษา.....	98
9 แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามอาชีพ.....	99
10 แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนร้อยละของประชาชนจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	100
11 แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยว จำแนกตามภูมิลำเนา.....	101
12 แผนที่เส้นทางที่ 1 ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่สถิตในเมืองพะเยา.....	119
13 แผนที่เส้นทางที่ 2 ของดีเมืองพะเยา.....	121
14 แผนที่เส้นทางที่ 3 ชีวิตพื้นบ้าน สืบสานงานหัตถกรรม.....	123
15 แผนที่เส้นทางที่ 4 พืชหายากดอยนอก.....	125
16 แผนที่เส้นทางที่ 5.1 เทียน้ำตกขุนต่อม.....	127
17 แผนที่เส้นทางที่ 5.2 เทียน้ำตกห้วยแม่ต๋อน น้ำตกสามเฒ่า.....	129
18 แผนที่เส้นทางที่ 6 สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ช้อปปี้ง OTOP พายเรือชมธรรมชาติ.....	131
19 แผนที่เส้นทางที่ 7 เทียน้ำตกว๊านพะเยา.....	133

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งทางด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในแต่ละท้องถิ่น และสามารถดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาเยือน ดังจะเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2548 มีจำนวนถึง 12 ล้านคน ทำรายได้ประมาณ 440,000 ล้านบาท และคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2549 จะมีอัตราการเพิ่มของนักท่องเที่ยวต่างชาติถึง 15.12 ล้านคน ซึ่งจะสามารถสร้างรายได้อีกประมาณ 530,000 ล้านบาท (วินิจ รังผึ้ง. 2548: 13)

จากสถิติข้อมูลข้างต้นทำให้เห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศทำให้เกิดการสร้างรายได้และการจ้างงานกระจายไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามแม้ว่าการท่องเที่ยวจะส่งผลดีในเชิงเศรษฐกิจแล้ว การพัฒนาการท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ต่อพื้นที่ท่องเที่ยวทั่วประเทศ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจึงเป็นที่มาของความตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ พร้อมกับการนำมาซึ่งแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืนและแนวคิดเรื่อง Ecotourism แนวคิดดังกล่าวได้ถูกนำมาพิจารณาและผลักดันให้เกิดนโยบายและแนวทางการจัดการที่เป็นจริงเป็นจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในท้องถิ่น (นิพล เชื้อเมืองพาน. 2542: 3-4)

รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงนำการท่องเที่ยวมาเป็นกลยุทธ์หนึ่งของการพัฒนาประเทศ จากแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551 (แผนการบริหารราชการแผ่นดิน. 2548: 12) โดยเฉพาะประเด็นยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีกลยุทธ์หลักที่สำคัญคือ กำหนดพื้นที่คุ้มครองที่สำคัญและมีความเปราะบาง เช่นในเขตที่ห้ามการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยเด็ดขาด และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติและทางทะเล ภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ ประกอบกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้กำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในปี พ.ศ.2547-2551 โดยมีแนวทางหลักในการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นกลไกหลักในการกระจายรายได้และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน

2. เพื่อพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเป้าหมายทางการตลาดและเป็น Magnet ดึงดูดนักท่องเที่ยว

3. เพื่อให้สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวมีมาตรฐานสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

4. เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจในมาตรการด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2547ก: ถ่ายเอกสาร)

นอกจากนี้ยังมีกระแสพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการประชุม “Earth Summit” ที่เมือง Rio de Janiro ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2535 ก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้าน คือ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2540: 1)

1. กระแสความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีขอบข่ายกว้างขวางไปทั่วโลก ทั้งในแง่การอนุรักษ์ในระดับท้องถิ่นจนถึงการอนุรักษ์ ป้องกันและแก้ไขวิกฤตการณ์ของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพ

2. กระแสความต้องการการศึกษา เรียนรู้ หรือมีประสบการณ์ในสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นความต้องการที่มีมากขึ้นในหมู่นักท่องเที่ยว และในทุกส่วนของสังคม ให้มีความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์

3. กระแสความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มาจากประชาชนในท้องถิ่น มีการกระจายรายได้ที่เหมาะสม เป็นไปตามความต้องการของผู้ที่อยู่ในพื้นที่มากขึ้น

จากกระแสในการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้ง 3 ด้านนั้น ต้องกระทำไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาตินั้นมีความยั่งยืนต่อไปในอนาคต ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นทางเลือกใหม่ที่กำลังได้รับความสนใจจากหน่วยงานที่ต้องการจัดการท่องเที่ยว เพราะเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่มุ่งให้ความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการด้วย

สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยในพื้นที่ภาคเหนือ นั้น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้กำหนดยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวบริเวณจังหวัดแพร่ น่าน พะเยา แม่ฮ่องสอน เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน พื้นที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเชิงนิเวศ ซึ่งต้องมีการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเชิงเกษตร พร้อมทั้งอนุรักษ์โบราณสถานและศิลปวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และส่งเสริมพัฒนาความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในรูปแบบ Package Tour (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2547ข: 3) สอดคล้องกับจังหวัดพะเยาได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดในด้านเศรษฐกิจ:การพัฒนาที่ยั่งยืนและบ้านเมืองน่าอยู่ โดยเน้นการฟื้นฟูและอนุรักษ์บริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน การป้องกันและแก้ไข

ภาวะมลพิษ การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มนุษย์ ชุมชน ศิลปกรรม วัฒนธรรม และโบราณสถาน (จังหวัดพะเยา. 2547: ออนไลน์) ซึ่งในจังหวัดพะเยามีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความโดดเด่น คือกว๊านพะเยา ที่จะสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนได้ โดยการนำแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเข้ามาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ

กว๊านพะเยาเป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติประเภทน้ำผิวดิน มีเนื้อที่ประมาณ 12,831 ไร่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งน้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ดังนั้นประชาชนในจังหวัดพะเยาได้มีการใช้ประโยชน์จากกว๊านในด้านต่าง ๆ เช่น เป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก การอุปโภคบริโภค ทำการประมงน้ำจืด เป็นแหล่งน้ำดิบในการผลิตน้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดพะเยา และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืด ในภาคเหนือของสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดพะเยา (เอื้ออิศรา หงส์หิรัญ. 2544: 2) นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอยู่รอบกว๊านพะเยาทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถาน รวมไปถึงวัฒนธรรมล้านนาและวิถีชีวิตชุมชน ศิลปะ ดนตรี เพลงพื้นบ้าน หัตถกรรมพื้นบ้าน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาจนถึงทุกวันนี้

จากการศึกษา สํารวจ และออกแบบโครงการขุดลอกกว๊านพะเยาและจัดทำประชาพิจารณ์จังหวัดพะเยา พบว่าด้านการท่องเที่ยวที่นั่น ยังขาดจุดดึงดูดใจในเชิงการท่องเที่ยว เช่น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นจุดดึงดูด หรือการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม เพื่อให้เกิดแหล่งดึงดูด อีกทั้งเส้นทางคมนาคมบริเวณสายหลักยังไม่เอื้ออำนวยต่อการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังกว๊านพะเยา และการคมนาคมรอบ ๆ กว๊านพะเยายังขาดการพัฒนาให้มีความสะดวกในการเดินทางเข้าสู่กว๊านพะเยาอีกด้วย (คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2547: 3-98)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่ากว๊านพะเยาน่าจะได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมหลากหลาย จึงได้ทำการศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีอยู่ในแต่ละภูมิประเทศบริเวณกว๊านพะเยา
2. เพื่อศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถพัฒนาได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ

3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านองค์ประกอบของประชากรที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ

4. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้กับ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น นำไปเป็นแนวทางการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบตามลักษณะภูมิประเทศ ทั้งยังสามารถจัดทำเป็นเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างภูมิประเทศรอบกว๊านพะเยาได้ และจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าวจะมีส่วนช่วยให้กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบนั้นคงความเป็นธรรมชาติมากที่สุด

นอกจากนี้ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะภูมิประเทศใกล้เคียงกัน และเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่ศึกษาค้นคว้าต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ด้านพื้นที่

ได้แก่พื้นที่ ต.เวียง ต.แม่ต๋ำ ต.แม่ใส ต.แม่นาเรื่อ ต.บ้านตู่ น ต.บ้านสา ง ต.สันป่าม่วง ต.บ้านต๋อม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา บริเวณละติจูด 18 องศา 53 ลิปดา ถึง ละติจูด 19 องศา 27 ลิปดาเหนือ และบริเวณ ลองติจูด 99 องศา 43 ลิปดา ถึงลองติจูด 100 องศา 2 ลิปดา ตะวันออก

2. ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

- 2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ
- 2.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ และโบราณสถาน
- 2.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรม

3. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

- 3.1 กิจกรรมเชิงนิเวศในแหล่งธรรมชาติ
- 3.2 กิจกรรมกึ่งนิเวศ
- 3.3 กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์

4. ด้านประชากร

4.1 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบใน 8 ตำบล

4.2 ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณกว๊านพะเยาใน 8 ตำบล จำนวน 18,464 คน
ครัวเรือน

4.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา จำนวน 7,780 คนต่อสัปดาห์

5. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

5.1 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบใน 8 ตำบล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคเหนือเขต 2 จังหวัดพะเยา ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ใน 8 ตำบล โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 13 คน

5.2 ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณกว๊านพะเยาใน 8 ตำบล ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างตามลำดับชั้น ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 165 คน โดยเลือกศึกษาครัวเรือนละ 1 คน

5.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามาเน่ (Taro Yamane. 1967: 886) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน

6. ตัวแปรที่ศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ มีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบดังนี้

6.1 ตัวแปรด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่

6.1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ

6.1.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ และโบราณสถาน

6.1.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรม

6.2 ตัวแปรด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่

6.2.1 กิจกรรมเชิงนิเวศในแหล่งธรรมชาติ

6.2.2 กิจกรรมกึ่งนิเวศ

6.2.3 กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์

6.3 ตัวแปรปัจจัยด้านองค์ประกอบประชากร ได้แก่

6.3.1 เพศ

6.3.1.1 ชาย

6.3.1.2 หญิง

6.3.2 อายุ

6.3.2.1 15 - 24 ปี

6.3.2.2 25 - 34 ปี

6.3.2.3 35 - 44 ปี

6.3.2.4 45 - 54 ปี

6.3.2.5 55 - 64 ปี

6.3.2.6 65 ปีขึ้นไป

6.3.3 ระดับการศึกษา

6.3.3.1 ไม่ได้รับการศึกษา

6.3.3.2 ประถมศึกษา

6.3.3.3 มัธยมศึกษาตอนต้น

6.3.3.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.

6.3.3.5 อนุปริญญา / ปวส. / ปวท.

6.3.3.6ปริญญาตรี

6.3.3.7 สูงกว่าปริญญาตรี

6.3.4 อาชีพ

6.3.4.1 ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ

6.3.4.2 แม่บ้าน / พ่อบ้าน

6.3.4.3 รับจ้างทั่วไป

6.3.4.4 ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว

6.3.4.5 เกษตรกรรม

6.3.4.6 นักเรียน / นักศึกษา

6.3.5 รายได้ต่อเดือน

6.3.5.1 ต่ำกว่า 5,000 บาท

6.3.5.2 5,000 – 10,000 บาท

6.3.5.3 10,001 – 15,000 บาท

6.3.5.4 15,001 – 20,000 บาท

6.3.5.5 มากกว่า 20,000 บาท

6.3.6 ภูมิลำเนา

6.3.6.1 จังหวัดพะเยา

6.3.6.2 ต่างจังหวัด

6.4 ตัวแปรด้านความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่

6.4.1 สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

6.4.2 สิ่งอำนวยความสะดวก

6.4.3 การคมนาคมขนส่ง

6.5 ตัวแปรด้านความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่

6.5.1 การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยว

6.5.2 การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

6.5.3 การสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว

6.5.4 การให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ โดยมีเหตุผลที่แตกต่างกันไป เช่น เพื่อผ่อนคลายความเครียด การแสวงหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ การเดินทางเพื่อรักษาสุขภาพ การเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติ เป็นต้น

2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบ มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนต่อไป

3. หลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ วัฒนธรรม และชุมชน มีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน ให้ความรู้และสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น โดยให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและนักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ

4. ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว หมายถึง ทรัพยากรที่เป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

4.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงดงามตามธรรมชาติ

4.2 ประเภทประวัติศาสตร์และโบราณสถาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและสร้างเสริมในปัจจุบัน ซึ่งมีผลดึงดูดให้คนไปท่องเที่ยว

4.3 ประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดให้คนไปท่องเที่ยวในสถานที่นั้น

5. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง กิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในระบบนิเวศ และวัฒนธรรมท้องถิ่นควบคู่ไปกับความเพลิดเพลิน ซึ่งได้แก่กิจกรรมดังต่อไปนี้

5.1 กิจกรรมเชิงนิเวศในแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ กิจกรรมเดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ส่องสัตว์ / ดูนก เทียวถ้ำ / น้ำตก พายเรือ ดำน้ำดูปะการัง ตั้งแคมป์ ล่องแพ และขี่ม้า นั่งช้าง

5.2 กิจกรรมกึ่งนิเวศ ได้แก่ กิจกรรมถ่ายรูป บันทึกภาพ / เสียง ศึกษาท้องฟ้า ขี่จักรยานท่องเที่ยว (เสือภูเขา) ปีน / ไต่เขา ตกปลา

5.3 กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ได้แก่ กิจกรรมชมความงาม ความเก่าแก่ลักษณะเฉพาะตัวของแหล่งประวัติศาสตร์ ศึกษาเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของแหล่ง

โบราณคดีและประวัติศาสตร์ ศึกษาชั้นชมงานศิลปกรรมและวัฒนธรรม ร่วมกิจกรรมเรียนรู้ พฤติกรรมของผู้คน การศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง

6. กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับลักษณะภูมิประเทศ หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้จัดกระทำขึ้นในแต่ละภูมิภาค เช่น การตกปลา ศึกษาธรรมชาติ ศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมืองที่สัมพันธ์กับภูมิประเทศ เป็นต้น

7. กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หน้าจะพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศ หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยังไม่ได้จัดกระทำขึ้นในสถานที่นั้น แต่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ โดยการจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การส่องเรือ กีฬาทางน้ำ ส่องสัตว์ ดูนก ร่วมกิจกรรมในชุมชนและ เรียนรู้พฤติกรรมของผู้คน เป็นต้น

8. ปัจจัยด้านองค์ประกอบประชากร หมายถึง ข้อมูลทั่วไปของประชากรในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิสำเนา

9. ความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว หมายถึงความคิดเห็นในด้าน สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก การคมนาคมขนส่ง

10. ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ความรู้ตามแนวคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในด้านการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยว การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว การให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม

11. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณกว๊านพะเยา หมายถึง ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแหล่งธรรมชาติ กิจกรรมกึ่งนิเวศ กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์

12. การจัดเส้นทางท่องเที่ยว หมายถึง การนำทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละภูมิภาคมาจัดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างภูมิภาค

13. เจ้าหน้าที่ภาครัฐ หมายถึง เจ้าหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ เขต 2 จังหวัดพะเยา ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ใน 8 ตำบล

14. นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่มาเยือนกว๊านพะเยาโดยเดินทางมาด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เยี่ยมญาติ พักผ่อน ประชุม การศึกษา รักษาสุขภาพ เป็นต้น

15. ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่จะได้รับผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยอาศัยอยู่บริเวณกว๊านพะเยาใน 8 ตำบล ได้แก่ ต.เวียง ต.แม่ต้า ต.แม่ใส ต.แม่นาเรือ ต.บ้านต๋อน ต.บ้านสา ต.สันป่าม่วง ต.บ้านต๋อม

16. บริเวณโดยรอบ หมายถึง พื้นที่ติดกว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ โดยเขตพื้นที่ศึกษาอยู่ใน 8 ตำบล ได้แก่ ต.เวียง ต.แม่ต้า ต.แม่ใส ต.แม่นาเรือ ต.บ้านต๋อน ต.บ้านสา ต.สันป่าม่วง ต.บ้านต๋อม

17. ภูมิภาคบริเวณกว๊านพะเยา หมายถึง ลักษณะภูมิภาค ดังต่อไปนี้

17.1 หนองน้ำ หมายถึง บริเวณที่มีน้ำท่วมขังตลอดทั้งปี

17.2 ที่ลุ่ม หมายถึง บริเวณโดยรอบกว้านพะเยาส่วนที่อยู่ติดกับน้ำ เป็นที่ลุ่มลึก บางส่วนเป็นพื้นดิน บางส่วนเป็นแอ่งน้ำเล็ก หน้าฝนระดับน้ำท่วมถึง

17.3 ที่ราบ หมายถึง บริเวณโดยรอบที่อยู่ระดับจากที่ลุ่มขึ้นมา เป็นที่ราบเรียบ ส่วนใหญ่ใช้ทำนาและเกษตรกรรมอื่น ๆ

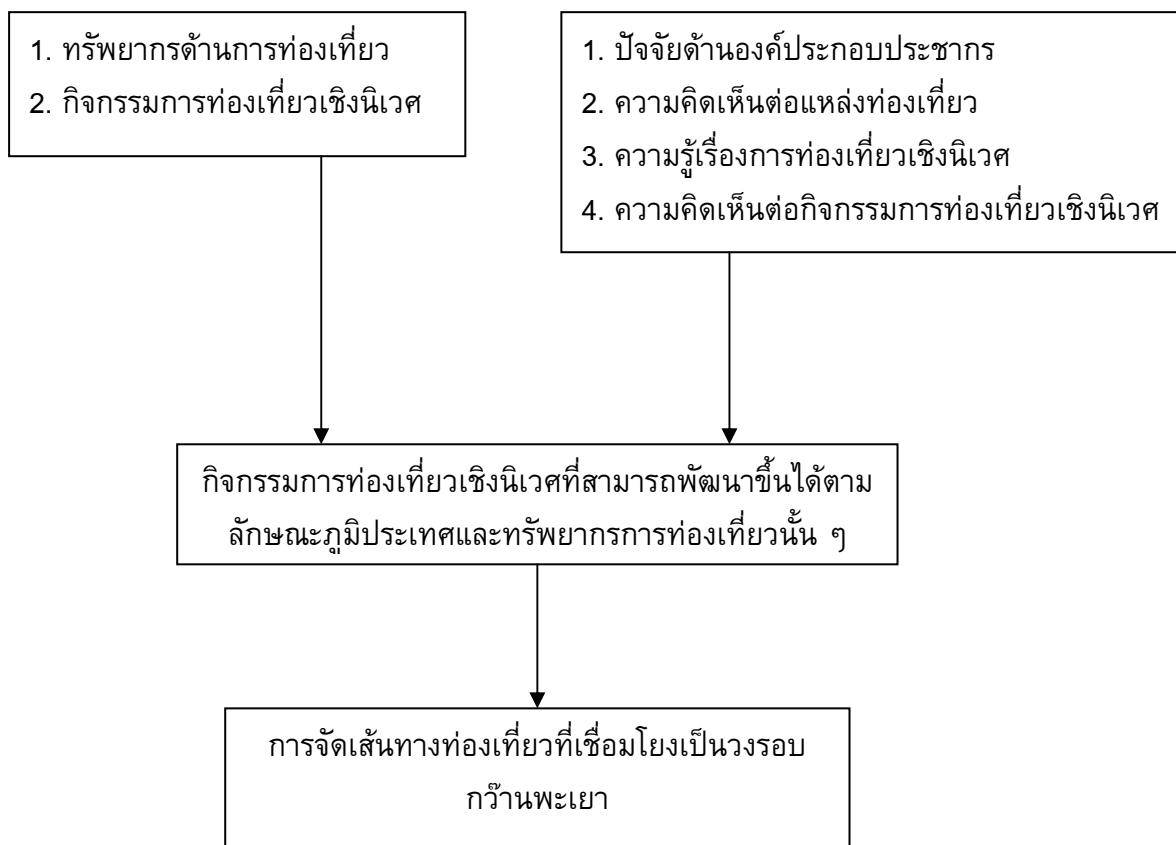
17.4 ที่ดอน หมายถึง บริเวณซึ่งอยู่ถัดที่ราบเรียบขึ้นไปเป็นบริเวณชายทุ่งต่อกับ ที่ลาดเชิงเขา เป็นที่สูงประเภทดอน เนิน โคน โนน ใช้ทำสวน ทำไร่ เป็นต้น

17.5 ที่ลาดเชิงเขา หมายถึง บริเวณที่ถัดจากที่ดอนขึ้นไปถึงเชิงเขา เป็นบริเวณที่สูงเนินตะกอนรูปพัด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าชุมชน และทำไร่และสวน

17.6 ภูเขา หมายถึง บริเวณที่มีความสูงจากพื้นบริเวณรอบ ๆ คล้ายเนินเขาแต่มีความแตกต่างต่างของพื้นที่ตั้งแต่ 600 เมตร ขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้า เรื่องการศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. สมมติฐานในการวิจัยจากข้อมูลเชิงคุณภาพ
 - 1.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบสามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ
 - 1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิประเทศสามารถปรับปรุงและพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบได้
2. สมมติฐานในการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณ
 - 2.1 ประชากรที่มีปัจจัยด้านองค์ประกอบที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบแตกต่างกัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดทฤษฎีและแผนงานรวมทั้งวิธีการในการดำเนินงานวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน
4. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว
6. ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพะเยา
7. ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เนื่องจากสภาพสังคมความเป็นอยู่ เทคโนโลยีทางด้านการคมนาคมขนส่ง ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางได้สะดวกรวดเร็วขึ้น จึงมีนักวิชาการได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไว้หลากหลายดังนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ โดยมีเงื่อนไขว่าการเดินทางนั้นเป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางจะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544: 15)

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2540: 8) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวคือ การเดินทางที่ผู้เดินทางอาจจะมีเหตุผลในการเดินทางแตกต่างกันไป เช่น เดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เดินทางเพื่อรักษาสุขภาพ เดินทางเพื่อเยี่ยมญาติ เดินทางเพื่อการศึกษา เป็นต้น ซึ่งการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวนั้นเป็นการพักผ่อนคลายความเครียดที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานหรือเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันพร้อม ๆ กับการได้รับรู้ สัมผัสกับสิ่งแปลกใหม่ที่แตกต่างไปจากการดำเนินชีวิตอันเป็นปกติของเรา ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นการก่อให้เกิดความรู้ และการติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความเข้าใจของคนทั้งโลกเข้าด้วยกัน อันจะนำไปสู่สันติสุขในการอยู่ร่วมกันทั้งปัจจุบันและอนาคต

ศิริ ฮามโพธิ์ (2543: 19-21) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว ว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในลักษณะต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งปกติจะไม่เคยพบกันมาก่อน
2. เป็นการเผชิญหน้ากัน ระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ในกลุ่มชาติพันธุ์ วิถีชีวิต ภาษา ความแตกต่างกันในด้านเศรษฐกิจ ฯลฯ
3. พฤติกรรมของกลุ่มคนที่ต้องการผ่อนคลายจากความตึงเครียดทางเศรษฐกิจและสังคมในชีวิตประจำวัน
4. พฤติกรรมของคนต่างถิ่นที่ประสานกันระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ตนได้รับจากการดำรงชีวิตของคนต่างถิ่น

กวี วรรณ; และคณะ (2546: 8) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง ปรากฏการณ์ของมนุษย์ที่เกิดจากการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมในเรื่องเกี่ยวกับการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ เพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ กัน ที่ไม่ใช่เพื่อการย้ายถิ่นฐานแบบถาวร

จากความหมายข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ โดยมีเหตุผลที่แตกต่างกันไป เช่น เพื่อผ่อนคลายความเครียด การแสวงหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ การเดินทางเพื่อรักษาสุขภาพ การเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติ เป็นต้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว

ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์ (2537: 3-4) กล่าวว่า การเดินทางที่จัดเป็นการท่องเที่ยวนั้น จำเป็นต้องมีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ

1. วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว ต้องมีใช้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ ซึ่งปกติจะประกอบไปด้วย
 - 1.1 การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและทางจิตใจ เช่น ไปพักผ่อนที่สถานตากอากาศ การไปอาบน้ำแร่ เป็นต้น
 - 1.2 การเดินทางเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น เช่น การได้เดินทางไปชื่นชมสังคม วัฒนธรรม การเมือง และภูมิประเทศที่แตกต่างไปจากสิ่งแวดล้อมของตนเอง
 - 1.3 การเดินทางเพื่อการแข่งขันหรือชมกีฬา
 - 1.4 การเดินทางเพื่อการสนทนา การไปชมการแสดง การไปชมโบราณสถาน ศิลปวัตถุ เป็นต้น
2. เป็นการเดินทางที่ผู้เดินทางนั้นไม่ได้ถูกบังคับ หากแต่เป็นไปด้วยความสมัครใจที่จะออกเดินทาง
3. เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังที่อื่นชั่วคราว อาจมีระยะเวลาน้อยกว่า 24 ชั่วโมง หรือมากกว่าจนเป็นปีก็ได้ แต่ไม่ว่าระยะเวลายาวนานเท่าใด ผู้เดินทางจะต้องมีความต้องการที่จะเดินทางกลับภูมิลำเนาของตนเอง

สุดาพร ชูตินทรานนท์ (2542: 39) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยวว่ามีหลายประการ ได้แก่

1. เดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงเริงรมย์
2. เดินทางเพื่อมาร่วมการประชุมสัมมนา
3. เดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้
4. เดินทางเพื่อการกีฬา
5. เดินทางเพื่อการติดต่อธุรกิจ
6. เดินทางเพื่อการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง
7. เดินทางเพื่อการประกอบศาสนกิจ
8. เดินทางเพื่อทัศนศึกษา
9. เดินทางเพื่อสุขภาพ หรือพักผ่อน

1.3 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

สรณี แสงมิตร (2533: 20) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นช่องทางยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้น ใช้แต่ในด้านการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศเท่านั้น ยังทำให้บทบาทของเศรษฐกิจ ซึ่งถือเป็นปัจจัยของการมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย และทำให้มีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้นซึ่งการซื้อบริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศถือได้ว่าเป็นการส่งสินค้าออก เพราะเป็นการซื้อด้วยเงินตราต่างประเทศ การผลิตสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวซื้อก็จะต้องมีการลงทุนซึ่งผลประโยชน์จะตกอยู่ในประเทศ และช่วยให้เกิดงานอาชีพอีกหลายแขนง เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ทางด้านสังคม การท่องเที่ยวเป็นการพักผ่อนคลายความตึงเครียดพร้อม ๆ กับการได้รับรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ผิดแตกต่างออกไป

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2538: 3-4) ได้ให้ความสำคัญของการท่องเที่ยวไว้ 3 ประเด็น คือ

1. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ

1.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ เข้าประเทศเป็นจำนวนมากตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา การท่องเที่ยวสามารถทำรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศมากเป็นอันดับ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่น ๆ นอกจากนี้รายรับสุทธิในรูปของเงินตราต่างประเทศจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ยังมีส่วนช่วยให้ดุลชำระเงินของประเทศเกินดุลอีกด้วย

1.2 รายได้จากการท่องเที่ยวจะมีผลทวีคูณ ในการสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ผลผลิตส่วนรวมของประเทศมีค่าทวีกว่า 3 เท่าตัว

1.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการหมุนเวียน และการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยวเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวในชนบท การพัฒนาความเจริญก็จะไปถึงภูมินาณั้น ๆ ก่อให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่ ๆ ในท้องถิ่น เช่น โรงแรม ภัตตาคาร ร้านค้า

สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีผู้ลงทุนในหลาย ๆ รูปแบบทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ อย่างกว้างขวางเป็นการสร้างรายได้สู่ประชาชนอย่างแท้จริง

1.4 การท่องเที่ยว มีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิต และนำเอาทรัพยากรของประเทศโดยเฉพาะของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในอัตราที่สูง ในรูปของการผลิตสินค้าพื้นเมือง และสินค้าที่ระลึกตลอดจนการบริการในท้องถิ่นนั้น ๆ

1.5 การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ ผลผลิตขายได้ตลอดเวลา สดแล้วแต่ความเหมาะสมและความสามารถของผู้ขาย

1.6 การท่องเที่ยวช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิต เป็นวงจรหมุนเวียนภายในประเทศ ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม อุตสาหกรรมท่องเที่ยว จัดว่าเป็นแหล่งจ้างงานที่ใหญ่ที่สุด เนื่องจากเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับหลาย ๆ อาชีพเป็นต้นว่า อาชีพเกี่ยวกับการขนส่ง อาชีพให้บริการด้านที่พัก อาชีพจัดบริการสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว อาชีพผลิตของที่ระลึก และอาชีพเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลทางการท่องเที่ยว เป็นต้น เป็นการลดการว่างงานลง ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้รัฐบาลได้รับรายได้ในรูปของภาษีอากร ประเภทต่าง ๆ

2. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคม

2.1 การท่องเที่ยวมีส่วนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ ก่อให้เกิดสันติภาพความเป็นมิตรไมตรี และความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน

2.2 การท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนา สร้างสรรค์ความเจริญทางสังคมให้เกิดแก่ท้องถิ่นทำให้มีการก่อสร้างสิ่งใหม่ ๆ มีการลงทุนทางด้านการผลิตเพื่อรองรับการบริการแก่ผู้มาเยือนท้องถิ่น ทำให้ประชาชนมีรายได้จากการมีงานทำจึงทำให้อยู่ดีมีความสุขโดยทั่วกัน

2.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ความสำนึกและตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการรักษาเอกลักษณ์ของชาติก่อให้เกิดความรู้สึกรักหวงแหนและรักแผ่นดินที่อยู่อาศัยของตน

2.4 การท่องเที่ยวช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท ช่วยขจัดปัญหาการล้นไหลและเคลื่อนย้ายเข้ามาหางานทำหรือเสี่ยงโชคในเมืองของประชาชนในชนบท

2.5 การท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนในชนบทรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาผลิตและประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ในรูปของสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกไว้สำหรับขายผู้มาเยือนเป็นการหารายได้มาจุนเจือครอบครัวเพิ่มขึ้น

3. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อการเมือง

3.1 การเดินทางท่องเที่ยวก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความมั่นคงปลอดภัย เพราะการที่นักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปเยือนที่ใด ที่นั้นจะต้องมีความปลอดภัยเพียงพอ

3.2 การท่องเที่ยวเป็นวิถีทางที่มนุษย์ต่างสังคมจะได้พบปะรู้จัก ทำความเข้าใจกัน การเดินทางไปมาหาสู่กันภายในประเทศทำให้ได้รู้จักคุ้นเคย รัพยาหา พึ่งพาอาศัยกัน เป็นการสร้างความรัก ความสามัคคี สมานฉันท์ของคนในชาติ ในทำนองเดียวกัน การเดินทางท่องเที่ยวระหว่าง

ประเทศจะเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เสริมสร้างความเข้าใจอันดี นำไปสู่ความเป็นเพื่อนร่วมโลก ที่จะช่วยสร้างสรรค์สัมพันธไมตรีและความสงบสันติสุขในโลก

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยว มีความสำคัญต่อประเทศในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นต่อบุคคล สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และประเทศ ซึ่งการท่องเที่ยวจะทำให้ประเทศพัฒนาก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

1.4 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

ดำเนินนอก (นามแฝง) (2533 : 54-55) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ 3 ประเภท ซึ่งอาจ ถือเป็นหัวใจของการท่องเที่ยวเลยก็ว่าได้ องค์ประกอบดังกล่าวคือ

1. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่สามารถดึงดูดโน้มน้าวใจให้เกิดความสนใจปรารถนาที่จะท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว ณ นั้น ๆ แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวไปเยือน จะต้องเป็นพื้นที่ที่มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ดังนั้น สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว จึงเป็นจุดหนึ่งที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวจะมีจุดที่เป็นสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวจุดหนึ่งหรือหลายจุดก็ได้ถ้ามีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวหลายจุด แหล่งท่องเที่ยว นั้นจะมีนักท่องเที่ยวสนใจนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวกันมาก สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวยังสามารถแบ่งออกได้อีกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1.1 สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ คือ ความงามตามธรรมชาติ ที่สามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น หาดทรายที่สวยงาม สภาพป่า และชีวิตสัตว์ป่า เป็นต้น

1.2 สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น อะไรก็ตามที่มนุษย์เราสร้างขึ้น แล้วสามารถดึงดูดให้มนุษย์ไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น สิ่งก่อสร้างที่เป็นสถาปัตยกรรม ได้แก่ วัด วัง เมืองโบราณที่สุโขทัยและอยุธยา เป็นต้น วิถีชีวิตจากการกระทำของคน เช่น ตลาดน้ำก็เป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์ทำให้เกิดขึ้นมา ประเพณี วัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น ลอยกระทง ฟ้อนรำ แห่เทียนพรรษา เป็นต้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่คนเราสร้างขึ้นมา เช่น การแสดงมหรหรรรมดนตรี การจัดเทศกาล เช่น งานเทศกาลอาหาร งานเทศกาลผลไม้ เป็นต้น

2. สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สรรพสิ่งที่รองรับในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อทำให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวก สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งถือว่าสำคัญมากที่สุดคือเรื่องที่พักแรม ไม่ว่าจะเป็นที่พักในรูปแบบใด เช่น โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ ฯลฯ สิ่งสำคัญอันดับรองลงมา คือ การบริโภค จึงต้องมีร้านอาหารบริการสำหรับนักท่องเที่ยวตลอดจนข่าวสารข้อมูลเพื่อการเดินทางไว้บริการนักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว ณ นั้นได้อย่างสะดวก บริการนำเที่ยวก็เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกสบายการให้บริการนำเที่ยวเป็นหน้าที่ของบริษัทนำเที่ยวที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว

3. การเข้าถึงได้ หมายถึง การไปถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้ นั่นคือ จะต้องมีการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยว ไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีด้วยกัน 3 ทาง คือ ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ถ้าแหล่งท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ทั้งสามทาง แหล่งท่องเที่ยวนั้นจะสามารถพัฒนาได้ดี เมื่อมีทางคมนาคมขนส่งก็จะต้องมีพาหนะขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ที่จะขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญของการเข้าถึงได้

แมคอินทอช และ โกลเนอร์ (McIntosh; & Goeldner. 1986: 200) ได้กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวต้องประกอบด้วยทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ปัจจัยพื้นฐาน ระบบขนส่ง สิ่งอำนวยความสะดวก การต้อนรับอย่างมีมิตรไมตรี และทรัพยากรท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม

โคลเลอร์ และ ฮาร์ราเวย์ (Collier; & Harraway. 1997: 18) กล่าวว่า การท่องเที่ยวจะบรรลุวัตถุประสงค์นั้น แหล่งท่องเที่ยวจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ หรือ “3As” คือ

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เกิดจากสถานที่ (Site) หรือเหตุการณ์ (Events) สถานที่อาจเกิดจากธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น แต่เหตุการณ์ที่น่าประทับใจเกิดจากมนุษย์สร้างเพียงอย่างเดียว

2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) ความสะดวกสบายทำให้นักท่องเที่ยวเข้าไปยังสถานที่ท่องเที่ยวได้รวดเร็วปลอดภัย และสะดวกสบายยิ่งขึ้น ดังนั้นการก่อสร้างปัจจัยพื้นฐาน (Infrastructure) เช่น ระบบการขนส่ง ระบบการสื่อสาร ระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในแหล่งท่องเที่ยว

3. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีระบบการขนส่ง (Transportation) ซึ่งประกอบด้วย เส้นทาง ยานพาหนะ สถานี และผู้ประกอบการขนส่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อลำเลียงคนและสิ่งของไปยังจุดหมายปลายทาง

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของการท่องเที่ยวต้องประกอบไปด้วย สิ่งดึงดูดใจ ในทรัพยากรการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

1.5 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

กวี วรกวิน; และคณะ (2546: 10) กล่าวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่า หรือมีมูลค่าต่อการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจ หรือสร้างความสนใจ ประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะแสดงออกในรูปของสถานที่ ทั้งที่เป็นสถานที่ทางธรรมชาติและสถานที่ทางวัฒนธรรม สถานที่ใด ๆ ก็แล้วแต่จะเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวได้นั้นจะมีลักษณะพิเศษ เช่น งดงาม แปลกตา โดดเด่น แตกต่างหรือเป็นเอกลักษณ์ เป็นต้น

มนัส สุวรรณ; และคณะ (2541: 4) กล่าวถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวว่า เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว และเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงดงามตามธรรมชาติ สามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และโบราณวัตถุ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามความประสงค์หรือประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและสร้างเสริมในปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดให้คนไปเยือนหรือท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบทอดต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น สภาพชีวิตในชนบท หมู่บ้านชาวเขา ตลาดน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม สวนสนุก การแสดงสินค้าพื้นบ้าน การแข่งขันกีฬา งานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น

วรรณา วงษ์วานิช (2539: 58-61) ได้แบ่งประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยวตามลักษณะและความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ 2 ประเภท

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทรัพยากรประเภทนี้ นับว่าเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ อาจจะสวยงามหรือแปลกประหลาด เช่น น้ำตก น้ำพุร้อน ถ้ำ ชายหาด ฝั่งทะเล ปะการัง และอุทยานแห่งชาติ ซึ่งประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม

1.1 ทิวทัศน์ ทิวทัศน์ต่าง ๆ ทางธรรมชาติที่สวยงามและแปลกประหลาดจะเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการคมนาคมสะดวกสบายสามารถเข้าถึงแหล่งธรรมชาติได้ จะมีนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมบริเวณนั้นมากยิ่งขึ้น

1.2 สัตว์ป่า สัตว์ป่าเป็นส่วนหนึ่งของความงดงามทางธรรมชาติที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มาก เพราะชีวิตความเป็นอยู่ของสัตว์ป่า เป็นสิ่งที่น่าหาคำรู้และนับวันจะหมดไปแต่ยังคงมีที่ให้ท่องเที่ยวได้ คือแหล่งอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ

1.3 สภาพภูมิอากาศ ลักษณะอากาศที่ต่างไปจากถิ่นเดิมของตนจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้นมาได้ เช่น ฤดูร้อนผู้คนจะเดินทางไปยังบริเวณชายฝั่งทะเล

1.4 ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น การเกิดสุริยุปราคา

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น จะมีลักษณะตรงข้ามกับทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น สวนสนุก ศูนย์การค้า โรงแรม ตลอดจนเทคโนโลยีที่ทันสมัย พระราชวัง ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากเช่นกัน

ปีเตอร์ (ฉัตรชัย ดั่งจาด. 2545: 11-12; อ้างอิงจาก Peter. ม.ป.ป.: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้แบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะเด่นของความน่าสนใจและกิจกรรมที่เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวออกเป็นหมวดหมู่ได้ 5 ประเภท คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ หรือสิ่งก่อสร้างที่เก่าแก่ พิพิธภัณฑสถาน วัฒนธรรมรูปแบบใหม่ ๆ สถาบันทางการศึกษาหรือทางการเมือง ตลอดจนประเพณีทางศาสนาต่าง ๆ

2. แหล่งท่องเที่ยวที่แสดงออกถึงประเพณีต่าง ๆ ได้แก่ เทศกาลประจำชาติ ศิลปะ ทัศนกรรม ดนตรี นิยายพื้นบ้าน ชีวิตและประเพณีดั้งเดิมของชนพื้นเมืองต่าง ๆ เป็นต้น

3. แหล่งท่องเที่ยวที่แสดงออกถึงความงามในรูปแบบต่าง ๆ ของภูมิประเทศ ได้แก่ สถานที่สวยงามตามธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติ ชีวิตสัตว์ป่า ดอกไม้และสวนไม้ประดับที่แปลก ๆ ชายทะเล และแหล่งท่องเที่ยวบนภูเขาต่าง ๆ เป็นต้น

4. แหล่งท่องเที่ยวประเภทที่ให้ความบันเทิง ได้แก่ การเข้าร่วมหรือเล่นกีฬาต่าง ๆ การแสดงในสวนสาธารณะ สวนสัตว์ หรือพิพิธภัณฑสถาน ทะเลต่าง ๆ โรงละครหรือโรงภาพยนตร์ แหล่งบันเทิงยามค่ำคืน ตลอดจนภัตตาคาร เป็นต้น

5. แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น สถานพักผ่อนสุขภาพประเภทต่าง ๆ สถานที่ที่เป็นบ่อน้ำร้อน มีการอาบน้ำแร่ ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งไม่ปรากฏที่อื่น เป็นต้น

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น น้ำตก ถ้ำ ภูเขา เป็นต้น และทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กิจกรรมประเพณี และวิถีชีวิตของแต่ละท้องถิ่น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่รูปแบบหนึ่งที่มุ่งให้เกิดการดูแลสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว โดยมีผู้เรียกการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ในหลาย ๆ แบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นต้น แต่ในการศึกษาวิจัยจะใช้คำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามการบัญญัติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นมากมาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภราเดช พัทม์วิเชียร (2539: 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น มีขอบเขตซึ่งจำกัดโดยรูปแบบและสถานที่ตลอดจนในเรื่องกลุ่มท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540: 51) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

นิพล เชื้อเมืองพาน (2542: 19) ได้ให้ความหมาย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรู้ และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นและเกิดความพึงพอใจสำหรับนักท่องเที่ยว

อานันท์ บันยารชุน (2543: 1) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งพานักท่องเที่ยวไปชื่นชมธรรมชาติ และในขณะเดียวกันก็เป็นการท่องเที่ยวที่เคารพธรรมชาติด้วย

บีตัน (Beeton. 1998: 186) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติเป็นพื้นฐาน มีการให้ความรู้และมีการจัดการอย่างยั่งยืนและหลักการสำคัญที่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แตกต่างไปจากการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นที่เป็นการท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ คือการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและหลักการที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และยังประโยชน์โดยตรงต่อชุมชนท้องถิ่น

เบิร์น และ โฮลเดน (Burns; & Holden. 1995: 239) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำเป็นต้องพิจารณาถึงผลกระทบที่จะเกิดแก่คนรุ่นหลัง และจะต้องไม่คำนึงถึงคุณค่าในระยะสั้นเท่านั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวและการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวต้องเป็นไปในเชิงบวก โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อทรัพยากรธรรมชาติ และไม่นำมาซึ่งผลกระทบอื่น ๆ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงขนาดและสภาพที่เป็นจริงของสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ เป็นสำคัญ

จากความหมายของผู้รู้ทั้งหลาย ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบต่อ มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ยูวดี นิรัตน์ตระกูล (2538: 53-55) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถระบุได้ 4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาจิตสำนึก และความเข้าใจ ของนักท่องเที่ยวในการทำคุณประโยชน์แก่สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ
2. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณภาพหรือคุณค่าสูงแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยว
3. เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่
4. เพื่อดูแลรักษาและคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ที่ปรากฏในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.3 องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ประการด้วยกัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544ก: 17) คือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้น องค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชนท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพท้องถิ่นในที่นี่ เริ่มต้นด้วยจากระดับรากหญ้า จนถึง การปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542: 404) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

2. องค์ประกอบด้านการจัดการอย่างยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน โดยมีความรับผิดชอบต่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ถ้าหากจะมีผลกระทบบ้างก็ให้น้อยที่สุด ทั้งนี้มีการจัดการที่ครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และการควบคุมการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต

3. องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม โดยมีการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจในการสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวมีส่วนร่วมเกือบตลอดกระบวนการเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น ซึ่งหมายรวมถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต การได้รับผลตอบแทนกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย แล้วในที่สุดชุมชนท้องถิ่นจะมีส่วนในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ

2.4 หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542: 406) กล่าวว่า หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี 4 ประการคือ

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบน้อยที่สุดต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมโดยการออกแบบสิ่งก่อสร้างจะต้องกลมกลืนกับธรรมชาติ

2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และได้รับความเพลิดเพลิน สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และช่วยลดผลกระทบด้านลบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจ้างงาน การบริการนำเที่ยว การให้บริการที่พัก การขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

4. เป็นการท่องเที่ยวที่ใช้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ การจัดการ เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความภาคภูมิใจและรู้สึกเป็นเจ้าของ

นอกจากนี้ ดาวลิง (Dowling. 1995: 87-90) ได้อธิบายถึงหลักเกณฑ์สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังนี้

1. อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ ซึ่งอาจหมายถึงส่วนของวัฒนธรรมในแหล่งธรรมชาตินั้นด้วย

2. คำนึงถึงความยั่งยืนของระบบนิเวศ การท่องเที่ยวต้องเอื้ออำนวยต่อความยั่งยืนของเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ

3. การให้ความรู้เรื่องการดูแลสิ่งแวดล้อม เป็นจุดเด่นสำคัญ เพราะนอกจากจะตอบสนองวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวแล้ว ยังต้องมีการให้ความรู้เรื่องการดูแลสิ่งแวดล้อมด้วย

4. ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในท้องถิ่น การท่องเที่ยวต้องสร้างประโยชน์แก่คนในท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในการจัดการและการได้ประโยชน์จากการใช้ทรัพยากร

5. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวต้องมีความพึงพอใจจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภายใต้หลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น

2.5 หลักสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

วรรณภา วงษ์วานิช (2539: 76-77) กล่าวถึงหลักสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไว้ดังนี้

1. การกำหนดเขตกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วย เช่น ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

2. การควบคุมนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบนิเวศที่มีความเปราะบางทางธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่

3. ส่งเสริมและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงเพิ่มขึ้น เพื่อลดความแออัดของพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก

4. การนำกฎหมายมาบังคับใช้อย่างจริงจังสำหรับผู้กระทำผิดฝ่าฝืน เช่น การลักลอบตัดไม้ การลักลอบเก็บปะการัง และพันธุ์สัตว์น้ำที่หายากไว้ในครอบครอง การล่าสัตว์ในเขตหวงห้าม

5. การจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับนักท่องเที่ยว ทั้งในแง่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและประสบการณ์การท่องเที่ยว เช่น การเล่าประวัติย่อ ๆ ของชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยวก่อนหรือระหว่างการเดินทางไปถึง ตลอดจนลักษณะที่สำคัญ ๆ ของพื้นที่นั้น ๆ หรืออาจจัดตั้งศูนย์ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ซึ่งอาจมีทั้งภาพนิ่ง วิทยุทัศน์หรือแผ่นพับ เพื่อให้ภาพรวมหรือข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวกำลังจะไปเยือน

6. การควบคุมสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม รวมทั้งการควบคุมระบบกำจัดขยะสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียจากสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ

นอกจากนี้ ซิฟเฟอร์ (Ziffer, 1999: 30-31) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องดำเนินอยู่บนพื้นฐานของแนวทาง 5 ประการคือ

1. ต้องเกิดจากการบูรณาการบนความร่วมมือของคนทุกฝ่าย
2. การวางแผนโครงการต้องมีความระมัดระวังและเป็นการดำเนินการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป
3. ต้องมีการให้การศึกษาศึกษาและฝึกอบรมแก่บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
4. แผนงานและโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากท้องถิ่น
5. ควรมีการติดตามงานและประเมินผลทุกระยะ

2.6 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นที่นิยมในประเทศไทยมีดังต่อไปนี้

ในกระบวนการการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เพลิดเพลิน และมีความสุขจากการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในระบบนิเวศ และวัฒนธรรมท้องถิ่นควบคู่ไปกับความเพลิดเพลิน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสรุปกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง จัดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 19 กิจกรรม ได้แก่ (กวี วรกวิน; และคณะ. 2546: 78-79)

กิจกรรมเชิงนิเวศในแหล่งธรรมชาติ

1. เดินป่า		(hiking trekking walking)
2. ศึกษาธรรมชาติ		(nature education)
3. ส่องสัตว์ / ดูนก		(animal / bird watching)
4. เที่ยวถ้ำ / น้ำตก		(cave / waterfall exploring)
5. พายเรือ	- แคนู	(canoeing)
	- คายัค	(kayak)
	- เรือใบ	(sail boating)
	- กระดานโต้ลม	(wind surfing)
6. ดำน้ำดูปะการัง	- น้ำตื้น	(snorkeling)
	- น้ำลึก	(scuba driving)
7. ตั้งแคมป์		(tent camping)
8. ล่องแพ		(rafting)
9. ขี่ม้า นั่งช้าง		(horse / elephant riding)

กิจกรรมกึ่งนิเวศ

1. ถ่ายรูป บันทึกภาพ / เสียง	(photographing)
2. ศึกษาท้องฟ้า	(sky interpretation)
3. ขี่จักรยานท่องเที่ยว (เสือภูเขา)	(terrain / mountain biking)
4. ปีน / ไต่เขา	(rock / mountain climbing)
5. ตกปลา	(fishing)

กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์

1. ชมความงาม ความเก่าแก่ ลักษณะเฉพาะตัวของแหล่งประวัติศาสตร์
2. ศึกษาเรียนรู้ ประวัติ ความเป็นมาของแหล่งโบราณคดี และประวัติศาสตร์
3. ศึกษาชื่นชม งานศิลปกรรมและวัฒนธรรม
4. ร่วมกิจกรรม เรียนรู้พฤติกรรมของผู้คน
5. การศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง

กิจกรรมที่ไม่เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ควรพิจารณา เพื่อพัฒนาการจัดการให้มีโอกาสเสริมแนวความคิดการท่องเที่ยวได้ เช่น

1. การล่องเรือชมธรรมชาติ
2. ชมทิวทัศน์
3. การพักผ่อนปิกนิก
4. เล่นน้ำ ว่ายน้ำ อาบแดด
5. นมัสการ กราบไหว้ ตามความเชื่อ หรือแสวงบุญ
6. ถ่ายภาพ
7. ชม ร่วมเล่นกีฬา
8. ประชุมสัมมนา
9. บันเทิง

จากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศข้างต้น สามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่นั้น ๆ และในการจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นให้มากที่สุด เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวที่ยังคงสภาพสมบูรณ์ดั้งเดิมมากที่สุด

3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

3.1 การมีส่วนร่วมของชุมชน

ยูว์ฉน์ วูฉิเมธิ (2526: 253) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง ซึ่งการที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาชุมชนที่ว่า มนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันต้องยอมรับความจริงที่ว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาส และได้รับการชี้แนะอย่างถูกต้อง

ปกรณ ปรียากร (2530: 10) กล่าวว่า การที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำร่วมแก้ไข และร่วมมีผลประโยชน์ ซึ่งกระทำได้ 4 ลักษณะดังนี้ คือ เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดว่าอะไรคือความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชุมชน เป็นผู้ระดมทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อสนองตอบความจำเป็นขั้นพื้นฐาน เป็นผู้มีบทบาทในการปรับปรุงวิธีการกระจายสินค้า และบริการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเป็นผู้ได้รับความพึงพอใจและเกิดแรงจูงใจที่จะสร้างกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้แก่ชุมชน

มิศรา สามารถ (2543: 29) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ต้องตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีกิจกรรมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์

โดยไม่เบียดบังทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เริ่มตั้งแต่การให้ข้อมูลท้องถิ่น การเตรียมการจัดการ การวางแผน การควบคุมดูแลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การมีส่วนร่วมในการบริการและการได้รับประโยชน์จากการบริการ

เออร์วิน (Erwin. 1976: 136) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่า การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็งของประชาชน ให้ความสำคัญสร้างสรรค์ และความชำนาญของประชาชนแก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง

องค์การอนามัยโลก (WHO) (1978: 11) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน คือการที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัวที่สามารถจะกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากรและมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำโดยกลุ่ม

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเลือกแนวทางวางแผนพัฒนา การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน

มิตรา สามารถ (2543: 10-11) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนได้แก่

1. พื้นฐานของการเข้าร่วม ลักษณะที่เข้ามามีส่วนร่วมมาจากแรงจูงใจภายในจะเป็นแรงหนุนหรือช่วยให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนการมีส่วนร่วมที่มาจากปัจจัยภายนอก โดยอาศัยอำนาจบารมีหรือแรงบีบบังคับจากผู้มีอำนาจ ความเกรงใจ หรืออิทธิพลของผู้มีอำนาจจากชุมชนเอง ถึงจะสามารถกระทำได้สำเร็จ แต่ก็ไม่มีผลผูกพันทางจิตใจ ความยั่งยืนต่อเนื่องของกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ก็จะลดลง

2. รูปแบบของการเข้าร่วมของประชาชนนั้น เป็นการเข้าร่วม โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชนเอง โดยเฉพาะกิจกรรมที่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับของประชาชน สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรม โดยผ่านตัวแทนกลุ่ม เช่น กรรมการหมู่บ้าน การเข้าร่วมของประชาชนจะอยู่ในลักษณะผู้ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือ

3. ขอบเขตของการมีส่วนร่วม เป็นช่วงเวลาการมีส่วนร่วม การใช้เวลาเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ จะใช้เวลาอย่างน้อยต่างกัน ความถี่ห่าง จำนวนครั้งที่เข้าร่วม ความสม่ำเสมอ และฤดูกาลที่เหมาะสม ช่วงเวลาที่ใช้ในกิจกรรมแต่ละครั้ง

4. ผลของการเข้าร่วม ลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทำให้เกิดการรวมพลังที่จะสร้างอำนาจต่อรองให้ชุมชนมีศักยภาพ เป็นตัวของตัวเอง สร้างปฏิสัมพันธ์อันดี มีความสามัคคีในมวลสมาชิกของชุมชน

3.3 แนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542: 285) กล่าวว่า ควรมีการพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. ดำเนินการให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในพื้นที่ของตนเอง โดยพิจารณาจากที่ตั้ง กิจกรรม ความพร้อมและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

2. ดำเนินการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการศึกษาและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในสื่อต่าง ๆ ทั้งในระบบและนอกระบบแก่เยาวชน ประชาชน หรือผู้นำท้องถิ่น

3. ส่งเสริมให้ธุรกิจท่องเที่ยวในท้องถิ่นรวมตัวกันเป็นชมรมหรือสหกรณ์เพื่อร่วมกำหนดทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและเพื่อความเข้มแข็งมีอำนาจต่อรองทางการตลาดอันจะทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวของท้องถิ่นสามารถดำรงอยู่ได้ในเชิงธุรกิจ โดยให้องค์กรพัฒนาเอกชนและนักวิชาการได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาและแนะนำการจัดการ

4. ในการดำเนินการใด ๆ ควรคำนึงถึงทรัพยากรท้องถิ่นเป็นอันดับแรก ไม่ว่าจะเป็นบุคคลากร วัตถุพิบ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเอกลักษณ์ทางท้องถิ่นนั้น ๆ

3.4 วิธีการมีส่วนร่วมของชุมชน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2542: 287) ได้เสนอวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีดังต่อไปนี้

1. การร่วมประชุมวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบเป็นการร่วมแก้ปัญหาของการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับชุมชนท้องถิ่น เพื่อสอบถามความคิดเห็นของชุมชนท้องถิ่นในเรื่องการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

2. การให้คำปรึกษาในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นการให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารโครงการการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนร่วมรับรู้และร่วมในการตัดสินใจวางแผน

3. การสำรวจความคิดเห็นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว โดยให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นได้มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นด้านการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

4. การประสานงานร่วมกันในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมตั้งแต่การคัดเลือกตัวแทนกลุ่มเข้าไปร่วมงานบริหารหรือการจัดการหรือร่วมในคณะกรรมการที่ปรึกษาจากฝ่ายประธาน

5. การไต่สวนสาธารณะในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการไต่สวนข้อมูลจากประชาชนในชุมชนท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นก่อนที่รัฐบาลจะตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

6. การออกเสียงประชามติโดยตรงในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการตอบคำถามของรัฐบาลและให้ทุกคนในสังคมเป็นผู้ตัดสินใจแทนรัฐบาลในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen; & Uphoff. 1980: 213-218) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นควรประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย การริเริ่มตัดสินใจดำเนินการตัดสินใจและตัดสินใจในการปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม อาจเป็นไปในรูปของการเข้าร่วมโดยการสนับสนุน ด้านทรัพยากร การบริหาร การร่วมมือรวมทั้งการร่วมแรงร่วมใจ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคมหรือผลประโยชน์ทางด้านส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการเข้าร่วมในการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการทั้งหมด

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผนพัฒนาการท้องถิ่น การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น การร่วมกันลงมติ เพื่อให้ได้แผนพัฒนาการท้องถิ่น

4. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

4.1 ความหมายของความคิดเห็น ได้มีผู้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้หลายท่าน ดังนี้

อรุณศรี นาคะวิสุทธิ (2543: 11-12) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงทางด้านความรู้สึกนึกคิด การตัดสินใจ และความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ด้วยการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ การรับรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมเป็นส่วนช่วยในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละบุคคลอาจจะเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้ ความคิดเห็นนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

วาชรรัตน์ นันทเสน (2546: 6) ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูด หรือการเขียนในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งและการแสดงออกขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางสังคม ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น

สงวน สุทธิเลิศอรุณ; และคณะ (2522: 9) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นคือ การแสดงออกซึ่งมีวิจารณ์ฐานที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ความคิดเห็นมีความหมายแคบกว่าเจตคติ เพราะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง และเจตคติ ของบุคคล ความคิดเห็นเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ

เชฟเวอร์ (Shaver. 1997: 168) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง จิตลักษณะประเภทหนึ่งที่มีความโน้มเอียงหรือความรู้สึกที่จะตอบสนองไปในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออาจกล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ โดยมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบรวมทั้ง ความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเฉพาะ

จากความหมายของความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ พอจะสรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความคิด ความรู้สึก ซึ่งอาจแสดงออกด้วยการพูดหรือเขียน ซึ่งแต่ละคนอาจมีความเห็นที่แตกต่างกันออกไป

4.2 องค์ประกอบของความคิดเห็น

ไทรแอนดิส (Triandis. 1971: 2-3) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบความคิดเห็นไว้ว่าสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้ ความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือสถานการณ์ใด ๆ ความรู้ ความคิดดังกล่าวจะเป็นส่วนกำหนดทิศทางของความเห็นของบุคคล กล่าวคือถ้าบุคคลมีความรู้และการติดต่อกับสิ่งเร้าครบถ้วนแล้ว บุคคลจะมีความเห็นต่อสิ่งเร้าในทางบวก

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก ได้แก่ อารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะกำหนดทิศทางความเห็น คือถ้ามีความรู้สึกดี บุคคลก็จะมีความเห็นทางบวกต่อสิ่งนั้น แต่ถ้ามีความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งนั้น บุคคลก็จะมีความเห็นในทางลบ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง พฤติกรรมดังกล่าวจะแสดงความคิดเห็นต่อบุคคล คือ ถ้าแสดงออกอย่างชัดเจน แสดงว่ามีความคิดเห็นเป็นบวก เป็นลบแน่นอน

4.3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น

ธีระพร อูรรณโณ (2529: 51-54) กล่าวว่า อิทธิพลที่มีความคิดเห็น มีดังนี้

1. อิทธิพลจากพ่อแม่ เป็นแหล่งที่มีอิทธิพลสูงสุด โดยเฉพาะในวัยเด็ก ซึ่งกำลังจะมีการพัฒนาทางด้านค่านิยม ความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดออกมา ในกรอบของครอบครัวที่มีพ่อแม่เป็นผู้มีอำนาจให้คุณ เมื่อทำความดี และมีอำนาจให้โทษ เมื่อทำสิ่งไม่ดีหรือสิ่งที่พ่อแม่ไม่เห็นด้วย

2. อิทธิพลจากกลุ่มต่าง ๆ ในสถานศึกษา เช่น ครูและเพื่อนก็มีอิทธิพลต่อความเห็น

3. อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว นักจิตวิทยาจิตวิเคราะห์เน้นเรื่องประสบการณ์ในวัยเด็กว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคคล รวมทั้งการพัฒนาความเห็นของบุคคลด้วย โดยเฉพาะประสบการณ์ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรุนแรงและกระทบกระเทือนใจบุคคลได้นาน

4. อิทธิพลจากสื่อมวลชน เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่พยายามเปลี่ยนความเห็นของคนให้หันไปนิยมผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่เข้าไปจำหน่ายให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ

ฟอสเตอร์ (วาชรรัตน์ นันทเสน. 2546: 8; อ้างอิงจาก Foster. ม.ป.ป.: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นว่าปัจจัย 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่าง ๆ หรือสถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคล จากการได้พบเห็นคุ้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง และจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็น รูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือโดยไม่ได้เห็นของจริง ถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจ ค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน

4.4 วิธีวัดความคิดเห็น

การวัดความคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไปต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือบุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้า และมีการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาเป็นระดับสูงต่ำ มากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้นโดยมากจะใช้ การตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ที่ตอบคำถามเลือกตอบตามแบบสอบถาม ซาโตรสกี (อรุณศรี นาคะวิสุทธิ. 2543: 15; อ้างอิงจาก Zadrozny. ม.ป.ป.: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

เบสท์ (อรุณศรี นาคะวิสุทธิ. 2543: 15; อ้างอิงจาก Best. ม.ป.ป.: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้เสนอแนะว่า วิธีที่ง่ายที่สุดในการจะบอกถึงความคิดเห็นคือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของ คำตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นไร

มอร์แกน และ คิง (อรุณศรี นาคะวิสุทธิ. 2543: 15; อ้างอิงจาก Morkan; & King. ม.ป.ป.: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้เสนอแนะว่า การที่ให้ใครแสดงความคิดเห็น ควรถามกันต่อหน้า ดีกว่าที่จะให้เขาต้องมาอ่านข้อความหรือเขียนข้อความซึ่งแสดงว่าทั้งสองคนเห็นว่าการสัมภาษณ์ หรือการสอบถามจะดีกว่าการตอบแบบสอบถาม และถ้าใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็น จะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนด

การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็น จะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย กับข้อความที่กำหนดให้ แบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวทางของ ลิเคิร์ท ซึ่งแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าเป็นจริงหรือเท็จ (อรุณศรี นาคะวิสุทธิ. 2543: 15; อ้างอิงจาก วิเชียร เกตุสิงห์. ม.ป.ป.: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

จากที่กล่าวมาแล้ว วิธีวัดความคิดเห็นนั้นต้องให้ผู้ถาม สัมภาษณ์ต่อหน้าผู้ให้สัมภาษณ์จะ ดีกว่าและให้สร้างแบบสอบถามตามแนวทางของลิเคิร์ท และต้องระบุให้ผู้ตอบนั้นตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนด

5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว

5.1 ความหมายของการจัดการการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542: 75) ได้ให้ความหมายของการจัดการการท่องเที่ยวว่า หมายถึง การวางแผนการท่องเที่ยวและดำเนินการให้เป็นไปตามแผน โดยมีการจัดองค์การบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก และควบคุมอย่างเหมาะสมเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ พร้อมทั้งมีการประเมินผลแผนการท่องเที่ยวด้วย

มนัส สุวรรณ; และคณะ (2541: 6) ได้ให้ความหมายของการจัดการการท่องเที่ยวว่า หมายถึง การกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่เหมาะสม ยิ่งไปกว่านั้น ยังต้องคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่างๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อม

การกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นแล้ว การจัดการท่องเที่ยวจะดำเนินไปอย่างไรทิศทางและประสบความสำเร็จ

มิตรา สามารถ (2543: 10) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการที่กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์กร อาสาสมัครในชุมชน ได้มาดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องรวมกันในการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีความรับผิดชอบและสัมพันธ์กัน

โบวี และคณะ (Bovee; and others. 1993: 5) ได้ให้ความหมายการจัดการว่าเป็น กระบวนการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยใช้การวางแผน การจัดองค์การ การชักนำ และการควบคุมมนุษย์ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การเงิน ทรัพยากรข้อมูลขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5.2 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว

ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ประสบความสำเร็จ ศาสตราจารย์ M.Adhikary แห่งมหาวิทยาลัยเคลลี (สุพิตรา พรประสิทธิ์. 2541: 22-23; อ้างอิงจาก M.Adhikary. ม.ป.ป.: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้เสนอรูปแบบการจัดการที่เรียกว่า 7-s Model มาใช้กับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยสรุปได้ดังนี้

1.1 Strategy หมายถึง กลยุทธ์ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความผสมกลมกลืนกันระหว่างวัตถุประสงค์การจัดลำดับความสำคัญ การควบคุม และขอบเขตของกิจกรรมต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งต้องประกอบไปด้วยกลยุทธ์ในการวางแผน การดำเนินงานที่สามารถปฏิบัติได้และต้องเป็นไปตามนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งชาติด้วย

1.2 Structure หมายถึง โครงสร้างในองค์กร ซึ่งควรจะเกี่ยวข้องกับการจัดลำดับชั้นและการแบ่งหน้าที่ให้เหมาะสม เพราะโครงสร้างที่ดีจะเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ ในการจัดการการท่องเที่ยวบางประเทศจะมีกระทรวงการท่องเที่ยวซึ่งจะเป็นผู้จัดการดูแลทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งองค์การการท่องเที่ยวระดับชาติ เจ้าของธุรกิจนำเที่ยว ตัวแทนการท่องเที่ยวของภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งกลุ่มเจ้าของโรงแรม ที่พักยานพาหนะ มัคคุเทศก์ โดยแต่ละหน่วยงานในลักษณะเชื่อมโยงกัน มีเครือข่ายจัดการที่เหมาะสม หากโครงสร้างที่ดีและเป็นรูปธรรมจะสามารถทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จได้และโครงสร้างขององค์กรยังขึ้นอยู่กับรูปแบบของ RASI ด้วย ซึ่งหมายถึงความรับผิดชอบ (Responsibility) อำนาจหน้าที่ (Authority) การสนับสนุน (Support) และข่าวสารข้อมูล (Information) เพราะการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ก็เหมือนกับธุรกิจอื่น ๆ ที่จะต้องมีผู้มีอำนาจมาคอยควบคุมดูแล แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบไปตามลำดับชั้น มีผู้นำการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในเรื่องต่าง ๆ และสำคัญคือ การให้ข่าวสารข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ที่ควรจะเริ่มตั้งแต่จุดแรกที่นักท่องเที่ยวมาถึง เช่น ท่าอากาศยาน สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง เป็นต้น

1.3 System หมายถึง ระบบในการจัดการการท่องเที่ยว ที่ครอบคลุมถึง ระบบการจัดการข้อมูลระบบการดำเนินงาน การปฏิบัติการการเงิน การจัดการ ทรัพยากรมนุษย์ การตลาด และระบบอื่น ๆ ด้วย โดยทุกระบบต้องมีการประสานความร่วมมือกันและมีความสัมพันธ์กันในทุกขั้นตอน

1.4 Staff หมายถึง บุคลากรนับเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินการต่าง ๆ สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะบุคคลที่ทำหน้าที่บริการนักท่องเที่ยวจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ซึ่งแยกออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีความละเอียดรอบคอบ มีความผูกพันกับงาน มีความรับผิดชอบให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจ มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ ทำงานดี ประสพผลสำเร็จและสามารถทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มนี้จะเป็นผู้ทำงานหนัก เอาจริงเอาจัง รวดเร็ว มีความสามารถ โดยเฉพาะในการคำนวณ ผลได้ ผลเสีย กำไร ขาดทุน จะทำในสิ่งที่ได้รับผลตอบแทน รางวัล สิ่งที่ต้องคุ้มค่า

กลุ่มที่ 3 กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ทำงานเพราะต้องการได้งาน อยู่ระหว่างการหางาน ไม่ได้สนใจในรูปแบบของงานว่า เป็นอย่างไร ไม่สัมผัส ไม่จริงใจ จริงจังกับงาน

1.5 Skill หมายถึง การทำงานทุกอย่างต้องอาศัยความชำนาญ งานจึงจะดี และมีประสิทธิภาพ โดยขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 อย่าง ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่องาน ซึ่งประกอบกันตั้งแต่ทางเทคนิค ทางกรรมวิธีสัมพันธ์ และการติดต่อสื่อสาร

1.6 Style หมายถึง การรวมตัวระหว่าง Staff กับ Skill แต่ละคนมีรูปแบบในการดำเนินงานที่ต่างกันโดยปกติแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- Autocratic Style หรือ Top down style หมายถึง การสั่งการจากส่วนบนลงสู่ส่วนล่าง หรือจากผู้บังคับบัญชาลงสู่ผู้ใต้บังคับบัญชา รูปแบบนี้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่พึงพอใจ เพราะไม่ชอบถูกสั่งให้ทำตามแต่มักจะชอบมดคุเทศก์ที่มีส่วนร่วม พูดคุย ให้คำแนะนำมากกว่า

- Democratic Style หรือ Bottom-up ซึ่งตรงกันข้ามกับรูปแบบแรก รูปแบบนี้เป็นความร่วมมือในการวางแผน การจัดการ ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย จะมีประสพผลสำเร็จในการจัดการ

1.7 Share หมายถึง การแบ่งปัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวได้ดีที่สุด นักท่องเที่ยวในแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทำให้ได้รับความรู้ และประสบการณ์มากมายที่เป็นประโยชน์นับว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ผู้ร่วมทำธุรกิจทางการท่องเที่ยวได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาวางแผน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

5.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการ ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานในการจัดการ การจัดการปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้ต้องมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้องค์กรนั้นประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1.1 คน หมายถึง ทรัพยากรบุคคลที่ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จทั้งในแง่ของปริมาณงานและคุณภาพงาน โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ และมีจิตสำนึกในการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

1.2 เครื่องจักร หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องจักรที่จัดหามาเพื่อใช้ปฏิบัติงานในการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

1.3 เงินทุน (Money) หมายถึง เงินทุนระยะสั้นหรือระยะยาวที่เป็นปัจจัยสำคัญในการให้สนับสนุนในการจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้การดำเนินกิจกรรมขององค์กรเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จ

1.4 วัสดุสิ่งของ หมายถึง วัตถุดิบ วัสดุสิ่งของที่ต้องจัดหามาใช้ในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่ว่าจะเป็นการผลิต หรือการสร้างบริการที่ดีแก่ลูกค้า

2. ปัจจัยด้านตลาด หมายถึง ตลาดที่ประกอบด้วยลูกค้าหรือท่องเที่ยวที่ธุรกิจมุ่งที่จะเสนอขายสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว การจัดการด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นสินค้าและสิ่งดูใจทางการท่องเที่ยวจึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ในการดำเนินการจึงต้องมีการศึกษาถึงลักษณะความเป็นไปของตลาด การวิเคราะห์กลุ่มนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวที่นิยมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต้องเน้นแนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม เพื่อให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวคงสภาพสมบูรณ์ที่สุดในระยะยาว เป็นต้น

3. ปัจจัยด้านวิธีการปฏิบัติงาน หมายถึง การกำหนดระบบงาน ระเบียบ ขั้นตอน วิธีปฏิบัติงานในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต้องกำหนดให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด สามารถกำหนดตัวบุคลากรและเลือกเครื่องมือในการจัดการเหมาะสม ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดต้นทุน ได้ผลงานตรงตามวัตถุประสงค์และมีมาตรฐานที่ดี

4. ปัจจัยด้านการจูงใจผู้ปฏิบัติงาน ในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ประสบผลสำเร็จคนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง การจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องยินดีที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ และมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานจึงเป็นศิลปะของหัวหน้างานในการใช้ความสามารถของการเป็นผู้นำทำการจูงใจและส่งเสริมขวัญกำลังใจต่อผู้ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติงานให้ดีที่สุด คำนี้ถึงการประสานประโยชน์ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5. วิธีการจัดการ หมายถึง วิธีการ กระบวนการหรือมาตรการในการจัดการกับทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมากต่อความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป (สุพัตรา พรประสิทธิ์. 2541: 23-24)

นอกจากนี้ วรรณ วรชวานิช (2539: 64-65) ได้กล่าวถึงแนวคิดหลักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติบริเวณแหล่งท่องเที่ยว 2 ประการ คือ

1. การให้บริการและอำนวยความสะดวก ตลอดจนให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
2. การรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ให้คงอยู่ต่อไป

นอกจากนั้นในการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวคำนึงถึงความสามารถที่จะรับได้ของพื้นที่ 3 ประการคือ

1. ความสามารถที่จะรับได้ในเชิงกายภาพ หมายถึง สภาพหรือลักษณะของพื้นที่ที่จะเอื้ออำนวยให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว

2. ความสามารถที่จะรองรับได้ทางสังคม หมายถึง ความสามารถที่จะอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว หรือความสามารถของสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถให้บริการแก่ผู้ที่มาเที่ยวได้สูงสุด โดยปกติสถานที่ท่องเที่ยวประเภทชายหาด จะมีความสามารถที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้สูงกว่าสถานที่ท่องเที่ยวประเภทอุทยานแห่งชาติ

3. ความสามารถที่จะรับได้ในเชิงนิเวศวิทยา หมายถึง ความสามารถของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในสถานที่นั้นและบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่แหล่งท่องเที่ยวนั้นในการรองรับธุรกิจการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ในพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะมีวิธีการและเทคนิคของการจัดการต่างกัน โดยต้องคำนึงถึงความสามารถที่จะรองรับได้ของพื้นที่ โดยมีวิธีการดังนี้

1. การกระจายจำนวนนักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวไปรวมกันในที่ใดที่หนึ่งของพื้นที่จะช่วยลดผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากรในพื้นที่นั้น ซึ่งอาจจะกระทำได้โดย

- 1.1 การแบ่งเขตแหล่งท่องเที่ยว เป็นเขตย่อย ๆ เช่นบริเวณชมทิวทัศน์ เป็นต้น
- 1.2 เก็บค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว

2. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เช่น การสร้างถนนเพื่อเชื่อมโยงจุดสำคัญในพื้นที่อุทยาน และวนอุทยานต้องไม่ทำให้ภูมิทัศน์บริเวณนั้นเสียไป

3. การจัดกิจกรรมเสริมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลินและพึงพอใจและให้ความรู้ความเข้าใจในทรัพยากรธรรมชาติ อันจะนำไปสู่ความหวงแหนทรัพยากรในพื้นที่นั้น ๆ กิจกรรมต่าง ๆ มีดังนี้คือ

- 3.1 การออกไปบรรยายนอกสถานที่
- 3.2 จัดศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- 3.3 จัดนิทรรศการประเภทต่าง ๆ

- 3.4 การนำนักท่องเที่ยวยังจุดต่าง ๆ พร้อมทั้งบรรยายประกอบ
- 3.5 การจัดทำทางเท้าพร้อมทั้งทำแผ่นป้ายบรรยายหรือเอกสารแนะนำ
- 3.6 ฉายภาพสไลด์และคำบรรยาย
- 3.7 จัดเครื่องหมายและคำเตือนต่าง ๆ

นอกจากนั้นอาจกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ ภูมิข้อบังคับ ตลอดจนมีการตรวจตราพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวและออกกฎหมายลงโทษผู้ละเมิดกฎข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ด้วย

5.4 กระบวนการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว (สุพัตรา พรประสิทธิ. 2541: 24-25)

กระบวนการจัดการโดยทั่วไปประกอบด้วยหน้าที่งาน 5 ประการ คือ การวางแผนการจัดการองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ และการควบคุม ในการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพจำเป็นต้องพิจารณาและดำเนินการตามกระบวนการจัดตั้งกล่าวด้วยรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผน หมายถึง การกำหนดแผนงาน หรือวิธีการปฏิบัติงานล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกที่ต้องเริ่มกระทำการวางแผนการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง การคาดหวังผลสำเร็จของการวางแผนในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยมีขั้นตอนในการวางแผน ดังนี้

- 1.1 การเตรียมการศึกษา ในขั้นตอนนี้จะต้องได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชนและประชาชนในท้องถิ่นในการรวบรวมข้อมูล ระบุถึงปัญหาอุปสรรคในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่เป็นการเตรียมการในเบื้องต้นและศึกษาในภาพรวมทั้งหมด

- 1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ลักษณะของวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดจะต้องมีความชัดเจน สามารถบรรลุได้ทางปฏิบัติและเป็นแนวทางในการกำหนดรายละเอียดในแผนงานต่อไป ตัวอย่างการกำหนดวัตถุประสงค์หลักของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนการจัดการและพัฒนา ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นด้านคุณภาพและการลงทุนต่ำ การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม เป็นต้น

- 1.3 การสำรวจข้อมูล เป็นขั้นตอนของการสำรวจเก็บข้อมูลที่จำเป็นในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งจะครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ เช่น ศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสภาพความเสื่อมโทรมของทรัพยากรการท่องเที่ยว การกระจายตัวของทรัพยากรการท่องเที่ยว สภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม กฎหมาย โครงสร้างการปกครองของท้องถิ่น รวมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่จะมีผลต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นต้น

- 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนนี้จะนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต่อไปได้

การวิเคราะห์จะพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ เช่น การประเมินความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบสาธารณูปโภค การคมนาคมขนส่ง ที่พัก เป็นต้น การวิเคราะห์ตลาด เช่น ศึกษาความต้องการและรูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวตลาดเป้าหมายเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการ เพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในระดับมหภาคและระดับจุลภาค

1.5 การกำหนดนโยบายและจัดทำแผน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นที่แล้วจะนำมาพิจารณาเพื่อกำหนดเป็นนโยบายและจัดทำแผนทั้งที่เป็นแผนแม่บท แผนกลยุทธ์รวมทั้งแผนปฏิบัติการ ซึ่งแผนปฏิบัติการนี้จะกำหนดขึ้นหลายแผนและประเมินความเป็นไปได้ของแผนในการที่จะนำไปปฏิบัติและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีประสิทธิภาพมากที่สุด เช่น แผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย แผนฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวทางทะเล เป็นต้น

1.6 การปฏิบัติงานตามแผน เป็นขั้นตอนของการนำแผนที่กำหนดไว้สู่การปฏิบัติซึ่งจำเป็นต้องได้รับการควบคุมเพื่อให้การปฏิบัติตามแผนนี้บรรลุเป้าหมายโดยอาจใช้กฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย กรอบระยะเวลางบประมาณเป็นเครื่องมือในการควบคุมการดำเนินการดังกล่าว

1.7 การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ระหว่างขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผนควรมีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่อาจมีผลทำให้การดำเนินงานล่าช้า ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การประเมินผลควรจะทำหลังจากการปฏิบัติตามแผนงานแล้วอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบผลของการดำเนินงานตามแผน และเสนอข้อมูลย้อนกลับเพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดแผนงานในอนาคต

2. การจัดองค์กร เป็นขั้นตอนที่สองที่ต้องการกระทำ คือการจัดโครงสร้างขององค์กรเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วยกำหนดตำแหน่งงานและจัดกลุ่มงานที่จำเป็นเพื่อการทำงานตามเป้าหมาย และการมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่จำเป็นเพื่อการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ การจัดโครงสร้างขององค์กรที่ดีจะแสดงให้เห็นว่าใครต้องทำงานใดและต้องรายงานต่อใคร ทั้งนี้ยังก่อประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรในการทำงานตามโครงสร้างขององค์กร เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจัดแบ่งโครงสร้างขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวออกหลายฝ่าย หลายแผนก หลายกอง และจะทำหน้าที่ประสานงานกันเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่องค์กรต้องการ

3. การจัดคนเข้าทำงาน หมายถึง ภารกิจของผู้บริหารในการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสรรหาคandidateที่มีความสามารถเข้าทำงานในองค์กรและพยายามส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเหล่านั้น รวมทั้งการทะนุบำรุงรักษาและจูงใจให้บุคลากรเหล่านั้นทำงานให้องค์กรในระยะยาวและตลอดไป เช่น ในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่ายโดยบุคลากรเหล่านั้นควรมีความรู้ ความสามารถ

โดยเฉพาะทัศนคติที่ดีต่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนั้น การจัดสรรบุคลากรเข้าทำงานด้านนี้จึงมีความสำคัญยิ่ง

4. การสั่งการ หมายถึง ภารกิจที่ผู้นำต้องใช้ความพยายามในการจูงใจ และชักนำให้ ผู้ใต้บังคับบัญชายินดีทำงานของตนอย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้จัดการควรมีทักษะในด้านการติดต่อสื่อสาร เทคนิคการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดี การเรียนรู้ถึงพฤติกรรมมนุษย์ การประยุกต์ศิลปะการจัดการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ดี เทคนิคการมอบหมายงาน เป็นต้น

5. การควบคุม หมายถึง กระบวนการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลงานหรือทำการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้งานสามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอาจแบ่งประเด็นที่จะควบคุมดังนี้ คือ

5.1 การควบคุมทรัพยากรทางกายภาพ เช่น การควบคุมการใช้ทรัพยากรทุกประเภท เช่น ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและประเภทอื่น รวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ อาคาร ที่ดิน แรงงาน เป็นต้น ในการเป็นปัจจัยนำเข้าผ่านกระบวนการในการผลิตและได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด

5.2 การควบคุมบุคลากร เป็นการควบคุมพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรให้เป็นไปตามกฎระเบียบ และขั้นตอนที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับนโยบายและแผนงานด้วย

5.3 การควบคุมผลการปฏิบัติงาน เป็นการควบคุมผลงานทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อตรวจสอบว่าผลงานนั้นสามารถบรรลุเป้าหมายได้ดีเพียงใด

5.4 การควบคุมด้านงบประมาณ เป็นการควบคุมค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นต้นทุนในการดำเนินงานทั้งนี้เป็นต้นทุนเชิงเศรษฐศาสตร์และต้นทุนทางสังคม เพื่อให้ต้นทุนต่ำสุดและใช้จ่ายตามงบประมาณที่กำหนดไว้

5.5 การควบคุมเทคนิคหรือวิธีการดำเนินงาน เป็นการควบคุม กำกับ ดูแลเทคนิคที่เลือกใช้ในการดำเนินงานและวิธีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ถูกต้องตามแผนงานที่กำหนดไว้

จะเห็นได้ว่า หลักการจัดการโดยทั่วไปซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังกล่าวมาแล้วนั้น สามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกงาน โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้กับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และตอบสนองต่อกระแสความต้องการในปัจจุบันคือการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวต้องเน้นการจัดการเพื่อความยั่งยืน

6. ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพะเยา

6.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดพะเยา (จังหวัดพะเยา. ม.ป.ป.: ออนไลน์)

พะเยาเป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่งแห่งล้านนาไทย เดิมมีชื่อว่า “ภูกามยาว” ซึ่งแปลว่า “หมู่บ้านดอยยาว” ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ.1638 โดยพ่อขุนศรีจอมธรรม กษัตริย์แห่งราชวงศ์ ลัวะจิงคราษหิรัญ นครเงินยางเชียงแสน และเจริญรุ่งเรืองสูงสุดปกครองโดยพ่อขุนงำเมือง ต่อมา

การเปลี่ยนแปลงการปกครองตามอิทธิพลของอาณาจักรต่าง ๆ ที่ผลิตกันมีอำนาจในดินแดนแถบนี้ จนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ได้เปลี่ยนชื่อเป็นพะเยา และในปี พ.ศ. 2520 จึงได้จัดตั้งเป็นจังหวัดที่ 72 ของประเทศไทย

ตราประจำจังหวัด : รูปพระเจ้าตนหลวง วัดศรีโคมคำ ขนาบด้วยรวงข้าว ด้านบนมีลายกระหนก 7 ตัว ปรากฏดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ตราประจำจังหวัดพะเยา

คำขวัญประจำจังหวัด : กว๊านพะเยาแหล่งชีวิต ศักดิ์สิทธิ์พระเจ้าตนหลวง บวงสรวงพ่อขุนงำเมือง งามลือเลื่องดอยบุษราคัม

6.1.1 สภาพทั่วไป

จังหวัดพะเยาตั้งอยู่ภาคเหนือของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 735 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นป่าเขา ที่ราบสูง มีระดับความสูงตั้งแต่ 300 – 1,550 เมตรจากระดับน้ำทะเล นอกนั้นพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ลักษณะภูมิอากาศ เนื่องจากมีป่าไม้และภูเขา ล้อมรอบจึงทำให้อากาศหนาวมากในฤดูหนาวและอากาศไม่ร้อนจัดในฤดูร้อน มีเทือกเขาสำคัญ คือ เทือกเขาผีปันน้ำ มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน 3 สาย คือ แม่น้ำอิง แม่น้ำยม และแม่น้ำลาว

6.1.2 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดพะเยา เป็นจังหวัดชายแดน ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีเขตระหว่างละติจูดที่ 18 องศา 44 ลิปดาเหนือ ถึง 19 องศา 44 ลิปดาเหนือ และลองติจูดที่ 99 องศา 40 ลิปดาตะวันออก ถึง 100 องศา 40 ลิปดาตะวันออก โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดเขต	อ.พาน อ.ป่าแดด อ.เทิง จังหวัดเชียงราย
ทิศใต้	ติดเขต	อ.งาว จังหวัดลำปาง และ อ.สอง จังหวัดแพร่
ทิศตะวันออก	ติดเขต	แขวงไชยะบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ อ.ท่าวังผา อ.บ้านหลวง กิ่ง อ.สองแคว จังหวัดน่าน
ทิศตะวันตก	ติดเขต	อ.งาว อ.วังเหนือ จังหวัดลำปาง

6.1.3 แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ กว๊านพะเยา หนองเล็งทราย น้ำตกจำปาทอง น้ำตกภูซาง น้ำตกผาแดง น้ำตกภูลังกา น้ำตกธารสวรรค์ วนอุทยานบ้านถ้ำ อ่างเก็บน้ำแม่ปืม ถ้ำผากุด ผังต้า วนอุทยานแห่งดอยหลวง วนอุทยานแห่งชาติดอยภูาง วนอุทยานแห่งชาติภูซาง

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ วัดศรีโคมคำ (วัดพระเจ้าตนหลวง) หอวัฒนธรรมนิทัศน์ วัดอนาลโยทิพยาราม วัดป่าแดงบุญนาค วัดราชคฤห์ เวียงลอ วัดศรีจอมเรือง วัดนันทาราม วัดท่าฟ้าใต้ วัดพระเจ้านั่งดิน วัดศรีสุพรรณ วัดพระธาตุดอยหยวก วัดศรีปิงเมือง หมู่บ้านไทลื้อ หมู่บ้านชาวเขาเผ่าเย้าปางปูเลาะ

6.2 กว๊านพะเยา (กว๊านพะเยา. ม.ป.ป. : ออนไลน์)

6.2.1 ที่ตั้งและพื้นที่ กว๊านพะเยาอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

- เนื้อที่ 20.53 ตารางกิโลเมตร (12,831 ไร่)

- ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ อยู่ระหว่างละติจูด 19 องศา 9 ลิปดาเหนือ ถึง 19 องศา 13 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 99 องศา 51 ลิปดาตะวันออก ถึง 99 องศา 56 ลิปดาตะวันออก

ภาพประกอบ 4 แสดงลักษณะภูมิประเทศของอำเภอเมืองพะเยา
ที่มา: ภาพจาก Google Earth.(2549).

- ความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย 386.40 เมตร

6.2.2 กว๊านพะเยา เกิดจากการยุบตัวของเปลือกโลกเมื่อประมาณ 70 ล้านปีมาแล้ว เป็นแอ่งน้ำซึ่งเป็นที่ยอมรับของลำห้วยต่าง ๆ 18 สาย ต่อมาในปี พ.ศ. 2484 กรมประมงได้ตั้งสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดพะเยาขึ้นบริเวณต้นแม่น้ำอิงและสร้างฝายกั้นน้ำทำให้เกิดเป็นบึงขนาดใหญ่มีความลึกเฉลี่ย 1.5 เมตร คำว่า “บึง” ภาษาพื้นเมือง เรียกว่า “กว๊าน” กว๊านพะเยาเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่สุดของจังหวัดพะเยา คือเป็นทั้งแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญที่สุดของภาคเหนือตอนบน และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา มีเนื้อที่ประมาณ 12,831 ไร่ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาชนิดต่าง ๆ เช่น ปลากลาย ปลาสวาย ปลาเทโพ ปลาจีน ปลาไน รวมทั้งปลานิล อันลือชื่อของจังหวัดพะเยา

คำว่า “กว๊าน” ในชื่อ กว๊านพะเยา หมายถึงหนองน้ำหรือบึงขนาดใหญ่คำนี้มีใช้ในถิ่นล้านนาเฉพาะจังหวัดพะเยาแห่งเดียวเท่านั้น พระธรรมวิมลโมลี (ปวง วงศ์เวียง) เจ้าอาวาสวัดศรีโคมคำและรองเจ้าคณะภาค 6 จังหวัดพะเยา มีความเห็นว่า “กว๊าน” คือ “กว๊าน” เพราะกว๊านเอาน้ำจากห้วยหนอง คลองบึง และแม่น้ำลำธารต่าง ๆ มาไว้ในที่แห่งเดียว ในภูมิภาคอื่น ๆ เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคำว่า “กว๊าน” ความหมาย หมายถึง ศาลากลางบ้าน หอประชุม สถานที่เหล่านี้เป็นสถานที่สาธารณะใช้ประโยชน์ร่วมกัน สรุปว่า “กว๊าน” มีความหมายกว้าง ๆ ว่าเป็นที่รวมศูนย์ของสิ่งสำคัญของชุมชนและบ้านเมือง อย่างเดียวกับคำว่า “กว๊าน” อันเป็นที่เก็บรวบรวมน้ำที่ไหลมาจากแหล่งต่าง ๆ และเป็นที่ยกชื่อว่า “กว๊าน” คงถือตามสำเนียงพูดของชาวพะเยา

6.2.3 นิทานกว๊านพะเยา

บริเวณกว๊านพะเยาแต่เดิมยังไม่ได้มีประตูกั้นน้ำแม่อิง เป็นที่ลุ่มต่ำมีหนองน้ำใหญ่น้อยอยู่ติด ๆ กันทั่วไป และเชื่อมติดต่อกัน หนองน้ำสำคัญคือ “หนองเอี้ยง” ปัจจุบันคือกว๊านบริเวณหลังวัดศรีโคมคำมีนิทาน (อยู่ในประชุมพงศาวดารภาคที่ 6) บอกเล่าความเป็นมาของชื่อสถานที่อยู่สองเรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 เมื่อพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นนกเอี้ยง อาศัยอยู่บนดอยจอมทอง แล้วบินลงไปอาบกินน้ำในหนองน้ำทุกวัน วันหนึ่งมีเหยี่ยวมาจิกกินนกเอี้ยงเป็นอาหาร สถานที่นั้นจึงชื่อว่า “หนองเอี้ยง”

เรื่องที่ 2 ครั้งหนึ่งพระร่วงกษัตริย์สุโขทัยเสด็จเยี่ยมพระยงำเมืองกษัตริย์พะเยาผู้เป็นพระสหาย ได้ลักลอบเป็นชู้กับนางเทวีของพระยงำเมือง พระยงำเมืองทราบเรื่องจึงให้ไพร่พลตามจับพระร่วง พระร่วงแปลงกายเป็นนกเอี้ยงบินหนี แต่ต้องมนต์ของพระยงำเมือง ทำให้อ่อนแรงตกลงในหนองน้ำ หนองน้ำนั้นจึงชื่อว่า “หนองเอี้ยง”

กว๊านพะเยาก่อน พ.ศ.2484

ก่อน พ.ศ.2484 กว๊านพะเยามีสภาพเป็นที่ลุ่มต่ำ มีแม่น้ำอิงไหลผ่านก่อให้เกิดน้ำขังเป็นบริเวณกว้างใหญ่เรียกว่า “หนอง” และบริเวณน้ำขังขนาดเล็กเรียกว่า “บวก” ดังนั้นบนที่ลุ่มทั้งสอง

ฝั่งแม่น้ำอิงจึงมีหนองและบวกอยู่ทั่วไป เท่าที่ทราบคือ หนองข้างแดง หนองหญ้าฆ่า หนองเอี้ยง หนองวัวแดง หนองเหนียว หนองก้างแก้ง บวกตุ้ม บวกผักจิก และบวกกุ้งหนองและบวกเหล่านี้สามารถเชื่อมถึงกันและเชื่อมกับแม่น้ำอิงได้แก่ ร่องน้อยห่าง ร่องเหี้ย ร่องเรือ และร่องแม่ไฮ ยามฤดูฝนระหว่างปลายเดือนกรกฎาคม ถึงพฤศจิกายนน้ำจะขึ้นสูง ทำให้บวกและหนองที่อยู่ติดกัน มีน้ำล้นไหลบรรจบกันเป็นพื้นน้ำกว้างใหญ่ 2 ฝืน ฝืนหนึ่งเรียกว่า “กว๊านหลวง” อยู่ติดกับแม่น้ำอิง ฝั่งตะวันตก ไกลออกไปทางทิศตะวันตกมีฝืนน้ำฝืนที่สองเรียกว่า “กว๊านน้อย” โดยมีร่องน้อยห่าง เชื่อมกว๊าน ทั้งสองเมื่อพ้นฤดูฝนปริมาณน้ำจะลดลงเรื่อง ๆ เหลือเป็นหนองและบวกกับร่องน้ำต่าง ๆ อยู่ทั่วไป จนถึงฤดูร้อนแผ่นดินแห้งลงสามารถเดินข้ามบริเวณที่ลุ่มต่ำนี้ได้ทางตอนเหนือกับตอนใต้

กว๊านพะเยาหลัง พ.ศ.2484

ระหว่าง พ.ศ.2442 – 2484 กรมประมงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้สร้างทำนบและประตูน้ำกั้นน้ำแม่อิงบริเวณส่วนที่ไหลออกจากที่ลุ่มต่ำของบวกและหนองน้ำทั้งหลายทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ จึงทำให้บริเวณที่ลุ่มต่ำแห่งนี้เปลี่ยนสภาพเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 17-18 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณมากกว่า 1 หมื่น พ.ศ.2484 กรมประมงได้จัดตั้งสถานีประมงขึ้นเพื่อทำการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำแล้วปล่อยลงกว๊าน เพื่อให้ประชาชนมีอาหารโปรตีนราคาถูกไว้บริโภค ทำให้เกิดอาชีพประมงจับสัตว์น้ำไปบริโภคและส่งไปขายยังชุมชนใกล้เคียง รวมทั้งมีการเก็บพืชน้ำไปเลี้ยงสัตว์ด้วยเมื่อน้ำมากขึ้นการประปาส่วนภูมิภาคจึงได้สร้างระบบประปาขึ้นเมื่อ พ.ศ.2500 และเริ่มให้บริการประชาชนตั้งแต่พ.ศ.2501 เป็นต้นมา

7. ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพลินพันธุ์ สร้อยจาดูร์นธ์ (2538) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนวอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ โดยใช้คู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศกรณีศึกษา นักศึกษาชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศขณะเดินท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมได้แตกต่างจากกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้ใช้คู่มือ ๆ ส่วนผลการวิจัยข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามและการสังเกตพฤติกรรม พบว่า ตลอดระยะเวลาของการท่องเที่ยวและพักแรมที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์นั้น นักศึกษาที่เป็นกลุ่มศึกษาคู่มือรู้วิธีปฏิบัติไปในทางที่แสวงถึงการเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยไม่มีพฤติกรรมในการทำลายสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ศึกษาคู่มือ

สฤณี แสงอรุณ (2541) ได้ศึกษาศักยภาพและแนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา จังหวัดพังงาจากการวิจัยพบว่าอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา มีศักยภาพสูงต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สำหรับแนวทางในการจัดการควรมีการพัฒนาบุคลากร ปรับปรุงระบบสื่อความหมายและการให้บริการนักท่องเที่ยว

เน้นการสร้างความร่วมมือ และประสานงานกับหน่วยงานเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ท้องถิ่นส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้หลากหลายมากขึ้น และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

นาคม วีรสวรรณจักร (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา : อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับ ปานกลาง และพบว่าอายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความรู้เกี่ยวกับท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้คุณค่าต่อทรัพยากรธรรมชาติ เป็นปัจจัยที่มีผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

นิพล เชื้อเมืองพาน (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา : วนอุทยานภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพบว่า วนอุทยานภูชี้ฟ้ามีคุณสมบัติตามหลักการของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในข้อที่ 1 ที่ว่า อยู่บนพื้นฐานธรรมชาติ วัฒนธรรมและชุมชน เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่โดดเด่นด้าน รูปรางทางธรณีวิทยาและพืชพรรณ และมีชาวเขาเผ่าม้งอาศัยอยู่พื้นที่ ส่วนในหลักการข้อที่ 2 เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ยั่งยืน หลักการข้อที่ 4 การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น ทั้ง 3 ข้อนี้ยังไม่เป็นไปตามหลักการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนในหลักการข้อที่ 5 นักท่องเที่ยวพึงพอใจ พบว่า นักท่องเที่ยวพึงพอใจมาก

จินตนา แสนวงศ์ (2542) ได้ศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตทหาร กรณีศึกษา กองพลรบพิเศษที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวในกองพลรบพิเศษที่ 2 มีลักษณะของการจัดการตามแนวทางของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นหลักดำเนินการ และการท่องเที่ยวยังไม่เป็นที่แพร่หลายและนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจและต้องการกลับมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหารกองพลรบที่ 2 แต่พบปัญหา คือ มีการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าที่เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเดินป่าเชิงนิเวศ ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ และความปลอดภัยในเส้นทางเดินป่า

สาคร ถาวงษ์กลาง (2542) ได้ทำการศึกษาเพื่อวางแผนจัดการพื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยต้นน้ำแม่แสะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ชุมชนยังมีจิตสำนึกและมีศักยภาพเพียงพอในการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อาศัยระบบความเชื่อ จารีตประเพณี และวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ โดยการใช้กระบวนการชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ร่วมมือกันในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ของทุกฝ่าย และเกิดการอยู่ร่วมกันของคนกับป่าอย่างยั่งยืน

กรณพิชญ์ สุมา (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จากการศึกษาพบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับสูงและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง

และพบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับสูง

สนธยา บำรุงศักดิ์ (2545) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ อ.เบตง จ.ยะลา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความตระหนักในสิ่งแวดล้อมในภาพรวมในระดับสูง โดยเฉพาะด้านการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว แต่จะพบว่าประชาชนที่มีความตระหนักในสิ่งแวดล้อมต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างกันและประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างกัน

วัฒนาพร สุฉายา (2545) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา แหล่งท่องเที่ยวดอยตุง จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพบว่า สภาพแหล่งท่องเที่ยวดอยตุงมีความพร้อมและสามารถจัดการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาท่องเที่ยวดอยตุงมีความรู้ด้านพื้นที่ดอยตุง ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวควรจะมีการปรับปรุงในด้านการให้ความรู้และการสื่อความหมายให้กับนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น

ประกิจพันธ์ จุวรรณ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในมหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา มีองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือด้านสิ่งที่น่าสนใจในพื้นที่ส่วนองค์ประกอบด้านการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการจัดการด้านองค์การและด้านกิจกรรมและกระบวนการจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป ส่วนนิสิตและบุคลากรในวิทยาเขตต้องการให้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทุกด้าน และแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นต้องมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมและกระบวนการด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลในองค์กร ปลูกจิตสำนึกของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ประกอบศิริ ภัคดีพินิจ (2545) ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนริมกว๊านพะเยา กรณีศึกษาชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่าชุมชนมีองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน 2 ด้านคือด้านสิ่งดึงดูดใจและการเข้าถึง ส่วนองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกยังจะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาต่อไป กลุ่มตัวอย่างในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก มีความต้องการพัฒนาชุมชนเพื่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในทุกด้าน และต้องการสวัสดิภาพและความปลอดภัย การบริหารจัดการภายในชุมชนที่ให้เกิดความสะดวกอยู่ในระดับมาก ส่วนโครงสร้างพื้นฐานและด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง

พัชรพรรณ ภูคาพิน (2545) ได้ศึกษาความพร้อมในการพัฒนาพื้นที่รอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่บริเวณรอบอ่างเก็บน้ำเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์มีความพร้อมในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ กล่าวคือ ด้านพื้นที่มีทิวทัศน์สวยงาม เป็นแหล่งวัฒนธรรม มีสินค้าในท้องถิ่นที่น่าสนใจ และยังมีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงที่น่าสนใจอีกหลายแห่ง ด้านประชาชนมีความคิดเห็นด้านบวกต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ควรให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่ประชาชนท้องถิ่น เพื่อให้มีความเข้าใจพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไปในทางเดียวกัน และส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในท้องถิ่นมากขึ้น จึงจะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนำประโยชน์มาสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

อุไรวรรณ ทองกาย (2545) ได้ศึกษาศักยภาพในการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคเหนือจังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการวิจัยพบว่า สวนพฤกษศาสตร์ฯ มีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับปานกลางในด้านความดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึง และความสามารถในการรองรับของพื้นที่ในกรณีของปัญหา/ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อแหล่งท่องเที่ยว และจากการศึกษาศักยภาพของสวนพฤกษศาสตร์ตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่าสวนพฤกษศาสตร์ฯ มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับดี อย่างไรก็ตามในการพัฒนาให้สวนพฤกษศาสตร์ฯ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ยังจำเป็นต้องปรับปรุงด้านพื้นที่ในส่วนของสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการในส่วนของการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมและการให้การศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

จันทร์ทิพย์ คงปาน (2546) ได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ของกรไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กรณีศึกษาเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า เขื่อนภูมิพลมีองค์ประกอบด้านพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมในพื้นที่ด้านการจัดการมีการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเหมาะสมต่อการพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนด้านกิจกรรมและกระบวนการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวปัจจุบันยังมิได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง เนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้าน และขาดสินค้าที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ในแหล่งท่องเที่ยว สำหรับการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวภายในเขื่อนภูมิพลอยู่ในระดับดี โดยเปิดให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมสำหรับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยวภายในเขื่อนภูมิพล ประเด็นที่เป็นปัญหาได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวไม่สอดคล้องกับโครงสร้างและภารกิจหลักขององค์กร เนื่องจากไม่มีบุคลากรรองรับงานด้านพัฒนาท่องเที่ยวโดยตรง ภาคเอกชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและขาดศูนย์ข้อมูลและนิทรรศการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

ภาณุ ไทยเจริญ (2547) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา:อุทยานแห่งชาติออบขาน จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย โดยกิจกรรมที่ประชาชนใน

ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การเป็นลูกหาบแก่นักท่องเที่ยวเดินศึกษาธรรมชาติ การให้บ้านเป็นสถานที่พักแก่นักท่องเที่ยว การให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยว และการให้บริการแพหรือนั่งช้างแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวไม่ได้สร้างรายได้ให้กับประชาชนมากนักเมื่อเทียบกับผู้ประกอบการท่องเที่ยว ในด้านปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่า ประชาชนเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ก่อให้เกิดผลดีในท้องถิ่นเพราะเป็นการสร้างรายได้ ในภาพรวมผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น โดยการฝึกอบรม ให้ความรู้ เสริมสร้างทักษะในด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นให้มีความรู้และทักษะในการจัดการเพิ่มขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่

1. เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบใน 8 ตำบล
2. ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณกว๊านพะเยาใน 8 ตำบล จำนวน 18,464 ครัวเรือน
3. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา จำนวน 7,780 คน ต่อสัปดาห์

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ได้เลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 13 คน ดังนี้คือ
 - 1.1 เจ้าหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคเหนือเขต 2 จังหวัดพะเยา จำนวน 5 คน
 - 1.2 ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน 8 ตำบล จำนวน 8 คน
2. ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณกว๊านพะเยา ใน 8 ตำบล เนื่องจากจำนวนประชาชนมีจำนวนมากผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นในการเก็บข้อมูลดังนี้
 - ขั้นที่ 1 เลือกจังหวัดโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง มา 1 จังหวัด คือจังหวัดพะเยา ตามหัวข้อและความมุ่งหมายของกรณีศึกษา รวมทั้งขอบเขตของการศึกษา
 - ขั้นที่ 2 เลือกอำเภอ มา 1 อำเภอ โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง คือ อำเภอเมืองพะเยา
 - ขั้นที่ 3 เลือกตำบล โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง คือ ตำบลที่อยู่บริเวณกว๊านพะเยา มีทั้งหมด 8 ตำบล ได้แก่ ต.เวียง ต.แม่ต๋ำ ต.แม่ใส ต.แม่นาเรื่อ ต.บ้านต๋อน ต.บ้านสาข ต.สันป่าม่วง ต.บ้านต่อม
 - ขั้นที่ 4 เลือกจำนวนหมู่บ้าน เนื่องจากในแต่ละตำบลมี จำนวนหมู่บ้านไม่เท่ากัน จึงใช้หลักการสุ่มอย่างง่าย โดยเลือกสุ่มร้อยละ 10 ของ จำนวนหมู่บ้านในตำบล

ขั้นที่ 5 เลือกหมู่บ้าน เมื่อทราบจำนวนหมู่บ้านในแต่ละตำบลแล้วใช้หลักการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลากหมู่บ้านตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้

ขั้นที่ 6 เลือกจำนวนครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้หลักการสุ่มอย่างง่าย โดยเลือกสุ่มร้อยละ 10 ของ ครัวเรือนในหมู่บ้านนั้น ของแต่ละตำบล

ขั้นที่ 7 เลือกจำนวนประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งหมด 165 คน โดยเจาะจงเลือกครัวเรือนละ 1 คน โดยเลือกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำบล

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ต. เวียง	1	ศรีโคมคำ	202	20
ต.แม่ต้า	1	แม่ต้าเมืองชุม	384	38
ต.แม่ใส	1	ร่องไฮ	143	14
ต.แม่นาเรื่อ	1	สันป่าสัก	98	10
ต.บ้านต๋อน	1	ห้วยหม้อ	118	12
ต.บ้านสา	1	สาเหนือ	87	9
ต.สันป่าม่วง	1	ทุ่งต้นศรี	97	10
ต.บ้านต๋อม	2		516	52
	(1)	ร่องห้า	(197)	(20)
	(1)	แท่นดอกไม้	(319)	(32)
รวม	9		1645	165

3. นักท่องเที่ยว ซึ่งคัดเลือกจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมกว๊านพะเยา โดยวิธีการเลือกแบบบังเอิญ โดยจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกว๊านพะเยามีจำนวนมาก และทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา ไม่ได้มีการเก็บข้อมูลสถิติ นักท่องเที่ยวในปี 2548 ไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้อ้างอิงจำนวนนักท่องเที่ยวจากงานวิจัยของ ประกอบศิริ ภักดีพินิจ ที่ได้ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนริมกว๊านพะเยา กรณีศึกษาชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จ.พะเยา ซึ่งมีนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว กว๊านพะเยาจำนวน 7,780 คนต่อสัปดาห์ (ประกอบศิริ ภักดีพินิจ. 2545: 5; อ้างอิงจาก ททท. ภาคเหนือ เขต 2. ม.ป.ป.:ไม่ปรากฏเลขหน้า) ใช้วิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane. 1967: 886)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง
 n = จำนวนนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษา

แทนค่า

$$n = \frac{7,780}{[1 + (7,780)(0.05)^2]}$$

$$= 380$$

โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 380 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิด ทฤษฎี และผลงาน เรื่องที่เกี่ยวข้องโดยการสร้างตามจุดมุ่งหมาย สมมติฐาน ขอบเขตของการศึกษาและปัญหาในการวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้แผนที่เป็นเครื่องมือประกอบในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายมากขึ้น โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือฉบับที่ 1

เครื่องมือฉบับที่ 1 เป็นแบบสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่ใช้สำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งได้ดัดแปลงจากเครื่องมือการสำรวจและประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources Assessment) โดย ดรรชนี เอ็มพันธ์ (เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2545: 130-132) ที่ใช้สำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวของท้องถิ่นในระดับตำบลหรือหมู่บ้าน ข้อมูลที่สำรวจคือ ประเภทของทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว ชื่อทรัพยากร/รูปภาพ จุดเด่น ลักษณะการใช้ประโยชน์ ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์) ที่ตั้งสัมพันธ์และการเข้าถึง

คุณภาพของเครื่องมือฉบับที่ 1

แบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นแบบสำรวจที่ดัดแปลงจากเอกสารประกอบการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวของชุมชนโดยตรง และจัดพิมพ์เป็นเอกสารตำราแล้ว จึงเป็นเครื่องมือที่ได้รับการยอมรับด้านคุณภาพ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือฉบับที่ 2

เครื่องมือฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากตำราเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2. สร้างคำถามของแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชากร ความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 5 ตอน แต่ละตอนเป็นข้อคำถามแบบคำถามปลายเปิด ซึ่งมีดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในตำบล จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ จำนวน 3 ข้อ

วิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือฉบับที่ 2

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้การสร้างแบบสัมภาษณ์ครอบคลุมปัญหาในการวิจัย ผู้วิจัยจึงดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่านคือ

1. นางพรทิศา ใหม่คำแปง ตำแหน่ง นักพัฒนาการท่องเที่ยวกว๊านพะเยา

2. นายชนะ เจริญพร ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดพะเยา

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้ขยายความในแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว ในข้อคำถามที่ 1 ที่ว่า ในชุมชนของท่านมีแหล่งท่องเที่ยวใดที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว เป็น ในชุมชนของท่านมีแหล่งท่องเที่ยวใดที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว เพราะเหตุใด (ยกเว้นกว๊านพะเยา)

3. นำแบบสัมภาษณ์นั้นมาปรึกษากับคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือฉบับที่ 3

เครื่องมือฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวและประชาชน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากตำราเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างคำถามของแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัจจัยด้านองค์ประกอบประชากร ความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ต่อเดือน ภูมิภาค มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด แบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด จำนวน 3 ข้อ โดยข้อคำถามที่ 1-2 เป็นแบบเลือกตอบ ส่วนข้อคำถามที่ 3 เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด แบบเลือกตอบ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งมีคำตอบ 2 ลักษณะ คือ ใช่ และ ไม่ใช่

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณกว๊านพะเยา มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด แบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ

วิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือฉบับที่ 3

แบบสอบถามที่ใช้แบ่งคำถามเป็น 2 ประเภทคือ คำถามปลายปิด ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ แบบประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด เพื่อให้การสร้างแบบสอบถามครอบคลุมปัญหาในการวิจัย ผู้วิจัยจึงดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่านคือ

1. นางพรทิวา ใหม่คำแปง ตำแหน่ง นักพัฒนาการท่องเที่ยวกว๊านพะเยา

2. นายชนะ เจริญพร ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ศูนย์การท่องเที่ยวและนันทนาการจังหวัดพะเยา

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้เพิ่มข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวในด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว คือ การจัดตลาดนัดริมกว๊านพะเยา และในตอนที่ 4

ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริเวณกว๊านพะเยา คือ การชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น

3. นำแบบสอบถามนั้นมาปรึกษากับคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้

4. หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ กับกลุ่มประชากรจำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา α (Alpha) โดยใช้สูตรของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น .89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูล (Source of Data) การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) โดยมุ่งศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ แหล่งข้อมูลมีดังนี้

1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ทั้งหน่วยงานของรัฐ และเอกชน ดังนี้

1.1 เอกสารของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคเหนือเขต 2

1.2 หนังสือทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

2. **ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)** ได้จากการใช้แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ขอบจดหมายจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.2 ติดต่อประสานงานไปยังเทศบาลเมืองพะเยา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคเหนือเขต 2 จังหวัดพะเยา และองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ต.เวียง ต.แม่ต๋ำ ต.แม่ใส ต.แม่ณาเรือ ต.บ้านต๋อน ต.บ้านสา ต.สันป่าม่วง ต.บ้านต๋อม พร้อมทั้งกำหนด วันเวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

3. ดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1-31 พฤษภาคม 2549 ดังนี้

3.1 สำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณใน 8 ตำบล ได้แก่ ต.เวียง ต.แม่ต๋ำ ต.แม่ใส ต.แม่ณาเรือ ต.บ้านต๋อน ต.บ้านสา ต.สันป่าม่วง ต.บ้านต๋อม

3.2 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ได้แก่เจ้าหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคเหนือเขต 2 จังหวัดพะเยา และข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลใน 8 ตำบล

3.3 นำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งเก็บแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ตาราง 1 โดยเจาะจงครัวเรือนละ 1 คน ในการตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยคอยรอรับทันที

3.4 นำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยาฝั่งตะวันออก ในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเวลาในการแจกแบบสอบถามคือเวลา 15.00 - 19.00 น. เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวกันมาก และผู้วิจัยคอยรอรับทันที

ในส่วนของแบบสอบถามที่รวบรวมได้มานั้น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบวันต่อวัน เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ ก่อนนำไปวิเคราะห์

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากภาคสนามมาทำการประมวลผล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยนำมาจัดหมวดหมู่ประเภทของทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวตามลักษณะภูมิประเทศลงในแบบสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลแล้วอธิบายเชิงพรรณนา

3. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามมาจัดกระทำข้อมูลดังนี้

3.1 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล และแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

3.2 นำแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์มาจัดทำกลุ่มค่าให้เป็นหมวดหมู่แล้วนำมากำหนดรหัส

3.3 ลงรหัสแล้วนำแบบสอบถามที่ลงรหัสไปวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย

3.4 ประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการที่จะตอบความมุ่งหมายของการวิจัยใช้สถิติพรรณนา ซึ่งเป็นสถิติพื้นฐาน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ต่อเดือน ภูมิลำเนา โดยคิดเป็นค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว

ข้อคำถามที่ 1 - 2 เป็นแบบเลือกตอบ โดยคิดเป็นค่าความถี่

ข้อคำถามที่ 3 เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	จำนวน 7 ข้อ
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน 8 ข้อ
3. ด้านการคมนาคมขนส่ง	จำนวน 4 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนของความคิดเห็นดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1 คะแนน

สำหรับเกณฑ์การจัดกลุ่มระดับความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวพิจารณาจากเกณฑ์ประเมินค่าคะแนนที่ได้จากการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval Scale) ผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณหาความกว้างของชั้น (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2544: 29) ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ชั้นสูงสุด} - \text{ชั้นต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{3} \\
 &= 1.33
 \end{aligned}$$

เกณฑ์การจัดกลุ่มระดับความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

- ค่าเฉลี่ย 3.68 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.67 หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในระดับน้อย

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกตอบ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งมี 2 ตัวเลือก คือ ใช่ และ ไม่ใช่ สำหรับเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูก ให้คะแนน 1 คะแนน และตอบผิด ให้คะแนน 0 คะแนน โดยมีข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ข้อ 1, 2, 3, 5, 6, 9, 10 และข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ข้อ 4, 7, 8 และนำมาคิดเป็นความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณกว๊านพะเยา มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด แบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนของความคิดเห็นดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1 คะแนน

สำหรับเกณฑ์การจัดกลุ่มระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พิจารณาจากเกณฑ์ประเมินค่าคะแนนที่ได้จากการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval Scale) ผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณหาความกว้างของชั้น (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544: 29) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ชั้นสูงสุด} - \text{ชั้นต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{3} \\ &= 1.33 \end{aligned}$$

เกณฑ์การจัดกลุ่มระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 3.68 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.67 หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับน้อย

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล แล้วอธิบายเชิงพรรณนา

4. วิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลงในตารางผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ

5. ข้อมูลจากผลการสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว ผลจากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ ผู้วิจัยได้นำมาจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้แผนที่ประกอบ

6. ทดสอบสมมติฐาน

6.1 สมมติฐานในการวิจัยจากข้อมูลเชิงคุณภาพ

6.1.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบสามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลแล้วอธิบายเชิงพรรณนา

6.1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิประเทศสามารถปรับปรุงและพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบได้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลแล้วอธิบายเชิงพรรณนา

6.2 สมมติฐานในการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณ

6.2.1 ประชากรที่มีปัจจัยด้านองค์ประกอบแตกต่างกันมีความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบแตกต่างกัน ซึ่งความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่บริเวณกว๊านพะเยา มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด แบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนของความคิดเห็นดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1 คะแนน

สำหรับเกณฑ์การจัดกลุ่มระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพิจารณาจากเกณฑ์การแบ่งระดับความคิดเห็นซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเกณฑ์การจัดกลุ่มระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อทดสอบสมมติฐานดังต่อไปนี้

คะแนน 5-4 หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลาง

คะแนน 2-1 หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับน้อย

โดยผู้วิจัยได้ใช้สถิติ Chi-Square ในการทดสอบสมมติฐาน และเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นตรงกันอยู่ในระดับมากมาใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f \times 100}{n}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

7.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541: 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

7.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541: 65)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

7.4 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ค่าสถิติ Chi-Square (χ^2) เป็นการทดสอบตัวแปรทั้ง 2 ตัวนั้นมีความเป็นอิสระต่อกันหรือไม่ ใช้สูตรดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541: 212)

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(O - E)^2}{E}$$

โดย	χ^2	แทน	ค่าไค-สแควร์
	O	แทน	ค่าความถี่ที่ได้จากการสังเกต (Observed frequency)
	E	แทน	ค่าความถี่ที่คาดหวังไว้หรือความถี่ที่ได้มาตามทฤษฎี (Expected frequency)
	k	แทน	จำนวนประเภทของกลุ่ม

การนำเสนอผลงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง ประกอบความเรียง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างชัดเจน โดยเสนอผลการศึกษาดังนี้

1. ผลการสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละภูมิภาค ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในตารางผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในตารางผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นความเรียง

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของประชาชนและนักท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นตาราง ประกอบความเรียงดังนี้

4.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยด้านองค์ประกอบประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ต่อเดือน ภูมิลำเนา มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด แบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

4.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิดจำนวน 3 ข้อ โดยข้อคำถามที่ 1 - 2 เป็นแบบเลือกตอบ ส่วนข้อคำถามที่ 3 เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มระดับความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ออกเป็น 3 ระดับ

4.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด แบบเลือกตอบ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งมีคำตอบ 2 ลักษณะ คือ ใช่ และ ไม่ใช่

4.4 แบบสอบถามตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณบ้านพะเยามีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด แบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณบ้านพะเยาใหม่ ออกเป็น 3 ระดับ

4.5 แบบสอบถามตอนที่ 5 อุปสรรค และข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นข้อคำถาม
ปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ

5. ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเส้นทาง
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบ

6. ผลการทดสอบสมมติฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กัวนพะเยาและบริเวณโดยรอบ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีอยู่ในแต่ละภูมิประเทศบริเวณกัวนพะเยาเพื่อศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ เพื่อศึกษาปัจจัยด้านองค์ประกอบของประชากรที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กัวนพะเยาและบริเวณโดยรอบ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบ ผลการศึกษาผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดตามลำดับดังนี้

1. ผลการสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละภูมิประเทศ
2. ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของประชาชนและนักท่องเที่ยว
5. ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบ
6. ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. ผลการสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละภูมิประเทศ

จากการนำเครื่องมือฉบับที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละภูมิประเทศ โดยข้อมูลที่สำรวจคือ ประเภทของทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว ชื่อทรัพยากร/รูปภาพ จุดเด่น ลักษณะการใช้ประโยชน์ ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์) ที่ตั้งสัมพันธ์และการเข้าถึง ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในภาคผนวก และได้สรุปผลการสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวปรากฏดังตาราง 2 – 4

ตาราง 2 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะ ภูมิประเทศ	ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ประเภททรัพยากรการท่องเที่ยว		
		ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์และ โบราณสถาน	ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม
ที่ลุ่ม	1. กว๊านพะเยา	✓		
	2. ลำน้ำอิง	✓		
	3. หอวัฒนธรรมนิทัศน์		✓	
	4. วัดศรีโคมคำ		✓	
	5. อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง		✓	
	6. โบราณสถานบ้านร่องไฮ		✓	
	7. บ้านต๋อมกลาง			✓
	8. บ้านทุ่งต้นศรี			✓
	9. บ้านทุ่งกิ้ว			✓
	10. สวนสมเด็จพระย่า 90			✓
	11. ท่ามัจฉา			✓
	12. วังปลาชุมชน			✓
	13. หาดอิงกว๊าน			✓
ที่ราบ	1. ห้วยแม่ต๋ำ	✓		
	2. ห้วยแม่ต๋อม	✓		
	3. วัดไชยอวาาส		✓	
	4. วัดหลวงราชสถนฐาน		✓	
	5. วัดราชคฤห์		✓	
	6. ศาลหลักเมือง		✓	
	7. พระธาตุผาช้างมูบ		✓	
	8. สวนแก้วมังกร			✓
	9. สวนลำไย			✓
	10. สวนมะขาม			✓
	11. บ้านสันตันผึ่ง			✓
	12. หมู่บ้านตีเหล็กบ้านร่องไฮ			✓

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะ ภูมิประเทศ	ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ประเภททรัพยากรการท่องเที่ยว		
		ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์และ โบราณสถาน	ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม
ที่ราบ	13. หมู่บ้านทำครกหิน			✓
	14. ปลาสามศรีทน			✓
	15. ปลาสามแม่ทองปอน			✓
	16. แคนหมูแม่หลวงบัวหลบ			✓
	17. หมู่บ้านเกษตรปลอดสารพิษ			✓
	18. หมู่บ้านหัตถกรรมผักตบชวา			✓
	19. หมู่บ้านถักเสื่อผ้าด้วยมือ			✓
	20. บ้านทำขนมพื้นบ้าน			✓
	21. บ้านลุงป้อมเพชร			✓
	22. พระตำหนักแก้ววันพะเยา			✓
	23. ฐานพะฟาร์ม			✓
	24. กลุ่มหมอเมือง			✓
25. ฟาร์มเห็ดโคน			✓	
ที่ดอน	1. วัดศรีอุโมงค์คำ		✓	
	2. วัดศรีจอมเรือง		✓	
	3. วัดลี		✓	
	4. การแกะสลักหินทราย			✓
	5. บ้านสุทธิภักดี			✓
ที่ลาดเชิง เขา	1. วัดพระธาตุภูขวาง		✓	
	2. วัดพระธาตุดอยโตน		✓	
	3. วัดพระธาตุจอมทอง		✓	
	4. บ้านต้อมดง			✓
	5. สวนมะม่วง			✓

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะ ภูมิประเทศ	ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ประเภททรัพยากรการท่องเที่ยว		
		ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์และ โบราณสถาน	ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม
ที่ลาดเชิง เขา	6. อ่างเก็บน้ำแม่นาเรือ			✓
	7. อ่างเก็บน้ำแม่ต๋อม			✓
ภูเขา	1. ดอยหนอก	✓		
	2. น้ำตกห้วยแม่ต๋อน	✓		
	3. น้ำตกสามโตรก	✓		
	4. น้ำตกขุนต๋อม	✓		
	5. น้ำตกผาเกล็ดนาค	✓		
	6. วัดอนาลโย		✓	

จากตาราง 2 แสดงผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะภูมิประเทศสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. ที่ลุ่ม ได้แก่

1.1 ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ กว๊านพะเยา และลำน้ำอิง

1.2 ประเภทประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ได้แก่ หอวัฒนธรรมนิทัศน์ วัดศรีโคมคำ อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง และโบราณสถานบ้านร่องไฮ

1.3 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม ได้แก่ บ้านต๋อมกลาง บ้านทุ่งตันศรี บ้านทุ่งกิว สวนสมเด็จพระย่า 90 ท่ามัจฉา วังปลาชุมชน และหาดอิงกว๊าน

2. ที่ราบ ได้แก่

2.1 ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ห้วยแม่ต๋ำ และห้วยแม่ต๋อม

2.2 ประเภทประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ได้แก่ วัดไชยอวาาส วัดหลวง ราชสถูปฐาน วัดราชคฤห์ ศาลหลักเมือง และพระธาตุผาช้างมูบ

2.3 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม ได้แก่ สวนแก้วมังกร สวนลำไย สวนมะขาม บ้านสันตันผึ่ง หมู่บ้านตีเหล็กบ้านร่องไฮ หมู่บ้านทำครกหิน ปลาส้มศรีทน ปลาส้มแม่ทองปอน แคนหมูแม่บัวหลบ หมู่บ้านเกษตรปลอดสารพิษ หมู่บ้านหัตถกรรมผักตบชวา

หมู่บ้านถักเสื้อผ้าด้วยมือ บ้านทำขนมพื้นบ้าน บ้านลุงป้อมเพชร พระตำหนักกว๊านพะเยา
ฐานพะฟาร์ม กลุ่มหอมเมือง และฟาร์มเห็ดโคน

3. ที่ดอน ได้แก่

3.1 ประเภทประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ได้แก่ วัดศรีอุโมงค์คำ
วัดศรีจอมเรือง และวัดลี

3.2 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม ได้แก่ การแกะสลักหินทราย
และบ้านสุทธิภักดี

4. ที่ลาดเชิงเขา ได้แก่

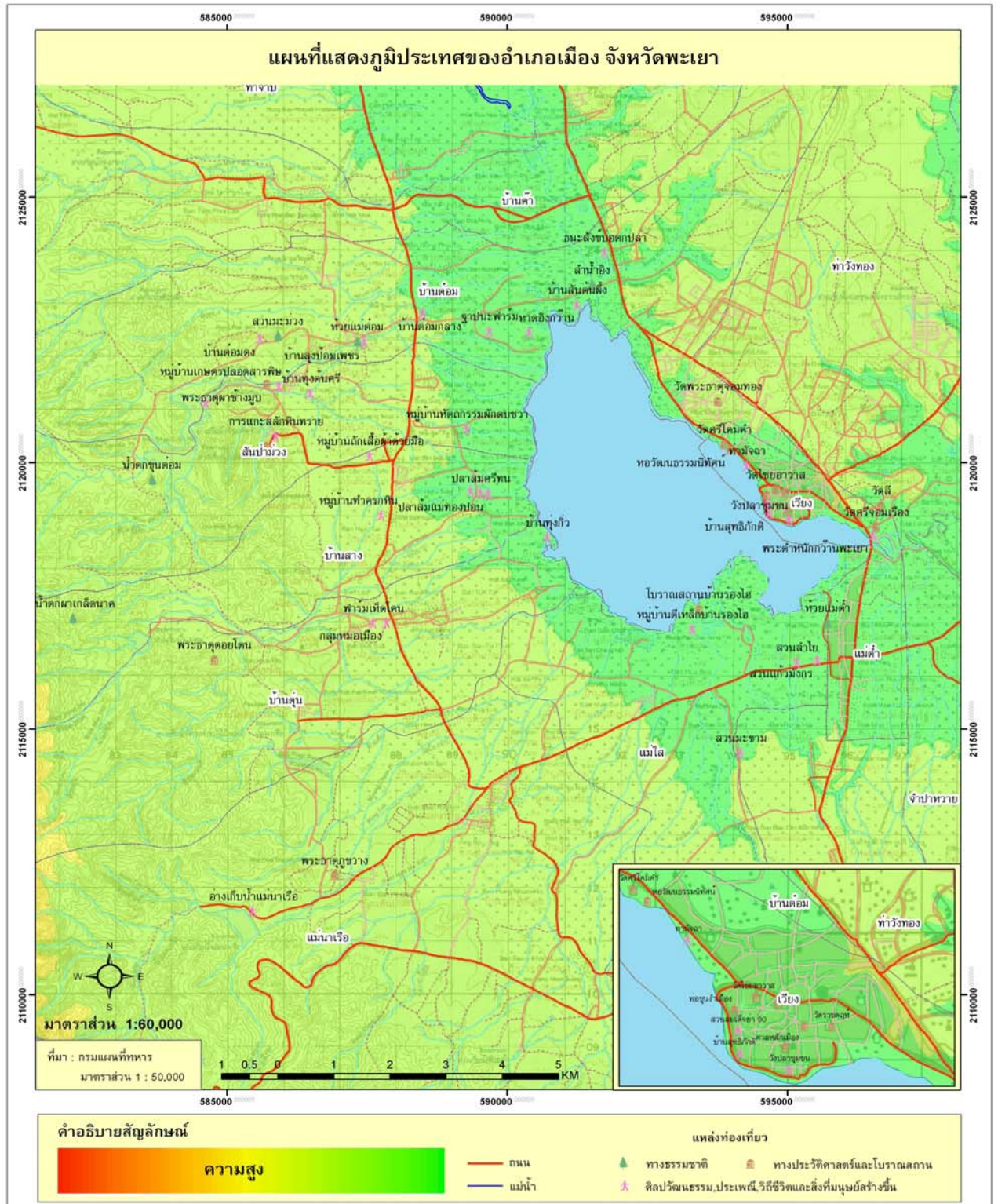
4.1 ประเภทประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ได้แก่ วัดพระธาตุภูขวาง วัดพระธาตุ
ดอยโตน และวัดพระธาตุจอมทอง

4.2 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม คือ บ้านต่อมดง สวนมะม่วง
อ่างเก็บน้ำแม่นาเรือ และอ่างเก็บน้ำแม่ต่อม

5. ภูเขา ได้แก่

5.1 ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ดอยหนอก น้ำตกห้วยแม่ตุน น้ำตกสามโศก
น้ำตกขุนต่อม และน้ำตกผาเกล็ดนาค

5.2 ประเภทประวัติศาสตร์และโบราณสถาน คือ วัดอนาลโย

ภาพประกอบ 5 แสดงแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละภูมิประเทศ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาคู่มือท่องเที่ยวพะเยา และหนังสือพะเยาดินแดนแห่งศิลปวัฒนธรรม ผลการศึกษาพบว่ามึทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณีและกิจกรรมที่น่าสนใจปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรม	กิจกรรม
1. งานสักการบวงสรวง พ่อขุนงำเมือง	5 มีนาคม	การบวงสรวงพ่อขุนงำเมือง
2. ประเพณีสงกรานต์	13-16 เมษายน	1. การสงฆ์น้ำพระ 2. การขนทรายเข้าวัดและก่อพระเจดีย์ ทราย 3. การนำตุ้ง (ธง)12 ราศีไปปักที่วัด 4. การรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ 5. การเล่นสาดน้ำ
3. ประเพณีแห่เทียน พรรษา	วันเข้าพรรษา (วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8)	1. การร่วมชมขบวนแห่ต้นเทียนของชุมชน ต่าง ๆ
4. ประเพณีตานก๋วย สลาก	ประมาณเดือนกันยายน (ก่อนออกพรรษา)	1. การร่วมทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ญาติที่ น้องที่ล่วงลับไปแล้ว 2. การจับสลากหมายเลขเพื่อถวายเครื่อง ไทยทานแก่พระภิกษุสงฆ์
5. ประเพณีตักบาตรเทโว โรหณะที่วัดพระธาตุ จอมทอง	วันออกพรรษา (วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน11)	1. การทำบุญตักบาตร 2. ร่วมชมขบวนแห่การแสดงต่าง ๆ เช่น การตีกลองสะบัดชัย การพ้อนรำ การเล่น ดนตรีพื้นเมือง เป็นต้น
6. ประเพณีลอยกระทง	วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12	1. ขบวนแห่โคมโบราณ 2. กาดห่มข้าวแลง 3. การสาธิตภูมิปัญญาท้องถิ่น 4. การแข่งขันกีฬาทางน้ำ 5. งานกินข้าวแลงขันโตก 6. การประกวดกระทงเล็ก กระทงใหญ่ 7. การประกวดโคมแขวน 8. การประกวดนางนพมาศ

จากตาราง 3 แสดงผลการศึกษาศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม และประเพณี พบว่ามีทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ได้แก่ งานสักการะบวงสรวงอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีตานก๋วยสลาก ประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะที่วัดพระธาตุจอมทอง และประเพณี ลอยกระทง

ตาราง 4 ผลการสำรวจกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะ ภูมิประเทศ	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ประเภทกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		
		กิจกรรมเชิงนิเวศใน แหล่งธรรมชาติ	กิจกรรม กึ่งนิเวศ	กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์
ที่ลุ่ม	1. การตกปลาริมกว๊าน		✓	
	2. หนองบัวบ่อตกปลา		✓	
	3. กาดฮิมกว๊าน			✓

จากตาราง 4 แสดงผลการสำรวจกิจกรรมท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะภูมิประเทศ พบว่ามีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่อยู่ในลักษณะภูมิประเทศที่เป็นที่ลุ่ม ในกิจกรรมกึ่งนิเวศ ได้แก่ การตกปลาริมกว๊านพะเยา หนองบัวบ่อตกปลา และกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ คือกาดฮิมกว๊าน

2. ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ

จากการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในแต่ละภูมิประเทศดังแสดงในตาราง 2 นั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์ว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ในภูมิประเทศที่ลุ่ม

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
กว๊านพะเยา	กว๊านพะเยามีเนื้อที่ประมาณ 20.5296 ตร.กม. หรือ 12,831 ไร่ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย 386.40 เมตร ความลึกเฉลี่ย 1.93 เมตร เส้นทางโดยรอบกว๊านพะเยามีระยะทางประมาณ 34 กิโลเมตร มีจุดที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจชมมาท่องเที่ยวคือบริเวณฝั่งตะวันออกของกว๊านพะเยา เนื่องจากกว๊านพะเยาบริเวณนี้มีทัศนียภาพที่สวยงาม เมื่อมองจากจุดนี้นักท่องเที่ยวจะมองเห็นเทือกเขาผีปันน้ำและยอดดอยนอกที่มีลักษณะยอดแหลมโดดเด่นมองเห็นได้อย่างสะดุดตา ในฤดูหนาวยามที่อากาศหนาวเย็น ยอดดอยนอกจะถูกปกคลุมด้วยเมฆหมอก เป็นสีขาวบริสุทธิ์ สายลมที่กระทบพื้นน้ำพัดเอาความชื้นจากผิวน้ำขึ้นมากระทบร่างกายจะรู้สึกผ่อนคลายและสดชื่น ยามแสงอาทิตย์จับต้องผิวน้ำเป็นประกายระยิบระยับ เป็นภาพที่งามจับตาและเป็นจุดเด่นที่หาชมไม่ได้จากบึงน้ำอื่น ๆ ในบริเวณภาคเหนือ ด้วยเหตุนี้กว๊านพะเยาจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดพะเยา และเป็นจุดดึงดูดใจที่สำคัญด้านการท่องเที่ยว	1. การพายเรือชมธรรมชาติบริเวณกว๊านพะเยาในยามเย็น 2. การปั่นเรือถีบ 3. ชีจรรย์านท่องเที่ยวรอบกว๊านฝั่งตะวันออก 4. การเล่นกีฬาทางน้ำ เช่น การแข่งเรือยาว 5. การร่วมเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง

ตาราง 5 (ต่อ)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
ลำน้ำอิง	<p>ลำน้ำอิงเป็นลำน้ำขนาดใหญ่มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 240 กิโลเมตร เฉพาะในเขตจังหวัดพะเยามีความยาว 154 กิโลเมตร ซึ่งไหลมาจากเทือกเขาด้านตะวันตกของอำเภอแม่ใจลงสู่กว๊านพะเยาทางทิศเหนือ ลำน้ำอิงไหลผ่านลงสู่กว๊านพะเยายังคงความใสสะอาด และมีพันธุ์ไม้ขึ้นตลอดเส้นทาง ซึ่งบริเวณสะพานขุนเดชลำน้ำอิงกว้างประมาณ 100 เมตร มีพันธุ์ไม้ที่ทำให้เกิดความสวยงาม คือดอกบัวหลวงสีขาว สีชมพู ที่บานสะพรั่งอยู่ริมฝั่งน้ำทั้งสองข้างทำให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงามเป็นอย่างมาก</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพายเรือชมธรรมชาติ 2. การพายเรือเก็บดอกบัว 3. การพายเรือคายัค 4. การล่องแพ 5. การตกปลา
หอวัฒนธรรมนิทัศน์	<p>หอวัฒนธรรมนิทัศน์เป็นพิพิธภัณฑ์แสดงโบราณวัตถุ เอกสารข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์ของเมืองพะเยา เรื่องราวความเป็นมาทั้งด้านวรรณกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตของชาวพะเยา โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการนำเสนอความรู้ มีห้องจัดแสดงดังนี้ ก่อนจะเป็นอาณาจักรขุนเจือง พญาเงี้ยว พะเยายุครุ่งเรือง เครื่องปั้นดินเผา พะเยายุคเสื่อม พะเยายุคฟื้นฟู กบฏเงี้ยว เจ้าเมืองพะเยา พระเจ้าตนหลวง วิถีชีวิตชาวบ้าน ภูมิปัญญาชาวบ้าน พะเยากับความหวัง คนกับช้าง ลานศิลาจารึก กว๊านพะเยา ได้เปิดทำการทุกวัน เวลา 8.30 – 16.30 น. ค่าเข้าชมคนละ 10 บาท มีมัดคุเทศก์น้อยให้บริการนำเที่ยว ถือได้ว่าถ้านักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่หอวัฒนธรรมนิทัศน์เพียงแห่งเดียวจะได้รู้จักเมืองพะเยาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชมความงามและศึกษาประวัติความเป็นมาของโบราณวัตถุ 2. ศึกษาเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพะเยาภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวพะเยา

ตาราง 5 (ต่อ)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
วัดศรีโคมคำ	<p>วัดศรีโคมคำ หรือชาวบ้านเรียกว่า วัดพระเจ้าตนหลวง เป็นพระพุทธรูปศิลปะสมัยเชียงแสนที่ใหญ่ที่สุดในล้านนาไทย ขนาดหน้าตักกว้าง 14 เมตร สูง 11 เมตรสร้างขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2034-2067 ถือได้ว่าเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองพะเยา ซึ่งเชื่อว่ามีความศักดิ์สิทธิ์มาก และเป็นที่เคารพสักการบูชาโดยทั่วกัน มีคำกล่าวหาว่าหากมาเมืองพะเยาแล้วไม่ได้มาวัดศรีโคมคำ ถือว่ามาไม่ถึงเมืองพะเยา บริเวณวัดมีพระอุโบสถกลางน้ำตั้งอยู่ริมกว๊าน ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังลวดลายงามวิจิตร ซึ่งวาดโดยอาจารย์อังคาร กัลป์ยาณพงศ์ ศิลปินแห่งชาติ ดังนั้นเมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่วัดนี้นอกจากจะได้กราบไหว้พระคู่บ้านคู่เมืองพะเยาแล้วยังจะได้ชมความงามของศิลปะชั้นเอกซึ่งรังสรรค์โดยศิลปินแห่งชาติ ซึ่งหาชมได้ยาก และในวันวิสาขบูชาของทุกปีทางวัดได้จัดงานนมัสการพระเจ้าองค์หลวง เรียกว่า งานประเพณีนมัสการพระเจ้าองค์หลวงเดือนแปดเป็ง จะมีพุทธศาสนิกชนมาร่วมทำบุญกันเป็นจำนวนมาก</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การไปกราบไหว้สักการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด 2. ร่วมศึกษาประวัติความเป็นมาของวัดศรีโคมคำ 3. ชมความงาม ความเก่าแก่ของวัดศรีโคมคำ 4. การพายเรือชมธรรมชาติบริเวณพระอุโบสถกลางน้ำ
อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง	<p>พ่อขุนงำเมือง ซึ่งพระองค์เป็นอดีตกษัตริย์ผู้ปกครองเมืองภูกามยาวลำดับที่ 9 ที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก พ่อขุนงำเมืองเป็นพระสหายร่วมน้ำสาบานกับพ่อขุนเม็งรายแห่งเมืองเชียงรายและพ่อขุนรามคำแหงแห่งกรุงสุโขทัย ซึ่งทั้งสามพระองค์ได้กระทำสัตย์ต่อกัน บริเวณแม่น้ำอิง พ่อขุนงำเมืองเป็นผู้ทรงอิทธิฤทธิ์กล่าวกันว่าเมื่อพระองค์เสด็จไปทางไหน "แดดก็บ่อฮ้อน ฝนก็บ่อฮ่ำ จักให้แดดก็แดด จักให้บดก็บด" จึงได้พระนามว่างำเมือง บริเวณทางเข้ามีการจัดสวนหย่อมที่ประดับด้วยดอกไม้ที่มีสีสันสดใสสะดุดตา</p>	<p>การไปกราบไหว้สักการบูชาอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง</p>

ตาราง 5 (ต่อ)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
โบราณสถานบ้านร่องไฮ	<p>ด้านหน้าอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมืองเป็นลานกว้างจึงทำให้นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมืองได้อย่างเด่นชัด ในยามเย็นก่อนที่พระอาทิตย์จะลับขอบฟ้านักท่องเที่ยวนิยมไปกราบไหว้ขอพรจากพ่อขุนงำเมือง เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. พายเรือชมองค์พระธาตุ จำนวน 12 แห่ง 2. การแสดงวิถีชีวิตชาวประมงริมกว๊านพะเยา
บ้านต่อมกลาง	<p>บ้านต่อมกลาง เป็นหมู่บ้านที่ยังคงรักษาวิถีชีวิตเกษตรกรไว้ เช่น การทำนา การทอดแห การจับปลา การเลี้ยงกระบือ ไร่ไถนา การเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนจะได้พบกับชาวบ้าน ซึ่งยังคงจับปลาแบบดั้งเดิม โดยการใช้แห และทุ่งนาสีเขียวสลับกับผืนน้ำที่ต้องประกายแสงระยิบระยับยามต้องแสงแดด นอกจากนี้ในหมู่บ้านยังพบเห็นโค กระบือที่นอนอยู่ในปลัก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นวิถีชีวิตชนบทได้เป็นอย่างดี</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดทำ Home Stay 2. การร่วมใช้ชีวิตแบบเกษตรกร

ตาราง 5 (ต่อ)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
บ้านทุ่งตันศรี	บ้านทุ่งตันศรี อยู่ทางทิศตะวันตกของกว๊านพะเยา เป็นหมู่บ้านชนบทมีตอยบุษราคัมตั้งตระหง่านเป็นกำแพงอยู่เบื้องหลัง สิ่งที่ทำให้หมู่บ้านมีความโดดเด่นนอกจากวิถีชีวิตชนบทแล้วยังมีลำน้ำแม่ต๋อมไหลผ่านกลางหมู่บ้าน ชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์จากลำน้ำแห่งนี้ ในการอุปโภคด้วยทัศนียภาพของตอยบุษราคัม หมู่บ้านทุ่งตันศรีและลำน้ำแม่ต๋อม ได้สร้างความรู้สึกรักถิ่นที่อยู่อิ่มใจแก่ผู้ที่ได้มาเยือน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดทำ Home Stay 2. การร่วมใช้ชีวิตแบบเกษตรกร 3. การชมความงามของทิวทัศน์ โดยรอบหมู่บ้านทุ่งตันศรี 4. การขี่จักรยานท่องเที่ยว
บ้านทุ่งกิว	บ้านทุ่งกิว อยู่ทางทิศตะวันตกของกว๊านพะเยา เป็นหมู่บ้านชาวประมง เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพจับปลาและกุ้งในกว๊านพะเยาเพื่อยังชีพ ดังนั้นนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมวิถีชีวิตชาวประมงในหมู่บ้านแห่งนี้ได้โดยง่าย และเนื่องจากบริเวณนี้ไม่มีต้นไม้ใหญ่ จึงสามารถมองเห็นกว๊านพะเยาในมุมกว้างได้อย่างชัดเจน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การร่วมเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง 2. การจัดทำ Home Stay 3. การขี่จักรยานท่องเที่ยว 4. การชมความงามกว๊านพะเยา
สวนสมเด็จพระย่า 90	สวนสมเด็จพระย่า มีศาลากลางน้ำที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินเที่ยวชมได้โดยรอบ ซึ่งมีไม้ดอกไม้ประดับตกแต่งอย่างสวยงามอยู่โดยรอบ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะใช้เป็นสถานที่ในการนั่งพักผ่อน ออกกำลังกาย การนั่งรับประทานอาหารเย็นในหมู่ครอบครัว เพื่อชมพระอาทิตย์ลับขอบฟ้าที่กว๊านพะเยา	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพักผ่อนปิกนิกบริเวณสวนสมเด็จพระย่า 90 2. การขี่จักรยานท่องเที่ยว 3. การถ่ายรูปขณะที่พระอาทิตย์กำลังลับขอบฟ้า

ตาราง 5 (ต่อ)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
ท่ามัจฉา	<p>ท่ามัจฉา เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านประมงพื้นบ้านกวีานพะเยา เป็นชุมชนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ติดกับกวีานพะเยา มีจำนวนหลังคาเรือน 5 หลังคาเรือน มีสมาชิก 35 คน มีอาชีพการประมงพื้นบ้าน ถือได้ว่าเป็นวิถีชีวิตที่ผูกพันกับกวีานพะเยามาเนาน ซึ่งปัจจุบันนี้การดำเนินชีวิตชาวประมงแบบดั้งเดิมนั้นหาดูได้ยากในเขตเมือง ที่ท่ามัจฉามีสะพานไม้ทอดยาวเข้าไปในกวีานพะเยาประมาณ 30 เมตร มีศาลาลมโชยอยู่ปลายสะพานเพื่อเป็นที่นั่งพักผ่อนของชาวบ้าน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถไปนั่งชมวิวบริเวณนี้ได้ และจากจุดนี้จะมองเห็นกวีานพะเยาในฝั่งตะวันออกที่เป็นตัวเมืองพะเยาได้อย่างชัดเจน</p>	<p>การเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง</p>
วังปลาชุมชน	<p>วังปลาชุมชน อยู่บริเวณหลังเทศบาลเมืองพะเยา เป็นแหล่งรักษาพันธุ์ปลาน้ำจืด เช่น ปลานิล ปลาไน เป็นต้น นักท่องเที่ยวสามารถให้อาหารปลาเพื่อเป็นการทำบุญทำทานกับสัตว์ตัวเล็ก ๆ และเป็นการรักษาพันธุ์ปลาน้ำจืดในกวีานพะเยาที่มีจำนวนลดลงให้คงอยู่และเพิ่มมากขึ้นต่อไปในอนาคต จากจุดนี้สามารถชมธรรมชาติบริเวณกวีานพะเยาเป็นมุมกว้าง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การให้อาหารปลา 2. การชมธรรมชาติริมกวีานพะเยา
หาดอิงกวีาน	<p>หาดอิงกวีาน เป็นสวนสาธารณะที่อยู่ฝั่งตะวันตกของกวีานพะเยา มีดอกไม้ประดับอยู่รายรอบอย่างสวยงาม มีดอกบัวหลวงสีชมพูบานสะพรั่ง ในช่วงเวลาที่พระอาทิตย์จะลับของฟ้า นักท่องเที่ยวจะได้เห็นแสงแดดที่ตกกระทบกับท้องน้ำและดอกบัว ก่อให้เกิดภาพที่น่าจดจำ นอกจากนี้สายลมที่พัดมากระทบร่างกายของเราทำให้เกิดรู้สึกผ่อนคลาย และเพลิดเพลินกับการชมทัศนียภาพโดยรอบหาดอิงกวีาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพายเรือชมธรรมชาติบริเวณหาดอิงกวีาน 2. การตกปลา 3. การพักผ่อนปิกนิกริมหาดอิงกวีาน

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ในภูมิภาคที่ราบ

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
<p>ห้วยแม่ต๋ำ</p>	<p>ห้วยแม่ต๋ำมีต้นน้ำอยู่ทางตอนใต้ของกว๊านพะเยา ความยาวของห้วยแม่ต๋ำจากอ่างเก็บน้ำแม่ต๋ำถึงกว๊านพะเยามีความยาวประมาณ 17 กิโลเมตร ตามลำห้วยแม่ต๋ำมีการสร้างฝายเป็นระยะจึงทำให้มีน้ำตลอดปี มีต้นไม้อายุยืนขึ้นอยู่ริมสองฝั่งน้ำ บริเวณวัดแม่ต๋ำภูมินทร์ถึงสถานีประมงน้ำจืดมีต้นไผ่ที่โน้มเอียงเข้าหากันเหมือนเป็นซุ้มประตู และแสงแดดที่สาดส่องผ่านใบไผ่สะท้อนกับท้องน้ำทำให้เกิดภาพที่แปลกตา เมื่อลมพัดมากกระทบกิ่งไผ่ทำให้กิ่งไผ่ไหวเอนคู่ไปตามลม ใบไผ่ปลิวตกลงในห้วยแม่ต๋ำไหลไปตามสายน้ำ ทำให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายในฤดูน้ำหลาก ชาวบ้านที่อาศัยอยู่สองฟากฝั่งของลำห้วยนิยมมายกยอ ทอดแห ตกปลา สะท้อนให้เห็นชีวิตที่เรียบง่าย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาธรรมชาติ 2. พายเรือ 3. การชมทิวทัศน์
<p>ห้วยแม่ต๋อม</p>	<p>ห้วยแม่ต๋อม มีต้นน้ำมาจากยอดดอยนอก เป็นลำห้วยขนาดเล็กมีต้นไม้อายุยืนขึ้นหนาที่บสองฝั่งลำน้ำ มีกิ่งไม้ใหญ่ทอดตัวลงเหนือลำน้ำ ทำให้เกิดภาพที่สดชื่น และงดงามจากการบรรจบแต่งของธรรมชาติ น้ำในลำน้ำห้วยแม่ต๋อมใสมาก จนทำให้มองเห็นฝูงปลาตัวน้อยแววว่ายอยู่ในลำน้ำ ชาวบ้านได้ใช้น้ำในลำห้วยในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในช่วงฤดูฝนนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเล่นน้ำในห้วยแม่ต๋อมได้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาธรรมชาติ 2. พายเรือ 3. การชมทิวทัศน์ 4. การเล่นน้ำในลำห้วย

ตาราง 6 (ต่อ)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
วัดไชยอวาส	วัดไชยอวาส มีโบสถ์สร้างทรงล้านนาประยุกต์ มีเจดีย์ทรงล้านนาที่เก่าแก่อายุประมาณ 100 กว่าปี ซึ่งปัจจุบันนี้หาดูได้ยากเนื่องจากสภาพของเจดีย์ที่ทรุดโทรมไปตามกาลเวลา	1. การไปกราบไหว้สักการบูชา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด
วัดหลวงราชสถนฐาน	วัดหลวงราชสถนฐานมีสถูปหินทรายทรงระฆังคว่ำ ผังโบสถ์เป็นภาพวาดพุทธประวัติของ ดั้งเดิม	2. ร่วมศึกษาประวัติความเป็นมาของ วัด
วัดราชคฤห์	วัดราชคฤห์มีพระพุทธรูปศิลา พุทธลักษณะแบบเดียวกับพระเจ้าล้านตื้อ อายุประมาณ 100 กว่าปี มีพระเจดีย์อายุประมาณ 200 – 300 ปี พระเจดีย์ได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะเชียงใหม่ ตอนต้น	3. ชมความงาม ความเก่าแก่ของวัด
ศาลหลักเมือง	ศาลหลักเมืองเป็นสิ่งคู่บ้านคู่เมืองจังหวัดพะเยา ตั้งอยู่ในตัวเมืองพะเยา โดยรอบ ศาลหลักเมืองมีสนามหญ้าสีเขียวสด ซึ่งทำให้ศาลหลักเมืองที่ภายนอกมีสีเขียวบริสุทธิ์นั้นทำให้ สัมผัสได้ถึงความศักดิ์สิทธิ์ และเชื่อว่ามีเทพยดาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์สถิตอยู่ ซึ่งคอยปกป้องรักษา เมืองพะเยาและชาวพะเยาให้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข	การไปกราบไหว้สักการบูชา ศาลหลักเมือง
พระธาตุผาช้างมูบ	พระธาตุผาช้างมูบ บริเวณพระธาตุมีรูปปั้นช้าง 4 เชือก หมอบ (ภาษาเหนือ เรียกว่า “มูบ”) อยู่รอบพระธาตุ ในเดือนพฤษภาคม จะมีการสงฆ์น้ำพระธาตุ	การไปกราบไหว้สักการบูชาพระธาตุ ผาช้างมูบ
สวนแก้วมังกร	สวนแก้วมังกร เป็นสวนของ อ.แสงทอง เนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ ปลูกต้นแก้วมังกรประมาณ 200 ต้น จุดเด่นของสวนแก้วมังกรคือ มีเมื่อแก้วมังกรออกผลจะมีสีแดงสลบสีเขียวของต้นแก้ว มังกร ดูน่าชม และนักท่องเที่ยวสามารถติดต่อขอเข้าชมสวนได้	1. การขี่จักรยานท่องเที่ยว 2. การเที่ยวชมสวนและซื้อผลไม้

ตาราง 6 (ต่อ)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
สวนลำไย	<p>สวนลำไย เป็นของพ.ต.ต.อภิรักษ์ นักร้อง อยู่ห่างจากสวนแก้วมังกรประมาณ 100 เมตร ภายในสวนปลูกต้นลำไยเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีต้นแก้วมังกร มะพร้าวอ่อน มะม่วงกล้วย ฯลฯ นักท่องเที่ยวสามารถชิมผลไม้ได้หลากหลายชนิด ภายในสวนมีการจัดการระบบการให้น้ำกับต้นไม้ด้วยวิธีธรรมชาติ คือขุดร่องน้ำและให้น้ำในลำห้วยแม่ตำโหลผ่านเข้าไปในสวน จึงทำให้ผลไม้ในสวนนี้ออกผลตามฤดูกาลทุกปี</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การขี่จักรยานท่องเที่ยว 2. การเที่ยวชมสวนและซื้อผลไม้
สวนมะขาม	<p>สวนมะขามเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ เป็นของคุณพุ่ม จุดเด่นของสวนมะขามนี้คือ มะขามส่วนใหญ่มะขามหวานที่มีเนื้อหนา เม็ดเล็ก ออกฝักเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ภายในสวนยังมีการเลี้ยงโค ซึ่งใช้ในการทำนาของคุณพุ่มเองที่อยู่ฝั่งตรงข้าม นักท่องเที่ยวสามารถขอติดต่อเข้าชมสวนได้ และใช้ชีวิตชีวิตชาวนาไทยได้อย่างดี</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การขี่จักรยานท่องเที่ยว 2. การเที่ยวชมสวนและซื้อผลไม้
บ้านสันตันผึ่ง	<p>บ้านสันตันผึ่ง เป็นหมู่บ้านที่อยู่ติดกับกว๊านพะเยา โดยคนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น ประมง ทำนา ทำสวนผลไม้ เลี้ยงวัว เป็นต้น หลังจากฤดูเก็บเกี่ยวหรือเวลาว่าง ชาวบ้านจะรวมกลุ่มกันทำงานหัตถกรรมผักตบชวา เป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กระเป๋า ตะกร้า ที่รองแก้ว เป็นต้น ซึ่งเป็นรายได้เสริมให้กับคนในหมู่บ้าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การร่วมเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง 2. การจัดทำ Home Stay 3. การขี่จักรยานท่องเที่ยว 4. การชมความงามกว๊านพะเยา 5. การร่วมเรียนรู้การผลิตสินค้าพื้นเมือง

ตาราง 6 (ต่อ)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
<p>หมู่บ้านดีเหล็กบ้านร่องไฮ หมู่บ้านท่าครกหิน ปลาส้มศรีทน ปลาส้มแม่ ทองปอน แคนหมูแม่บัว หลบ หมู่บ้านเกษตรปลอด สารพิษ หมู่บ้านหัตถกรรม ผักตบชวา หมู่บ้านถัก เสื่อผ้าด้วยมือ บ้านทำขนม พื้นบ้าน</p>	<p>เป็นสถานที่ผลิตงานหัตถกรรมที่เป็นสินค้า OTOP ของอำเภอเมืองพะเยาชาวบ้านได้ใช้เวลาว่างจากฤดูเก็บเกี่ยวเพื่อหารายได้เสริม การผลิตสินค้าของชาวบ้านยังคงใช้วิธีแบบดั้งเดิม เป็นกิจกรรมของคนในครอบครัว หรือในหมู่บ้านที่ช่วยกันผลิตสินค้าขึ้นมาซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามัคคี และรักษาไว้ซึ่งภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่สามารถนำทรัพยากรที่อยู่รอบตัวมาประดิษฐ์คิดค้นทำเป็นสินค้า เพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัวอีกทางหนึ่ง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การศึกษาเรียนรู้งานหัตถกรรมพื้นบ้าน 2. การเที่ยวชมและซื้อสินค้า
<p>บ้านลุงป้อมเพชร</p>	<p>ลุงป้อมเพชรได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในการดำเนินชีวิต บ้านของลุงป้อมเพชรตั้งอยู่ริมห้วยแม่ต๋อม โดยมีทางน้ำสำหรับให้น้ำในลำห้วยไหลเข้าไปในพื้นที่ทางการเกษตรที่มีประมาณ 10 ไร่ มีนาข้าว 5 ไร่ พื้นที่ส่วนที่เหลือปลูกผักผลไม้ เลี้ยงสัตว์ มีการเลี้ยง ไก่พื้นเมือง เป็ด หมู บ่อปลา 1 บ่อ แต่ละวันลุงป้อมเพชรได้ใช้ชีวิตอยู่ในเรือกวสว่นไร่นาของตน ปลูกต้นไม้ เก็บผักผลไม้ไปรับประทาน ถ้าเหลือก็นำไปขายที่ตลาดในตอนเช้า ซึ่งลุงป้อมเพชรสามารถสร้างรายได้เพื่อเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้อย่างสบาย</p>	<p>ร่วมเรียนรู้วิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
พระตำหนักวชิรพยะ	<p>พระตำหนักวชิรพยะ เป็นพระตำหนักที่สร้างขึ้นเมื่อครั้งที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จมาประทับทรงงานที่จังหวัดพะเยา รอบพระตำหนักมีพันธุ์ไม้เมืองหนาวนานาพันธุ์ประดับตกแต่ง สระน้ำพุ พืชพรรณที่ปลาน้ำจืด ภายใต้อาคารที่ได้นำเสนอวิวัฒนาการของปลาน้ำจืด ซึ่งเป็นปลาน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในโลก และพันธุ์ปลาอื่น ๆ ที่อยู่ในกว๊านพะเยา พันธุ์ปลาสวยงามที่หาดูได้ยากไว้หลายชนิด ดังนั้นพระตำหนักวชิรพยะจึงเป็นสถานที่หนึ่งที่นักท่องเที่ยวอยากเข้าไปชมเพราะมีสิ่งที่น่าสนใจที่หาชมได้ยาก</p>	<ol style="list-style-type: none"> ชมความงาม ความเก่าแก่ของพระตำหนักวชิรพยะ ศึกษาเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของพระตำหนักวชิรพยะ
ฐานปะนะฟาร์ม	<p>ฐานปะนะฟาร์ม เป็นฟาร์มโคขนาดเล็ก อยู่ทางทิศตะวันตกของกว๊านพะเยา ลักษณะเด่นของฟาร์มคือ การที่มีทุ่งหญ้าขนาดใหญ่ปล่อยให้โคออกมากินหญ้าอย่างอิสระ เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมจะพบกับภาพโคกินหญ้า และเลี้ยงลูกอ่อนบนทุ่งหญ้าสีเขียวสด ภาพเหล่านี้จึงเป็นจุดเด่นเนื่องจากหาชมไม่ได้ในเขตเมือง</p>	<ol style="list-style-type: none"> การร่วมเรียนรู้วิธีการเลี้ยงวัว การทำปุ๋ยคอก การจัดทำ Home Stay

ตาราง 6 (ต่อ)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
กลุ่มหมอเมือง	<p>กลุ่มหมอเมือง เกิดจากการรวมกลุ่มกันของปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ด้านสมุนไพรพื้นบ้านที่ช่วยรักษาโรคเช่น โรคปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามร่างกาย และได้นำสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้การคิดค่าบริการยังมีราคาถูกลงมาก เพียง 10 บาทต่อคน ในอนาคตข้างหน้าควรมีการให้บริการวางแผนโบราณ โดยใช้สมุนไพรประคบ บำบัดรักษาโรคต่าง ๆ และบริเวณโดยรอบยังมีแปลงสมุนไพรที่นำมาใช้รักษา เช่น สังกรณี มะละกอดำผู้หญ้านวดแมว ขมิ้นชัน ดอกเอื้องหมายนา หญ้าอนตาย ตะไคร้หอม เป็นต้น นอกจากนี้มีต้นเรื่องขนาดใหญ่อายุ 501 ปี และเชื่อว่ามีเทวดาสถิตอยู่ชาวบ้านได้เรียกขานกันว่า ศาลเจ้าพ่อเรื่อง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การอบยาสมุนไพร 2. การวางแผนโบราณ ประคบด้วยยาสมุนไพร 3. การร่วมเรียนรู้การทำยาสมุนไพร
ฟาร์มเห็ดโคน	<p>ฟาร์มเห็ดโคนของ คุณชนู เครือสาร ได้เพาะเห็ดโคนในตระกูล COPRINUS COMATUS ซึ่งเห็ดในตระกูลนี้ มีสรรพคุณทางยาที่ช่วยในการย่อยอาหาร ลดเสมหะ ช่วยยับยั้งเซลล์มะเร็ง ซึ่งภายในฟาร์มสามารถนำเห็ดมาประกอบอาหารหรือทำเป็นของว่างจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว เพราะถือได้ว่าเป็นอาหารที่ช่วยรักษาสุขภาพ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การร่วมเรียนรู้วิธีการเพาะเห็ดโคน 2. การเที่ยวชมและซื้อเห็ดโคน

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ในภูมิภาคที่ตอน

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
วัดศรีอุโมงค์คำ	วัดศรีอุโมงค์คำมีพระเจดีย์สมัยเชียงแสนที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์มาก มีพระพุทธรูปสำริดปางมารวิชัย นามว่า “หลวงพ่อกามเมืองเรืองฤทธิ์” แต่ชาวบ้านเรียกว่า “พระเจ้าล้านตื้อ” ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทางศิลปะของภูมิภาคยาวโดยเฉพาะเชื่อว่าที่ตั้งของพระวิหารและพระเจดีย์อยู่บนเนินสูงซึ่งมีอุโมงค์อยู่ข้างใน	1. การไปกราบไหว้สักการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด 2. ร่วมศึกษาประวัติความเป็นมาของวัด 3. ชมความงาม ความเก่าแก่ของวัด
วัดศรีจอมเรือง	วัดศรีจอมเรืองมีพระเจดีย์ศิลปะแบบไทยผสมพม่ามี พระพุทธรูปทองสำริดทรงเครื่อง ในอดีตวัดนี้เคยถูกพม่าเข้ามายึดครอง	3. ชมความงาม ความเก่าแก่ของวัด
วัดลี	วัดลีบริเวณวัดมีสิ่งที่สำคัญ คือพระธาตุวัดลี สร้างในสมัยพุทธศตวรรษที่ 21 ต่อมาได้บูรณะโดยพระครูบาศรีวิชัย พระพุทธบาทจำลองหินทรายและศิลาจารึกวัดลี คำว่า “ลี” เป็นคำโบราณของชาวไทยภาคเหนือ หมายถึง กาด หรือตลาด ซึ่งหมายถึงวัดอยู่ในย่านชุมชนและตลาด สร้างเมื่อ พ.ศ. 2038 โดยเจ้าหมื่นหน่อเทพครู สร้างเพื่อถวายส่วนบุญแด่พระเจ้ายอดเชียงราย	
การแกะสลักหินทราย	การแกะสลักหินทราย เป็นของคุนชัยศิริพัฒน์ สมเคเรือ ได้แกะสลักหินทรายที่ได้รับการสืบทอดวิชาความรู้มาจากสลาโป สมเคเรือผู้เป็นพ่อ ซึ่งปัจจุบันนี้ยังคงแกะสลักด้วยมือเป็นส่วนใหญ่ สิ่งที่แกะสลักเช่น พระพุทธรูป เจ้าแม่กวนอิม เป็นต้น	1. การร่วมเรียนรู้วิธีการแกะสลักหินทราย 2. การเที่ยวชมและซื้อสินค้า

ตาราง 7 (ต่อ)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
บ้านสุทธภิภักดี	บ้านสุทธภิภักดี เป็นบ้านโบราณ 2 หลังสุดท้ายที่สร้างด้วยไม้สักทองทั้งหลัง เป็นบ้านของหลวงศรีนครานุกุล โดยบ้านสุทธภิภักดีที่ตั้งอยู่ถนนท่ากว๊านเป็นบ้านพักของหลวงศรีนครานุกุล และบ้านสุทธภิภักดีที่ตั้งอยู่ถนนชายกว๊านเป็นบ้านพักรับรอง ในอดีตได้ต้อนรับบุคคลสำคัญของประเทศ เช่น พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าพระยาพลพลพยุหเสนา เป็นต้น	<ol style="list-style-type: none">1. ชมความงามบ้านโบราณ2. ร่วมเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของบ้านสุทธภิภักดี3. การจัดทำ Home Stay

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ในภูมิภาคที่ลาดเชิงเขา

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
วัดพระธาตุภูขวาง	วัดพระธาตุภูขวางเป็นพระธาตุที่เก่าแก่ สร้างในสมัยพระศรีจอมธรรมเจ้าเมืองพะเยา และได้บูรณะพระธาตุโดยครูบาศรีวิชัย ซึ่งพระธาตุภูขวางเป็น พระธาตุที่มีความเชื่อว่าถ้าผู้ใดได้มาสักการบูชา ก็จะสมใจดังปรารถนาทุกประการ ถ้าตายก็จะไปได้ไปอยู่บนสวรรค์	1. การไปกราบไหว้สักการบูชา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด 2. ร่วมศึกษาประวัติความเป็นมาของ วัดต่าง ๆ
วัดพระธาตุดอยโตน	วัดพระธาตุดอยโตนมีพระบรมสารีริกธาตุบรรจุอยู่ในองค์พระธาตุดอยโตนมีการค้นพบมานานหลายร้อยปี โดยไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างมาตั้งแต่เมื่อใด	3. ชมความงาม ความเก่าแก่ของวัด
วัดพระธาตุจอมทอง	วัดพระธาตุจอมทอง เป็นพระธาตุเจดีย์ที่บรรจุพระเกศาธาตุและพระบรมธาตุของพระพุทธเจ้า สภาพแวดล้อมเป็นเขา มีป่าไม้ปกคลุม เป็นสวนรุกขชาติ เมื่ออยู่บนเนินเขาสามารถมองเห็นกว๊านพะเยาได้โดยรอบ	ต่าง ๆ
บ้านต๋อมดง	บ้านต๋อมดง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของกว๊านพะเยา มีผืนนาขนาดใหญ่ ประมาณ 10 ไร่ มีเทือกเขาผีปันน้ำและยอดดอยบุษราคัมเป็นฉากหลัง เทือกเขาที่สลับซับซ้อน ปุยเมฆสีขาวนวล โดยเฉพาะในฤดูฝนและฤดูหนาว ที่ลอยอยู่บนยอดดอย กับสีเขียวของท้องทุ่ง ทำให้เป็นภาพที่ผู้มาเยือนเกิดความสงบทางใจ และเคารพในความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติ	1. การจัดทำ Home Stay 2. การปั่นจักรยานท่องเที่ยว
สวนมะม่วง	สวนมะม่วง เป็นของแม่สมจิตร ที่ปลูกมะม่วงเป็นส่วนใหญ่ ตั้งอยู่บนเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ มีดอยบุษราคัมอยู่ด้านหลังสีเขียวของต้นไม้และดอยบุษราคัมและเทือกเขาผีปันน้ำ ที่มีต้นไม้ขึ้นหนาที่บ ทำให้ผู้มาเยือนสัมผัสได้ถึงความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่นี้	1. การเที่ยวชมสวนผลไม้ 2. การจัดทำ Home Stay 3. การปั่นจักรยานเที่ยวชมสวนผลไม้ และทัศนียภาพโดยรอบ

ตาราง 8 (ต่อ)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
อ่างเก็บน้ำแม่นาเรือ อ่างเก็บน้ำแม่ต๋อม	อ่างเก็บน้ำแม่นาเรือ และอ่างเก็บน้ำแม่ต๋อม มีภูเขาล้อมรอบอ่างเก็บน้ำ ซึ่งสายน้ำจาก ขุนเขาเหล่านี้เองที่ได้หล่อเลี้ยงชีวิตคนในตำบลและตำบลใกล้เคียง ซึ่งเมื่อเราได้นั่งอยู่ริมอ่าง มองไปโดยรอบจะเห็นภูเขาที่เขียวขจี ทำให้รู้สึกดีต่อกับความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้	1. ตกปลา 2. พายเรือ 3. การล่องแพ

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ในภูมิภาคภูเขา

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
ดอยหมอก น้ำตกห้วยแม่ต๋อน น้ำตกสามโตรก	<p>ดอยหมอกตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของกว๊านพะเยา เป็นยอดเขาหินปูนที่สูงที่สุดของอุทยานแห่งชาติดอยหลวง มีลักษณะคล้ายหมอกบนหลังวัว มีความสูง 1,077 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จึงสามารถมองเห็นได้อย่างเด่นชัด การเดินทางพิชิตยอดดอยหมอกนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถและความอดทนของนักท่องเที่ยว เนื่องจากระยะทางที่ต้องเดินขึ้นเขา มีระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร ระหว่างทางไม่มีจุดบริการนักท่องเที่ยว ดังนั้นผู้ที่อยากพิชิตยอดดอยหมอกต้องเตรียมเสบียงอาหารไปให้พร้อม สภาพเส้นทางเดินเท้าขึ้นนั้นต้องลัดเลาะไปตามสันเขา ระหว่างการเดินทางจะพบเห็นสภาพป่า 5 ชนิดคือ ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณและป่าสนเขาสลับกับทุ่งหญ้า หรือพืชสมุนไพรนอกจากพืชแล้ว ยังมีสัตว์ป่าและนกนานาชนิด เมื่อเดินทางจากตีนดอยขึ้นไปประมาณ 2 กิโลเมตร จะพบกับน้ำตกห้วยแม่ต๋อนและน้ำตกสามโตรก ซึ่งอยู่ไม่ห่างกันมาก น้ำตกทั้งสองแห่งนี้เพิ่งถูกค้นพบ หากนักท่องเที่ยวต้องการเล่นน้ำตกช่วงเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยวคือ ฤดูฝนเพราะจะมีน้ำมาก ส่วนที่บริเวณยอดดอยมีพระธาตุดอยหมอกประดิษฐานอยู่ เมื่อนักท่องเที่ยวมาถึงบริเวณยอดดอยหมอก นอกจากจะได้ประกอบบุญกุศริยาด้วยการไหว้พระธาตุแล้ว เมื่อมองลงมายังเบื้องล่างจะมองเห็นกว๊านพะเยาและตัวเมืองพะเยาซึ่งเป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นบึงน้ำใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชุมชนเมืองพะเยาได้อย่างชัดเจน ในฤดูหนาวบนยอดดอยหมอกนอกจากความหนาว</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเดินป่า 2. การศึกษาธรรมชาติ 3. การส่องสัตว์/ดูนก 4. การตั้งแคมป์ 5. การเล่นน้ำตก 6. การไปกราบไหว้สักการบูชาพระธาตุดอยหมอก

ตาราง 9 (ต่อ)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
น้ำตกขุนต่อม	<p>เย็นของภูมิอากาศแล้ว จะปรากฏภาพของทะเลหมอกที่ปกคลุมกว้านพะเยา เป็นสีขาวจรดท้องฟ้าสีคราม หลายคนที่เคยเห็น จะจดจำความงดงามของภาพเหล่านี้ ติดตราตรึงใจไปนานแสนนาน</p> <p>น้ำตกขุนต่อม เป็นน้ำตกหินปูนที่มีโขดหินที่ลดหลั่นกันเป็นชั้น ๆ จำนวน 9 ชั้น ระยะทางจากจุดพักรถไปถึงตัวน้ำตก ประมาณ 1 กิโลเมตร ระหว่างทางมีลำห้วยไหลผ่านเส้นทางเดินเป็นระยะ ๆ ดังนั้นนักท่องเที่ยวจะได้เดินลัดเลาะลำห้วย ชมธรรมชาติ ศึกษาพันธุ์พืชและสัตว์ได้ตลอดเส้นทาง ช่วงเวลาที่ เหมาะสมในการมาเที่ยวคือฤดูฝนเนื่องจากเป็นช่วงที่มีน้ำมากเหมาะแก่การเล่นน้ำตก</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเดินป่า 2. การศึกษาธรรมชาติ 3. การเล่นน้ำตกขุนต่อม
น้ำตกผาเกล็ดนาค	<p>น้ำตกผาเกล็ดนาค เป็นน้ำตกที่มีโขดหินคล้ายเกล็ดนาค สายน้ำที่ไหลผ่านโขดหินตกกระทบมายังเบื้องล่างที่เป็นแอ่งน้ำกว้างประมาณ 10 เมตร ที่นักท่องเที่ยวสามารถเล่นน้ำได้อย่างสนุกสนาน จากจุดพักรถนักท่องเที่ยวต้องเดินเท้าเข้าไปประมาณ 4 กิโลเมตร ระหว่างการเดินทางนักท่องเที่ยวสามารถชมธรรมชาติ ศึกษาพันธุ์พืช และสัตว์ได้ตลอดเส้นทาง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเดินป่า 2. การศึกษาธรรมชาติ 3. การเล่นน้ำตกผาเกล็ดนาค

ตาราง 9 (ต่อ)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ลักษณะสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถพัฒนาขึ้นได้
วัดอนาลโย	<p>วัดอนาลโย เป็นวัดที่ตั้งอยู่บนดอยบุษราคัม บริเวณม่อนพระนอน มีพระพุทธรูปสมัยสุโขทัย สูง 18 เมตร หน้าตักกว้าง 12 เมตร และมีพระพุทธรูปปางต่าง ๆ อีกหลายองค์ เช่น พระพุทธไสยาสน์ พระพุทธรูปปางลีลา พระพุทธรูปปางนาคปรก สร้างด้วยความประณีตสวยงามแบบศิลปะไทย รัตนเจดีย์ เป็นศิลปะแบบอินเดียพุทธคยา เก่งจีนประดิษฐานเจ้าแม่กวนอิม หอพระแก้วมรกตจำลอง เครื่องบูชาพระแก้วมรกตทำด้วยทองคำและของมีค่าต่าง ๆ จากยอดเขาสามารถชมทัศนียภาพของกว๊านพะเยา และตัวเมืองพะเยาได้อย่างชัดเจนด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมมาท่องเที่ยวที่วัดอนาลโยเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้บริเวณลานจอดรถด้านล่างมีร้านขายของที่ระลึกซึ่งเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น กระเป๋าสานจากผักตบชวา สร้อยคอ กำไล พระ เสื้อผ้าไทลื้อ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ชาวบ้านได้ทำขายให้นักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการเสริมรายได้ให้กับครอบครัว</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การไปกราบไหว้สักการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด 2. ร่วมศึกษาประวัติความเป็นมาของวัดต่าง ๆ 3. ชมความงาม ความเก่าแก่ของวัดต่าง ๆ 4. การปั่นจักรยานท่องเที่ยว 5. การเที่ยวชมทัศนียภาพโดยรอบวัด

จากตาราง 5-9 แสดงว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวอันเป็นปัจจัยประกอบในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งกิจกรรมที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้นได้แก่

ที่ลุ่ม ได้แก่ การพายเรือแจว หรือเรือคายัค การล่องแพ ชมธรรมชาติบริเวณกว๊านพะเยา การปั่นเรือถีบ ขี่จักรยานท่องเที่ยวรอบกว๊านฝั่งตะวันออก การเล่นกีฬาทางน้ำ เช่น การแข่งเรือยาว การร่วมเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง การไปกราบไหว้สักการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด

ที่ราบ ได้แก่ การศึกษาธรรมชาติ การพายเรือ การเที่ยวชมสวนผลไม้ การร่วมเรียนรู้การผลิตสินค้าพื้นเมือง การวางแผนโบราณ

ที่ดอน ได้แก่ การชมความงามบ้านโบราณ การจัดทำ Home Stay

ที่ลาดเชิงเขา ได้แก่ การล่องแพ การปั่นจักรยานท่องเที่ยว การเที่ยวชมสวนผลไม้

ภูเขา ได้แก่ การเดินป่า การศึกษาธรรมชาติ การส่องสัตว์/ดูนก การตั้งแคมป์ การเล่นน้ำตก การไปกราบไหว้สักการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด

3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในเรื่องการศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบตามลำดับดังนี้

3.1 ตำบลเวียง

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลเวียง ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า ภายในตำบลเวียงมีทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติที่โดดเด่น คือ กว๊านพะเยา ในส่วนของทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ วัดศรีโคมคำ อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง วัดบุญยืน วัดไชยอาวาส วัดหลวง ราชสถณฐาน วัดศรีอุโมงค์คำ วัดราชคฤห์ วัดลี วัดศรีจอมเรือง ศาลหลักเมือง ในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณี มีสิ่งที่น่าสนใจคือ หอวัฒนธรรมนิทัศน์ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ นอกจากนี้ภายในตำบลเวียงยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่น่าจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้เช่น ท่ามัจฉา บ้านสุทธภักดี และกิจกรรมทางน้ำที่ควรจัดขึ้นในกว๊านพะเยา บริเวณจุดที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาเที่ยวเป็นจำนวนมากนั้นควรจัดให้มีกิจกรรมการพายเรือ การนั่งเรือรอบกว๊านพะเยา การปั่นเรือถีบ การศึกษาวิถีชีวิตของชาวประมงริมกว๊านพะเยา

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวในตำบลเวียง ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวนอกจากกว๊านพะเยาแล้ว ก็คือ อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง และวัดศรีโคมคำ โดยเฉพาะที่วัดศรีโคมคำมีพระเจ้าองค์หลวงที่ชาวพะเยาและประชาชนในจังหวัดใกล้เคียงให้ความเคารพ ศรัทธาเชื่อว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ หากใครได้มากราบ

ไหว้สักการบูชาและอธิฐานขอสิ่งใดก็จะสมใจปรารถนา ในส่วนของสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก อาหาร สภาพถนน ที่จอดรถ ร้านค้ามีเพียงพอสำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แต่การให้บริการ ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว นั้น สถานที่ให้บริการตั้งอยู่ในจุดที่นักท่องเที่ยวไม่ได้ให้ความสนใจ ไปท่องเที่ยว ดังนั้นควรจัดตั้งจุดบริการข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยว ในบริเวณที่นักท่องเที่ยวไปเที่ยวเป็นจำนวนมาก เช่น บริเวณหน้าอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง วัดศรีโคมคำ เป็นต้น และการคมนาคมขนส่งจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว นั้นยังไม่มีรถโดยสารภายในท้องถิ่นให้บริการโดยตรง มีเพียงรถโดยสารที่ใช้โดยสารไปยังตำบล ไกลเคียงเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวจะใช้รถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ส่วนตัว ในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลเวียง

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าการรักษาสภาพความเป็นอยู่ดั้งเดิม ประเพณีและวิถีชีวิต มีความจำเป็นต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างมากเพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และในการมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวควรได้รับความรู้จากการมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวควรจัดให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกสบายขั้นพื้นฐานให้แก่ นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม หากจัดให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกสบายมากเกินไปจะส่งผลให้ แหล่งท่องเที่ยว เสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว สิ่งสำคัญควรให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐจัดทำป้ายข้อควรปฏิบัติใน สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้น เช่น ห้ามรับประทานอาหารบริเวณนี้ ทิ้งขยะให้ลงถัง เป็นต้น และปลูกจิตสำนึกคนในชุมชนให้เกิดความรักและความหวงแหนทรัพยากรอันมีค่าของตน และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งหากต้องการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในชุมชน ควรให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มแรกเพราะชุมชนจะได้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมนั้นและจะร่วมจัดกิจกรรมอย่างเต็มที่

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กัวนพะเยาและบริเวณโดยรอบ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าในตำบลเวียงมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น กาดฮิมกัวน ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแข่งเรือยาว ตักบาตร เทโวพระธาตุจอมทอง เทศกาลลิ้นจี่ เป็นต้น แต่ในการจัดกิจกรรมควรมีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า และควรประชาสัมพันธ์ไปยังจังหวัดใกล้เคียงด้วย เพื่อเป็นการเชิญชวนให้ประชาชนในจังหวัดใกล้เคียงได้มาเที่ยวชม และหากนักท่องเที่ยวต้องการเที่ยวรอบกัวนพะเยา นักท่องเที่ยวสามารถเลือกที่จะเริ่มต้นท่องเที่ยวรอบกัวนได้สองทาง คือ ไปทางต.ต้อม หรือ ต.แม่ตำ ซึ่งเส้นทางนี้จะบรรจบกันเป็นวงรอบ ซึ่งตามเส้นทางมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น วัดอนาลโย อยู่ในตำบลสันป่าม่วง โบราณสถานบ้านร่องไฮ หมู่บ้านดีเหล็ก อยู่ในตำบลแม่ใส เป็นต้น

ข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าขณะนี้มีปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการประสานงานแบบบูรณาการจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว บุคลากรในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งมีไม่เพียงพอ จึงทำให้การจัดกิจกรรมนั้นไม่

ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร หากเป็นการจัดกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานที่เป็นผู้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวควรประสานงานกับหน่วยงานที่เราจะต้องขอความร่วมมือให้พร้อม มีบุคลากรที่เพียงพอในการจัดกิจกรรม และมีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า หากเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดโดยชุมชน ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตั้งแต่เริ่มแรก เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมตามหลักการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ชุมชนของตนเองสามารถจัดขึ้นเองได้

3.2 ตำบลแม่ต้า

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลแม่ต้า
 ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า ภายในตำบลแม่นั้นขาดทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่น แต่ภายในตำบลแม่ต้ามีทรัพยากรที่น่าจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น ห้วยแม่ต้า วัดเมืองชุม และควรจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวขึ้นเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ เช่น การพายเรือชมวิถีชีวิตของชาวบ้านแม่ต้า หรือไหว้พระในชุมชนต่าง ๆ

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวในตำบลแม่ต้า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวนอกจากกวนพะเยาแล้วนั้น ในตำบลยังไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสนใจอยากจะมาเที่ยว ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พักนั้นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่นิยมมาพัก เพราะตำบลแม่ต้าอยู่ไม่ไกลจากตำบลเวียงสามารถเดินทางได้อย่างสะดวกสบาย ดังนั้นนักท่องเที่ยวจึงเดินทางไปพักที่ตำบลเวียง เช่น โรงแรมเกทเวย์ โรงแรมพะเยานอร์ธเทิร์น โรงแรมธารทอง โรงแรมวัฒนา บัรริสอร์ท เป็นต้น หากนักท่องเที่ยวต้องการมาเที่ยวที่ตำบลแม่ต้าโดยรถโดยสาร สามารถขึ้นรถสองแถวบริเวณหน้าร้านเหรียญทอง ข้างตลาดสดเมืองพะเยาได้

ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลแม่ต้า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าการรักษาสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของคนในตำบลไว้นั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่ขณะนี้ความเจริญของต่างชาติได้มีอิทธิพลในชีวิตของเรามาก เราคงต้องช่วยกันรักษาวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิมของไทยเอาไว้ให้คงอยู่ต่อไป และถ้าหากในตำบลแม่ต้าจะจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวขึ้นจะต้องให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ตั้งแต่การคิดกิจกรรมที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่ตำบลเรามีอยู่ การจัดบุคลากรที่เข้าไปดูแล การบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจแต่ต้องไม่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กวนพะเยาและบริเวณโดยรอบ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าในตำบลแม่นั้นขาดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ดังนั้นหากต้องการให้ตำบลแม่ต้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งของจังหวัด

พะเยา จะต้องมีการร่วมกันเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เข้ากับสภาพแวดล้อมภายในตำบล และให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็นเท่านั้น

ข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าขณะนี้มีปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพราะเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรือประชาชน นั้นยังไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และกิจกรรมการท่องเที่ยวใดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรมีการมาให้ความรู้เบื้องต้นก่อนที่จัดกิจกรรม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมาในภายหลัง

3.3 ตำบลแม่ใส

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลแม่ใส ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ภายในตำบลแม่ใสนั้นมีทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภท ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ที่โดดเด่น เพราะมีโบราณสถานบ้านร่องไฮ และหมู่บ้านตีเหล็กโดยใช้วิธีตีเหล็กแบบดั้งเดิมอยู่ และในขณะนี้การผลิตสินค้า OTOP คือ งานหัตถกรรมจากผักตบชวาในกว๊านพะเยา มาจักสารเป็นกระเป่า ที่ใส่ทิชชู ตะกร้า ที่รองแก้ว เป็นต้น ส่งขายไปตามที่ต่าง ๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปร่วมกิจกรรมในการฝึกทำได้

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวในตำบลแม่ใส ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวก็คือ การสร้างน้ำพระธาตุบ้านร่องไฮ ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ในส่วนการคมนาคมภายในตำบล และเส้นทางที่ไปองค์พระธาตุ ถนนบางช่วงมีความคับแคบและเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลแม่ใส ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า การรักษาสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของคนในตำบลไว้เป็นสิ่งที่ดีและควรนำไปปฏิบัติ เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวเพราะนักท่องเที่ยวในปัจจุบันต้องการมาสัมผัสกับธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณีที่แท้จริง มากกว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดแสดงขึ้นมา และหากจะจัดการท่องเที่ยวภายในตำบล ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอย่างมากเพราะคนในชุมชนจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การจัดการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าในตำบลแม่ใสนั้นมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น การตีเหล็กของหมู่บ้านร่องไฮ แต่ควรปรับปรุงประชาสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จัก และเมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวยังตำบลแม่ใสก็สามารถเดินทางไปเที่ยวยังตำบลใกล้เคียงได้เช่นเดียวกัน ซึ่งน่าจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนเพิ่มมากขึ้นหากมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวรอบกว๊านพะเยา

ข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าขณะนี้ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นขาดการประชาสัมพันธ์ คนในชุมชนขาดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวจึงไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวบริเวณโบราณสถานบ้านร่องไฮ จะเกิดปัญหาพระธาตุทรุดและเริ่มพังในช่วงฤดูน้ำหลาก ทางหน่วยงานรัฐได้จัดทำผนังดินกันไม่ให้น้ำท่วมเข้าไปถึงองค์พระธาตุได้

3.4 ตำบลแม่หารือ

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลแม่หารือ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ภายในตำบลแม่หารือนั้นมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ที่โดดเด่นคือ พระธาตุภูขวาง ในช่วงเทศกาลสงกรานต์จะมีการจัดพิธีสงฆ์น้ำพระธาตุ นอกจากนี้ภายในตำบลยังมีสถานที่ที่น่าจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ อ่างเก็บน้ำแม่หารือ เพราะเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ มีทิวทัศน์ที่สวยงาม

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวในตำบลแม่หารือ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าพระธาตุภูขวางเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในระดับหนึ่ง ซึ่งสาเหตุอาจเนื่องมาจากระยะในการเข้าถึงองค์พระธาตุ ถนนมีความคับแคบ มีป้ายประชาสัมพันธ์เพียงบางจุด

ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลแม่หารือ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าการรักษาสภาพความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมของชาวบ้านในตำบลแม่หารือ ประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมเอาไว้เป็นสิ่งที่ดีและเชื่อว่านักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติจะให้ความสนใจ ในการมาเที่ยวตำบลแม่หารือเพิ่มมากขึ้น และในแหล่งท่องเที่ยวควรมีการจัดทำป้ายที่ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ประวัติความเป็นมา ข้อควรปฏิบัติตนในการเที่ยวชม เป็นต้น และควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มากที่สุด

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กัวนพะเยาและบริเวณโดยรอบ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าในตำบลแม่หารือมีกิจกรรมการสงฆ์น้ำพระธาตุภูขวางที่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนใกล้เคียงให้ความสนใจมาเที่ยวงานในช่วงเทศกาลสงกรานต์ และหากนักท่องเที่ยวมาเที่ยวยังตำบลแม่หารือท่านสามารถไปเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในตำบลใกล้เคียงได้อย่างสะดวกสบาย

ข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ภายในตำบลไม่มีความโดดเด่นมากพอที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมได้เป็นจำนวนมาก ดังนั้นควรจัดหากิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจและสามารถจัดได้ภายในชุมชนโดยไม่เป็นการทำลายสภาพแวดล้อม เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจเพิ่มมากขึ้น

ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลบ้านสา ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าการศึกษาสภาพความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม ประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมเอาไว้เป็นสิ่งจำเป็นต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การทำนา การทำผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ซึ่งควรมีการสอนให้ลูกหลานภายในชุมชนได้เรียนรู้ และสามารถนำมาทำเป็นรายได้เสริมให้กับตนเองและครอบครัว เมื่อมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในตำบลบ้านสาไม่ควรมีการนำสิ่งอำนวยความสะดวกสบายที่ท้องถิ่นไม่เคยมีการให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น การเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้าน ก็ให้นักท่องเที่ยวอยู่บ้านของชาวบ้านจริง ๆ ไม่ใช่สร้างบ้านให้ใหม่และติดแอร์เพื่อให้นักท่องเที่ยว นอกจากนี้นักท่องเที่ยวควรได้เรียนรู้วิถีการทำผลิตภัณฑ์พื้นบ้านนั้น ๆ ด้วยตัวเอง ซึ่งผู้นำชุมชนจะต้องจัดผู้ที่มีความรู้ในกิจกรรมนั้นมามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วย

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กัวนพะเยาและบริเวณโดยรอบ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าในตำบลบ้านสาที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจแต่ขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จัก หากมีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวระหว่างตำบล น่าจะทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวในตำบลบ้านสาเพิ่มมากขึ้น

ข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ภายในตำบลบ้านสามีปัญหาในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพราะผู้อำนวยการในการบริหารงานให้ความสำคัญกับการพัฒนาตำบลในด้านอื่น ส่วนเจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชนในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.7 ตำบลสันป่าม่วง

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลสันป่าม่วง ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ภายในตำบลสันป่าม่วงมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่นักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในตำบลสันป่าม่วงและตำบลใกล้เคียงให้ความสนใจ คือ น้ำตกขุนต่อม ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากอีกแห่งหนึ่งคือ วัดอนาลโย ซึ่งอยู่บนดอยบุษราคัม และมีทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับกิจกรรมการจักสานผักตบชวา ซึ่งชาวบ้านจะสานเป็นกระเป๋า ตะกร้า ที่รองแก้ว ที่ใส่กระดาษทิชชู เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่น่าจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้นได้ เช่น พระธาตุผาช้างมูบ การแกะสลักหินทราย การทำขนมพื้นบ้าน

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวในตำบลสันป่าม่วง ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าในตำบลสันป่าม่วงมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวภายในตำบล ในด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือน้ำตกขุนต่อม นักท่องเที่ยวต้องจอดรถยนต์ไว้ที่จุดพักรถ จากนั้นนักท่องเที่ยวจะต้องเดินทางด้วยเท้าระยะทาง 1 กิโลเมตร เส้นทางระหว่างการเดินทางไปยังน้ำตกนั้นนักท่องเที่ยวจะต้องเดินข้ามลำห้วย และได้พบกับสภาพแวดล้อมของป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ ในด้านแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ คือน้ำตกอนาลโย ตั้งอยู่บนดอย

บุษราคัม มีเส้นทางลาดยางไปถึงวัด บริเวณวัดประกอบด้วยพระพุทธรูปสมัยสุโขทัย และยังมีพระพุทธรูปปางต่างๆ อีกหลายองค์ อาทิ พระพุทธไสยาสน์ พระพุทธรูปปางลีลา พระพุทธรูปปางนาคปรก สร้างด้วยความประณีตสวยงามแบบศิลปะไทย รัตนเจดีย์ เป็นศิลปะแบบอินเดียพุทธคยา เก่งจีนประดิษฐานเจ้าแม่กวนอิม หอพระแก้วมรกตจำลอง เครื่องบูชาพระแก้วมรกตทำด้วยทองคำ และของมีค่าต่างๆ จากยอดเขาสามารถชมทัศนียภาพของกว๊านพะเยา และเมืองพะเยาได้อย่างสวยงาม

ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลสันป่าม่วง
 ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า การรักษาสภาพความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม ประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมเอาไว้ นั้นเป็นสิ่งที่ดี และควรเริ่มปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เพื่อให้เขาเหล่านี้เกิดจิตสำนึกรักในวัฒนธรรม ประเพณี ล้วนเอาไว้ คนในชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เพราะจะได้รู้สึกเป็นเจ้าของ ผลการดำเนินกิจกรรมจะประสบความสำเร็จ มิฉะนั้นประชาชนในชุมชนจะเป็นผู้รับรายได้แต่เพียงฝ่ายเดียว ควรเป็นทั้งผู้สร้างและผู้รับ เมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวในตำบลควรได้รับความรู้เล็กๆ น้อยๆ เพื่อให้เกิดคุณค่าในการมาเที่ยว เช่น ประวัติวัดดอนาลัย ข้อควรปฏิบัติเมื่อมาเที่ยวน้ำตกขุนต่อม เป็นต้น

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ในตำบลสันป่าม่วงมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจคือการเดินทางผจญภัย การศึกษาธรรมชาติ และการเล่นน้ำตกขุนต่อม ซึ่งประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลสันป่าม่วงและตำบลใกล้เคียงจะรู้จักเป็นอย่างดี แต่ควรมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากกว่านี้ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการศึกษาเกษตรปลอดสารพิษ สาธิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผักตบชวา เป็นต้น

ข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ภายในตำบลสันป่าม่วงมีปัญหาในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในด้านบุคลากรที่ทำหน้าที่โดยตรงในการจัดกิจกรรมยังขาดความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นอกจากนี้ภายในชุมชนมีการทำผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่น่าสนใจ ซึ่งน่าจะเป็นแหล่งเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจได้ดี

3.8 ตำบลบ้านต่อม

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลบ้านต่อม
 ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ภายในตำบลบ้านต่อมมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติคือ น้ำตกผาเกล็ดนาค ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ คือ พระธาตุจอมทอง ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับกิจกรรมการเจียระไนพลอย วังมัจฉา หาดอังกว๊าน เป็นต้น

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวในตำบลบ้านต่อม ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ในตำบลบ้านต่อมมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวภายในตำบลเช่น

น้ำตกผาเกล็ดนาค นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบธรรมชาติและ การผจญภัย วัดพระธาตุจอมทอง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มากราบไหว้สักการบูชาองค์พระธาตุ และในช่วงเทศกาล ออกพรรษามีประเพณีการตักบาตรเทโวโรหณะ ซึ่งชาวบ้านในตำบลและตำบลใกล้เคียงจะมา ร่วมทำบุญตักบาตร ข้าวสาร อาหารแห้ง การเดินทางมาวัดพระธาตุจอมทองสะดวกสบายมีถนนลาดยาง มาถึงวัด ซึ่งประติษฐานอยู่ใกล้กับวัดศรีโคมคำ

ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลบ้านต๋อม ผู้ให้ สัมภาษณ์เห็นว่าควรรักษาสภาพความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม ประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมเอาไว้เพื่อให้ รุ่นลูกรุ่นหลานได้ศึกษา และสืบทอดสิ่งที่ดั้งเดิมเอาไว้ เมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว นั้นเช่น ประวัติของพระธาตุจอมทอง หรือข้อควรปฏิบัติ ในการเดินทางเข้าไปยังน้ำตกผาเกล็ดนาค และควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนดูแลแหล่งท่องเที่ยวใน หมู่บ้านของตนเอง

ข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กวีาน พะเยาและบริเวณโดยรอบ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าในตำบลบ้านต๋อม มีกิจกรรมที่น่าสนใจคือ ประเพณีการตักบาตรเทโวโรหณะที่วัดพระธาตุจอมทอง และควรสนับสนุนกิจกรรมการตกปลา ที่ชนะเลิศขบ่ตกปลา การศึกษาการใช้ชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงที่บ้านลุงป้อม เพชร เป็นต้น เมื่อมาเที่ยวที่ตำบลต๋อมแล้วนักท่องเที่ยวสามารถไปเที่ยวยังตำบลเวียงได้อย่าง สะดวกสบายหรือจะไปเที่ยวยังตำบลใกล้เคียงได้อย่างสะดวกสบาย

ข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ภายในตำบลบ้านต๋อมนี้มีแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น การศึกษาการใช้ชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงที่บ้านลุงป้อมเพชร หาดอิงกวีาน วังมัจฉา แต่เป็นที่รู้จักเฉพาะคนในตำบลหรือตำบลใกล้เคียง น่าจะมีการประชาสัมพันธ์ให้รู้จักกัน ทั่วไปเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในตำบล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้คือ

1. ด้านความคิดเห็นต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นของจังหวัดพะเยามากที่สุด คือ กวีานพะเยา ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวในแต่ละตำบลนั้นขาดความโดดเด่น แต่สามารถนำทรัพยากรการ ท่องเที่ยวที่มีอยู่ในตำบลมาจัดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจได้

2. ด้านความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวจังหวัดพะเยา คือกวีานพะเยา เมื่อแยกเป็นราย ตำบลพบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้คือ

2.1 ตำบลเวียง ได้แก่ พ่อขุนงำเมือง และวัดศรีโคมคำ

2.2 ตำบลแม่ใส คือ พระธาตุนบ้านร่องไฮ

2.3 ตำบลแม่เนาเรือ คือ พระธาตุภูขวาง

2.4 ตำบลบ้านตุน คือ ดอยหนอก

2.5 ตำบลสันป่าม่วง ได้แก่ น้ำตกขุนต่อม วัดอนาลโย

2.6 ตำบลบ้านต่อม ได้แก่ น้ำตกผาเกล็ดนาค พระธาตุจอมทอง

ในส่วนของตำบลแม่ต้า และตำบลบ้านตุนนั้นผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่ายังไม่มีแหล่งท่องเที่ยวใดที่เป็นจุดดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในตำบลของตน

นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ที่ตำบลเวียง ซึ่งไม่ได้กระจายไปยังตำบลอื่น ซึ่งเนื่องมาจากในตำบลเวียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยมไปเที่ยวกันมาก คือ กว๊านพะเยา และการคมนาคมจากตัวเมืองพะเยาไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นสามารถใช้เส้นทางรถ ซึ่งไม่มีรถประจำทางบริการไปยังแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง มีเพียงรถโดยสารประจำตำบลเท่านั้น และในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวรอบกว๊านพะเยา มีถนนบางช่วงที่คับแคบอาจเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

3. ด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการรักษาสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของคนในตำบลไว้เป็นสิ่งที่ดีและควรไปปฏิบัติสืบต่อไป เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวยังจังหวัดพะเยา และเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวที่นั่นควรได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินกลับไปด้วย ซึ่งถ้าหากมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นในแต่ละตำบลควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วย

4. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่ทางจังหวัดได้จัดขึ้น เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีการแห่เทียนพรรษา และนอกจากนี้ยังมีประเพณีและกิจกรรมที่แต่ละตำบลได้จัดขึ้น เช่น ตำบลแม่ใสมีกิจกรรมการสงฆ์ พระธาตุภูขวาง ตำบลสันป่าม่วงมีกิจกรรมการเดินป่าผจญภัย การศึกษาธรรมชาติ และการเล่นน้ำตกขุนต่อม ตำบลบ้านต่อมมีประเพณีการตักบาตรเทโวโรหณะที่วัดพระธาตุจอมทอง ซึ่งทรัพยากรและกิจกรรมเหล่านี้สามารถจัดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับตำบลอื่นได้

5. ด้านปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งควรให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อนการจัดกิจกรรม

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของประชาชนและนักท่องเที่ยว

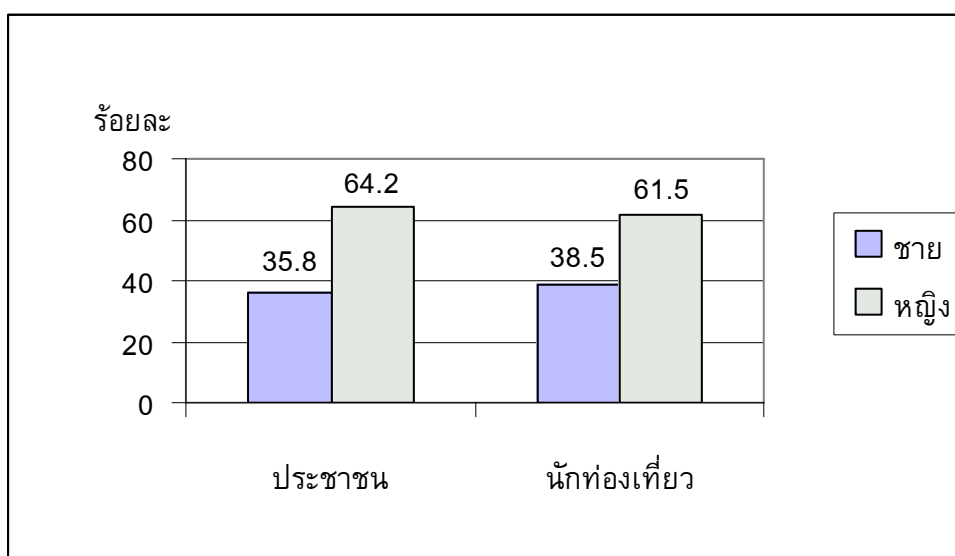
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของประชาชนและนักท่องเที่ยว ในเรื่องการศึกษา ทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กวนพะเยาและบริเวณโดยรอบ ซึ่งผู้วิจัยได้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชาชนจำนวน 165 คน และนักท่องเที่ยว จำนวน 380 คน ซึ่งเมื่อเก็บ แบบสอบถามแล้วปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำวิเคราะห์ค่าทางสถิติได้นั้นมี แบบสอบถามของประชาชนจำนวน 148 คน และนักท่องเที่ยวจำนวน 353 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลปัจจัยด้านองค์ประกอบประชากร 6 ด้าน ปรากฏดัง ตารางต่อไปนี้

ตาราง 10 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ

เพศ	ประชาชน		นักท่องเที่ยว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	53	35.8	136	38.5
หญิง	95	64.2	217	61.5
รวม	148	100.0	353	100.0

จากตาราง 10 พบว่าประชาชนจำนวน 148 คน เป็นเพศชาย 53 คน เป็นเพศหญิง 95 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 และ 64.2 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวจำนวน 353 คน เป็นเพศชาย 136 คน เป็นเพศหญิง 217 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 และ 61.5 ตามลำดับ ปรากฏดังภาพประกอบ 6

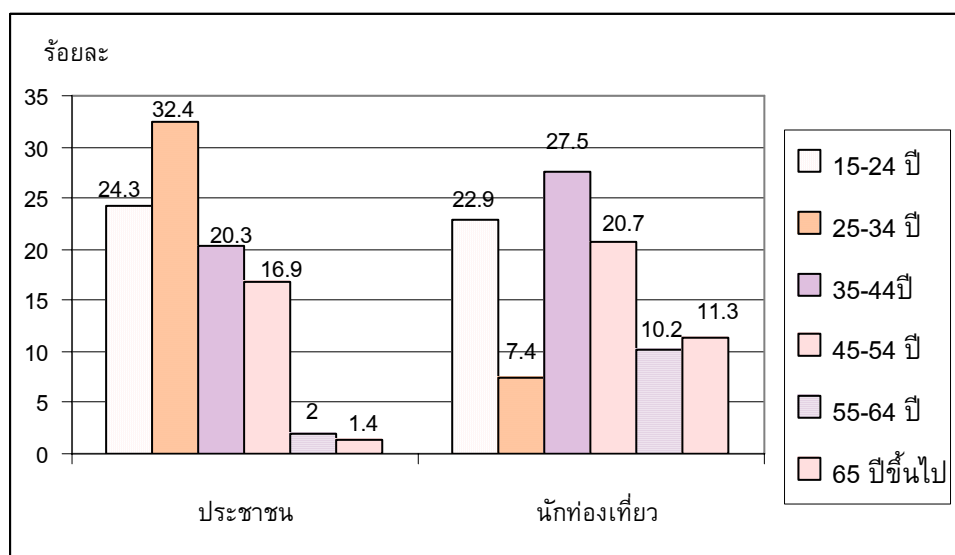

ภาพประกอบ 6 แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ

ตาราง 11 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามอายุ

อายุ	ประชาชน		นักท่องเที่ยว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
15-24 ปี	36	24.3	81	22.9
25-34 ปี	48	32.4	26	7.4
35-44 ปี	30	20.3	97	27.5
45-54 ปี	29	19.6	73	20.7
55-64 ปี	3	2.0	36	10.2
65 ปีขึ้นไป	2	1.4	40	11.3
รวม	148	100.0	353	100.0

จากตาราง 11 พบว่า ประชาชนมีอายุระหว่าง 25-34 ปี ร้อยละ 32.4 รองลงมาอายุ 15-24 ปี และอายุ 35-44 ปี ร้อยละ 24.3 และร้อยละ 20.3 ในส่วนของนักท่องเที่ยวมีอายุระหว่าง 35-44 ปี ร้อยละ 27.5 รองลงมาอายุ 15-24 ปี และอายุ 45-54 ปี ร้อยละ 22.9 และร้อยละ 20.7 ตามลำดับ ปรากฏดังภาพประกอบ 7

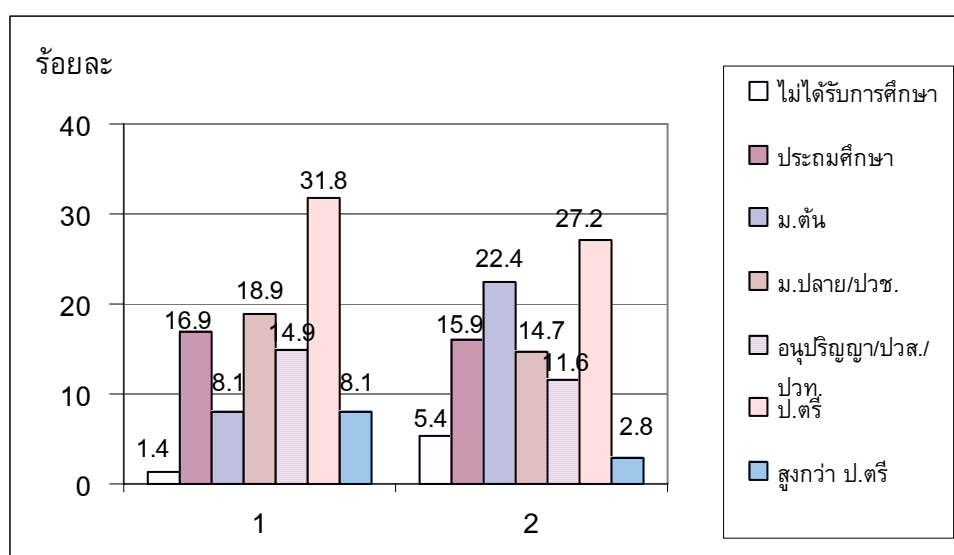

ภาพประกอบ 7 แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามอายุ

ตาราง 12 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ประชาชน		นักท่องเที่ยว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	2	1.4	19	5.4
ประถมศึกษา	25	16.9	56	15.9
มัธยมศึกษาตอนต้น	12	8.1	79	22.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	28	18.9	52	14.7
อนุปริญญา / ปวส. / ปวท.	22	14.9	41	11.6
ปริญญาตรี	47	31.8	96	27.2
สูงกว่าปริญญาตรี	12	8.1	10	2.8
รวม	148	100.0	353	100.0

จากตาราง 12 พบว่า ประชาชนมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 31.8 รองลงมา มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 18.9 ส่วนที่ไม่ได้รับการศึกษามีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 1.4 ในส่วนของนักท่องเที่ยวมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 27.2 รองลงมา มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 22.4 และที่ไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 5.4 ปรากฏดังภาพประกอบ 8

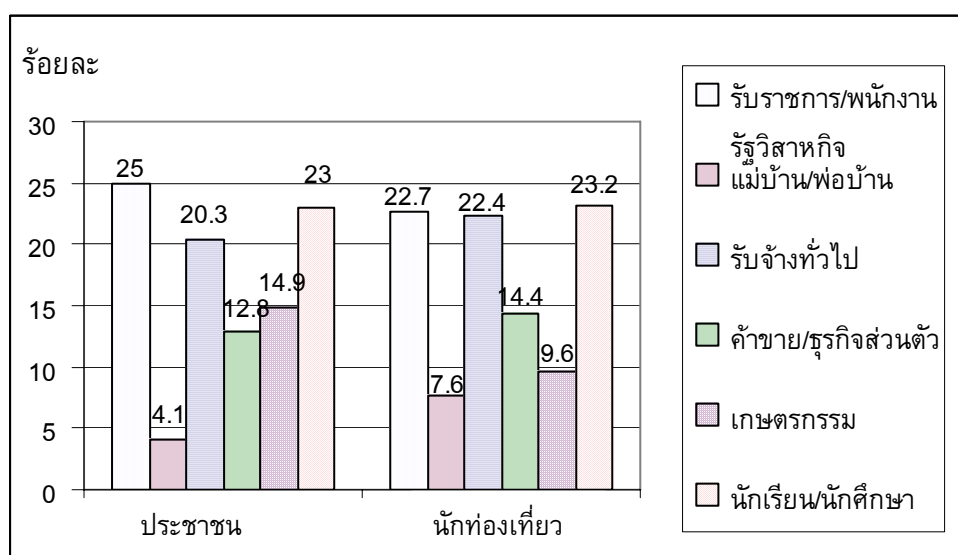

ภาพประกอบ 8 แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษา

ตาราง 13 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ประชาชน		นักท่องเที่ยว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	37	25.0	80	22.7
แม่บ้าน / พ่อบ้าน	6	4.1	27	7.6
รับจ้างทั่วไป	30	20.3	79	22.4
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	19	12.8	51	14.4
เกษตรกร	22	14.9	34	9.6
นักเรียน / นักศึกษา	34	23.0	82	23.2
รวม	148	100.0	353	100.0

จากตาราง 13 พบว่าประชาชนประกอบอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 25.0 รองลงมาคืออาชีพ นักเรียน/นักศึกษาและอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 23.0 และ ร้อยละ 20.3 ตามลำดับ ในส่วนของนักท่องเที่ยวประกอบอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 22.7 รองลงมาคือรับจ้างทั่วไป และนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 22.4 และร้อยละ 20.4 ตามลำดับ ปรากฏดังภาพประกอบ 9

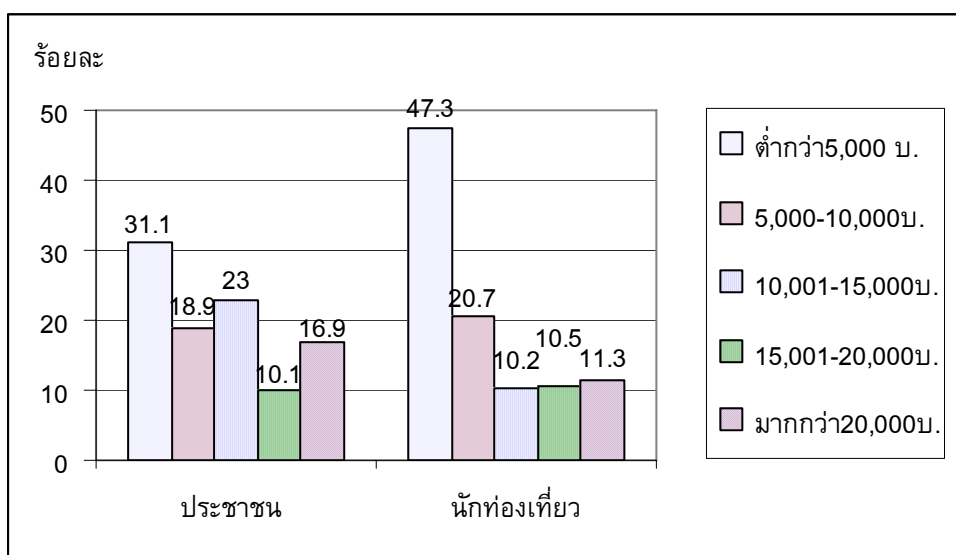

ภาพประกอบ 9 แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามอาชีพ

ตาราง 14 จำนวนร้อยละของประชาชนจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ประชาชน		นักท่องเที่ยว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	46	31.1	167	47.3
5,000-10,000 บาท	28	18.9	73	20.7
10,001-15,000 บาท	34	23.0	36	10.2
15,001-20,000 บาท	15	10.1	37	10.5
มากกว่า 20,000 บาท	25	16.9	40	11.3
รวม	148	100.0	353	100.0

จากตาราง 14 พบว่าประชาชนมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 31.1 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,001 บาท ร้อยละ 23.0 ในส่วนของนักท่องเที่ยวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มีร้อยละ 47.3 รองลงมา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท มีร้อยละ 20.7 ปรากฏดังภาพประกอบ 10

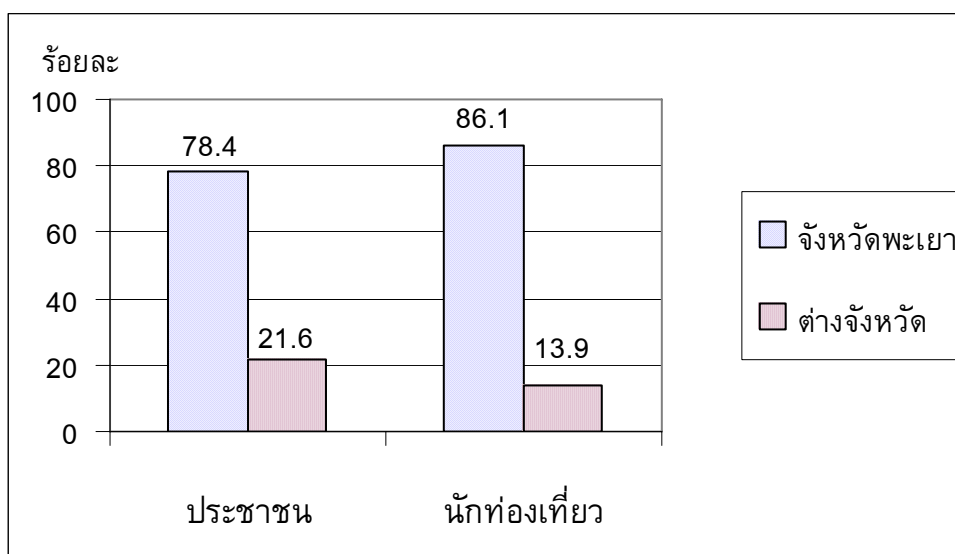

ภาพประกอบ 10 แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนร้อยละของประชาชนจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตาราง 15 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	ประชาชน		นักท่องเที่ยว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จังหวัดพะเยา	116	78.4	304	86.1
ต่างจังหวัด	32	21.6	49	13.9
รวม	148	100.0	353	100.0

จากตาราง 15 พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพะเยา ร้อยละ 78.4 มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด ร้อยละ 21.6 ในส่วนของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวกว๊านพะเยาส่วนใหญ่เป็นคนในจังหวัดพะเยา ร้อยละ 86.1 มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด ร้อยละ 13.9 ปรากฏดังภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวจำแนกตามภูมิลำเนา

4.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 16 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีความคิดเห็นต่อความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา

ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว	ประชาชน		นักท่องเที่ยว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ธรรมชาติ	144	97.3	278	78.8
ประวัติศาสตร์	3	2.0	40	11.3
วัฒนธรรม	1	0.7	35	9.9
รวม	148	100.0	353	100.0

จากตาราง 16 พบว่าประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยามีความโดดเด่นทางด้านธรรมชาติมากที่สุด ร้อยละ 97.3 และร้อยละ 78.8 ตามลำดับ

ตาราง 17 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวอื่นนอกเหนือจาก
 กว๊านพะเยา

แหล่งท่องเที่ยว	ประชาชน		นักท่องเที่ยว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง	54	36.5	116	32.9
สวนสมเด็จพระเจ้า 90	43	29.1	84	23.8
หอวัฒนธรรมนิทัศน์	5	3.4	25	7.1
วัดศรีโคมคำ	13	8.8	42	11.9
พระตำหนักกว๊านพะเยา	10	6.8	16	4.5
โบราณสถานบ้านร่องไฮ	-	-	1	0.3
วัดศรีอุโมงค์คำ	-	-	11	3.1
พระธาตุจอมทอง	4	2.7	2	0.6
วัดอนาลโยทิพยาราม	17	11.5	28	7.9
น้ำตกจำปาทอง	2	1.4	28	7.9
รวม	148	100.0	353	100.0

จากตาราง 17 พบว่าประชาชนและนักท่องเที่ยวยุคใหม่มีความชื่นชอบอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมืองมากที่สุด ร้อยละ 36.5 และร้อยละ 32.9 ตามลำดับ รองลงมาคือ สวนสมเด็จพระเจ้า 90 ร้อยละ 29.1 และร้อยละ 23.8 ตามลำดับ ในส่วนของประชาชนนั้นไม่มีความชื่นชอบโบราณสถานบ้านร่องไฮและวัดศรีอุโมงค์คำ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	ประชาชน			นักท่องเที่ยว		
	\bar{X}	S	แปลผล	\bar{X}	S	แปลผล
1. ทิวทัศน์บริเวณกว๊านพะเยามีความสวยงามเป็นธรรมชาติ	4.11	.73	มาก	4.10	.76	มาก
2. บริเวณกว๊านพะเยามีสภาพอากาศที่ดี	4.14	.71	มาก	4.08	.78	มาก
3. น้ำในกว๊านพะเยามีความใสสะอาด	3.11	.85	ปานกลาง	3.20	.89	ปานกลาง
4. พืชพรรณไม้ในกว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบมีความสวยงาม	3.36	.76	ปานกลาง	3.51	.90	ปานกลาง
5. วิถีชีวิตของชาวประมงริมกว๊านยังคงรักษาสภาพเดิม เช่น มีการพายเรือออกไปหาปลา	3.42	.99	ปานกลาง	3.55	.97	ปานกลาง
6. ผลิตภัณฑ์ OTOP ในท้องถิ่นมีหลากหลาย	3.34	.84	ปานกลาง	3.68	.93	มาก
7. การจัดตลาดนัดริมกว๊านพะเยา	3.39	.86	ปานกลาง	3.62	1.02	ปานกลาง
รวม	3.55	.54	ปานกลาง	3.67	.58	ปานกลาง

จากตาราง 18 แสดงว่าทั้งประชาชนและนักท่องเที่ยวต่างมีความเห็นว่าทิวทัศน์บริเวณกว๊านพะเยามีความสวยงามเป็นธรรมชาติ และบริเวณกว๊านพะเยามีสภาพอากาศที่ดีนั้นเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังมีความเห็นว่าผลิตภัณฑ์ OTOP ในท้องถิ่นมีหลากหลาย ก็เป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนข้ออื่น ๆ ทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นว่า เป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ประชาชน			นักท่องเที่ยว		
	\bar{X}	S	แปลผล	\bar{X}	S	แปลผล
1. โรงแรม / เกสต์เฮ้าส์ มีให้เลือก หลากหลาย	3.10	.87	ปานกลาง	3.31	.94	ปานกลาง
2. มีร้านค้าเปิดบริการหลายจุด	3.53	.97	ปานกลาง	3.91	.92	มาก
3. มีร้านขายของที่ระลึกเปิดบริการ หลายจุด	3.14	.89	ปานกลาง	3.51	.95	ปานกลาง
4. มีการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่ ชัดเจน	2.98	.97	ปานกลาง	3.58	.95	ปานกลาง
5. สถานที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจมี ความเหมาะสมกับจำนวน นักท่องเที่ยว	3.62	.89	ปานกลาง	3.74	.96	มาก
6. ความเพียงพอของสุขาสาธารณะ	2.98	.96	ปานกลาง	3.24	1.06	ปานกลาง
7. ความเพียงพอของถังขยะ	3.18	.93	ปานกลาง	3.38	.96	ปานกลาง
8. มีการจัดสถานที่จอดรถอย่าง พอเพียง	3.43	.82	ปานกลาง	3.50	.95	ปานกลาง
รวม	3.24	.67	ปานกลาง	3.49	.70	ปานกลาง

จากตาราง 19 แสดงว่านักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า การที่มีร้านค้าเปิดบริการหลายจุด และสถานที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจมีความเหมาะสมกับจำนวนนักท่องเที่ยว นั้นเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ ทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา ด้านการคมนาคมขนส่ง

ด้านการคมนาคมขนส่ง	ประชาชน			นักท่องเที่ยว		
	\bar{X}	S	แปลผล	\bar{X}	S	แปลผล
1. การเดินทางมากกว๊านพะเยาสะดวกทั้งไปและกลับ	3.67	.89	ปานกลาง	3.81	.88	มาก
2. การเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย	3.68	.81	มาก	3.80	.84	มาก
3. ระยะทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดไม่ห่างไกลกันมากนัก	3.64	.73	ปานกลาง	3.74	.85	มาก
4. มีป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเป็นระยะ ๆ	3.52	.86	ปานกลาง	3.80	.98	มาก
รวม	3.62	.69	ปานกลาง	3.78	.70	มาก

จากตาราง 20 แสดงว่า ทั้งประชาชนและนักท่องเที่ยวต่างมีความเห็นว่าการคมนาคมขนส่งในการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าการเดินทางมากกว๊านพะเยาสะดวกทั้งไปและกลับ ระยะทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดไม่ห่างไกลกันมากนัก และมีป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเป็นระยะ ๆ นั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนข้ออื่น ๆ นั้นประชาชนเห็นว่าการคมนาคมขนส่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

4.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ
ประชาชนและนักท่องเที่ยว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 21 จำนวนร้อยละของประชาชนและนักท่องเที่ยวแสดงความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อความ	ประชาชน			นักท่องเที่ยว		
	ตอบถูก	ตอบผิด	รวม	ตอบถูก	ตอบผิด	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการ ท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ สังคมและสิ่งแวดล้อม	146 (98.6)	2 (1.4)	148 (100.0)	338 (95.8)	15 (4.2)	353 (100.0)
2. นักท่องเที่ยวไม่ควรสร้างความ เสียหายแก่แหล่งท่องเที่ยว	143 (96.6)	5 (3.4)	148 (100.0)	336 (95.2)	17 (4.8)	353 (100.0)
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการ ท่องเที่ยวที่รักษาสภาพเดิมไว้ให้มาก ที่สุด	147 (99.3)	1 (0.7)	148 (100.0)	323 (91.5)	30 (8.5)	353 (100.0)
4. การรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมี จิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เท่านั้น	111 (75.0)	37 (25.0)	148 (100.0)	235 (66.6)	118 (33.4)	353 (100.0)
5. นักท่องเที่ยวต้องรู้จักรักและหวง แหนทรัพยากรธรรมชาติ	146 (98.6)	2 (1.4)	148 (100.0)	342 (96.9)	11 (3.1)	353 (100.0)
6. ควรส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นการ สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว เช่น การรณรงค์รักษาความสะอาด	145 (98.0)	3 (2.0)	148 (100.0)	347 (98.3)	6 (1.7)	353 (100.0)
7. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องการ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกมาก ๆ	68 (45.9)	80 (54.1)	148 (100.0)	112 (31.7)	241 (68.3)	353 (100.0)
8. การให้ความรู้ด้านธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยวเป็นสิ่ง ที่ไม่จำเป็นเพราะนักท่องเที่ยวต้องการ ความสนุกสนานเพลิดเพลินเท่านั้น	100 (67.6)	48 (32.4)	148 (100.0)	227 (64.3)	126 (35.7)	353 (100.0)

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อความ	ประชาชน			นักท่องเที่ยว		
	ใช่	ไม่ใช่	รวม	ใช่	ไม่ใช่	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
9. คนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม	144 (97.3)	4 (2.7)	148 (100.0)	345 (97.7)	8 (2.3)	353 (100.0)
10. ควรส่งเสริมให้คนในชุมชนที่มีความรู้ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น เป็นคนนำเที่ยว เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ และสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่นักท่องเที่ยว	145 (98.0)	3 (2.0)	148 (100.0)	340 (96.3)	13 (3.7)	353 (100.0)

จากตาราง 21 แสดงว่าประชาชนมีความรู้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่รักษาสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุด ร้อยละ 99.3 รองลงมาคือ มีความรู้ที่นักท่องเที่ยวต้องรู้จักรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ร้อยละ 98.6 และมีความรู้ว่าการส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว เช่น การรณรงค์รักษาความสะอาด และรู้ว่าควรส่งเสริมให้คนในชุมชนที่มีความรู้ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น เป็นคนนำเที่ยวเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ และสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่นักท่องเที่ยว ร้อยละ 98.0

ในส่วนของนักท่องเที่ยวมีความรู้ว่าการส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว เช่น การรณรงค์รักษาความสะอาด ร้อยละ 98.3 รองลงมาคือ มีความรู้ที่คนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 97.7 และมีความรู้ที่นักท่องเที่ยวต้องรู้จักรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ร้อยละ 96.9

นอกจากนี้พบว่าประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความรู้ว่าการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เท่านั้น และการให้ความรู้ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นเพราะนักท่องเที่ยวต้องการความสะดวกสบายเท่านั้นเป็นสิ่งที่ผิด และพบว่าประชาชนและนักท่องเที่ยวขาดความรู้ที่ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกมาก ๆ ซึ่งตอบผิดถึง ร้อยละ 54.1 และร้อยละ 68.3 ตามลำดับ

4.4 แบบสอบถามตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ควรจัดในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ควรจัดในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ประชาชน			นักท่องเที่ยว		
	\bar{X}	S	แปลผล	\bar{X}	S	แปลผล
1. พายเรือ ปั่นเรือถีบ	3.68	1.17	มาก	3.82	1.09	มาก
2. ตกปลา	3.26	1.15	ปานกลาง	3.64	1.08	ปานกลาง
3. ถ่ายรูป	3.89	.88	มาก	4.12	.86	มาก
4. วาดภาพ	3.66	.93	ปานกลาง	3.70	1.01	มาก
5. บันทึกภาพ / เสียง	3.31	.96	ปานกลาง	3.56	1.08	ปานกลาง
6. ปั่นจักรยานเสือภูเขา	3.18	1.01	ปานกลาง	3.35	1.16	ปานกลาง
7. เดินป่า	3.07	1.14	ปานกลาง	3.19	1.27	ปานกลาง
8. ศึกษาพันธุ์ไม้	3.44	1.13	ปานกลาง	3.58	1.14	ปานกลาง
9. ชมธรรมชาติ	4.19	.77	มาก	4.32	.84	มาก
10. พักแรม เช่น โฮมสเตย์ ,กางเต็นท์	3.58	.84	ปานกลาง	3.54	1.09	ปานกลาง
11. ดูดาว	3.66	.91	ปานกลาง	3.72	1.06	มาก
12. ดูแมลง	3.29	1.00	ปานกลาง	3.46	1.13	ปานกลาง
13. เทียน้ำตก	3.51	.99	ปานกลาง	3.80	1.04	มาก
14. ปีนเขา	3.20	1.11	ปานกลาง	3.46	1.25	ปานกลาง
15. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เวียงท่าวังทอง	3.93	.84	มาก	4.05	.95	มาก
16. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ	4.10	.78	มาก	4.29	.82	มาก
17. ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์	4.03	.75	มาก	4.26	.79	มาก
18. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน	3.93	.82	มาก	4.07	.97	มาก
19. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง	3.95	.79	มาก	3.98	.96	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ประชาชน			นักท่องเที่ยว		
	\bar{X}	S	แปลผล	\bar{X}	S	แปลผล
20. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา	4.12	.78	มาก	4.19	.95	มาก

จากตาราง 22 แสดงว่าทั้งกลุ่มประชาชนและนักท่องเที่ยวต่างมีความเห็นว่ากิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เวียงท่าวังทอง ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง และควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยานั้นควรจัดในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบในระดับมาก นอกจากนี้นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่ากิจกรรมวาดภาพ ดูดาว เทียนน้ำตก ก็ควรจัดในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นว่าควรจัดในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบอยู่ในระดับปานกลาง

4.5 ผลการวิเคราะห์ถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลาย เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีในการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาด้วยมือปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 23 จำนวนร้อยละของประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อปัญหา และอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
1	น้ำในกว๊านพะเยามีความสกปรกและตื้นเขิน	35	36.5
2	ขาดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	26	27.1
3	ขาดการร่วมมือในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน	13	13.5

ตาราง 23 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
4	คนในชุมชนขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	11	11.5
5	ขาดการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวไปยัง จังหวัดต่าง ๆ	5	5.2
6	ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างจริงจัง	3	3.1
7	จุดให้บริการนักท่องเที่ยว ร้านค้า OTOP อยู่ในที่ไม่ เหมาะสม	3	3.1
รวม		96	100.0

จากตาราง 23 แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่เป็นปัญหาและอุปสรรคอันดับที่ 1 คือ น้ำในกว๊านพะเยามีความสกปรกและตื้นเขิน ร้อยละ 36.5 อันดับที่ 2 คือ ขาดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ร้อยละ 27.1 และอันดับที่ 3 คือขาดการร่วมมือในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ร้อยละ 13.5

ตาราง 24 จำนวนร้อยละของประชาชนที่ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	ควรรักษาน้ำในกว๊านพะเยาให้ใสสะอาดและขุดลอก สิ่งปฏิกูลออก	32	33.3
2	หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือประชาชนใน ชุมชนควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	19	19.8
3	หน่วยงานภาครัฐควรจัดบริการให้ความรู้กับคนใน ชุมชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	7	7.3
4	ภาครัฐควรให้งบประมาณในการจัดกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้นกว่าเดิม	3	3.1
5	การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวควร ประชาสัมพันธ์ไปยังจังหวัดใกล้เคียงด้วย	2	2.1
	รวม	63	100.0

จากตาราง 24 แสดงว่าประชาชนมีข้อเสนอแนะให้ควรรักษาน้ำในกว๊านพะเยาให้ใสสะอาด และขุดลอกสิ่งปฏิกูลออก ร้อยละ 33.3 รองลงมาคือ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือประชาชนในชุมชนควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ร้อยละ 19.8 และหน่วยงานภาครัฐควรจัดบริการให้ความรู้กับคนในชุมชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 7.3

ตาราง 25 จำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มีความคิดเห็นต่อปัญหา และอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
1	สภาพน้ำในกว๊านพะเยาไม่ใสสะอาด มีผักตบชวาเป็นจำนวนมาก	85	44.5
2	ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว	52	27.2
3	ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวไม่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	27	14.1
4	ขาดความพร้อมของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยว	14	7.3
5	ประชาชนในท้องถิ่นไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเต็มที่	7	3.7
6	เจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเท่าที่ควร	6	3.1
	รวม	191	100.0

จากตาราง 25 แสดงว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่เป็นปัญหาและอุปสรรคอันดับที่ 1 คือ สภาพน้ำในกว๊านพะเยาไม่ใสสะอาด มีผักตบชวาเป็นจำนวนมาก ร้อยละ 44.5 อันดับที่ 2 คือ ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ร้อยละ 27.2 และประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวไม่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 14.1

ตาราง 26 จำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	ควรมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่กว๊านพะเยา และกำจัดผักตบชวาที่อยู่ในกว๊านพะเยา	53	15.1
2	ควรมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำ เช่น ล่องเรือรอบกว๊านพะเยา การพายเรือถีบ หรือ การศึกษาวิถีชีวิตของชาวประมง เป็นต้น	35	10.0
3	จัดทำ Package Tour ในตำบลต่าง ๆ รอบกว๊านพะเยา	27	7.7
4	ควรประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวในตำบลต่าง ๆ รอบกว๊านพะเยา	19	5.4
5	แหล่งบริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวควรตั้งในที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก	12	3.4
6	จัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่ประชาชนในท้องถิ่น	9	2.6
7	หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมกิจกรรมที่จะเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวจังหวัดพะเยา	5	1.4
	รวม	160	100.0

จากตาราง 26 แสดงว่านักท่องเที่ยวมีข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่เป็นข้อเสนอแนะอันดับที่ 1 คือควรมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่กว๊านพะเยาและกำจัดผักตบชวาที่อยู่ในกว๊านพะเยา ร้อยละ 15.1 รองลงมาคือ ควรมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำ เช่นล่องเรือรอบกว๊านพะเยา การพายเรือถีบ หรือ การศึกษาวิถีชีวิตของชาวประมง เป็นต้น ร้อยละ 10.0 และ จัดทำ Package Tour ในตำบลต่าง ๆ รอบกว๊านพะเยา ร้อยละ 7.7

5. ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบ

จากการศึกษาเอกสารการเผยแพร่กิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยาพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา เช่น สำนักงานเทศบาลเมืองพะเยา ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดพะเยา ได้แนะนำกิจกรรมการท่องเที่ยวไว้ดังต่อไปนี้

1. ทวีร์ธรรมะไหว้พระ 10 แห่ง นมัสการพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ 7 แห่ง ดังนี้

พระธาตุ 10 แห่ง

1. พระธาตุจอมทอง อ.เมืองพะเยา
2. พระธาตุวัดป่าแดงบุญนาคร อ.เมืองพะเยา
3. พระธาตุปูปอ อ.เซียงม่วน
4. พระธาตุภูขวาง กิ่ง อ.ภูคา
5. พระธาตุน้อยจำไก่อ.ดอกคำใต้
6. พระธาตุขิงแกง อ.จุน
7. พระธาตุศรีปิงเมือง อ.จุน
8. พระธาตุดอยหยวก อ.ปง
9. พระธาตุสบแวน อ.เซียงคำ
10. พระธาตุภูซาง กิ่ง อ.ภูซาง

นมัสการพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ 7 แห่ง

1. พระเจ้าตนหลวง วัดศรีโคมคำ อ.เมืองพะเยา
2. พระเจ้าล้านตื้อ วัดศรีอุโมงค์คำ อ.เมืองพะเยา
3. พระเจ้าองค์ดำ วัดศรีบุญเรือง อ.แม่ใจ
4. พระเจ้าทองทิพย์ วัดศรีสุพรรณ อ.แม่ใจ
5. พระเจ้านั่งดิน วัดนั่งดิน อ.เซียงคำ
6. พระเจ้าแสนแสน วัดนันทาราม อ.เซียงคำ
7. พระหนัก วัดจุนหลวง อ.จุน

2. Home Stay

1. บ้านฮวก กิ่ง อ.ภูซาง
2. บ้านน้ำคะสานก้วย บ้านน้ำตัม ต.ผาซำน้อย อ.ปง
3. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ อ.จุน
4. วัดท่าฟ้าใต้ อ.เซียงม่วน
5. บ้านปางปูเลาะ บ้านผาแดง อ.แม่ใจ

3. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. ชมทุ่งทานตะวัน สัมผัสวิถีชีวิตเกษตรปลอดภัยบ้านจำไก่อ.ต.สันโค้ง

2. ไร่ใบธง
3. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา
4. เทศกาลกินเห็ดชิมหน้าหนาว แก้วมังกร ชมไร่ไผ่กวนอิม ที่ภูกามยาว

4. หนึ่งตำบลหนึ่งทิวเขา

1. ต.สันป่าม่วง ต.บ้านสา อ.เมืองพะเยา : ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา ทำครก โมหิน

ปลาสาม

2. ต.ดงสุวรรณ อ.ดอกคำใต้ : ผลิตภัณฑ์ไม้กวาด แห่ตักปลา (หนองขวาง)
3. บ้านปางปูเลาะ บ้างดงอินตาใต้ อ.แม่ใจ : วิถีชีวิตชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า ทวีร์สวน

ลินจี หัตถกรรมศาลาเกวียนไทย

4. อ.จุน : ผลิตภัณฑ์กล้วยหอมทองยัดเยียด
5. บ้านสระ อ.เชียงม่วน : วิถีชีวิตไทลื้อ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทลื้อ
6. บ้านปางค่า ต.ผาช้างน้อย อ.ปง : ผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวเขา น้ำพूर้อน ศูนย์พืชผัก

เมืองหนาว

7. ศูนย์วัฒนธรรมไทลื้อ ต.เชียงบาน อ.เชียงคำ : ผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทลื้อ วิถีชีวิตไทลื้อ
8. บ้านฮวก ต้า.ทุ่งกล้วย กิ่ง อ.ภูซาง : ตลาดนัดชายแดน ผลิตภัณฑ์ผ้าใยกล้วยง เต่า

ปลู

9. บ้านดงเจน กิ่งอำเภอภูกามยาว : ผลิตภัณฑ์เชือกป่านและตีมีด ผลิตภัณฑ์ไผ่

กวนอิมตัด

5. เทศกาลเที่ยวเมืองพะเยา

มกราคม

1. เดินดอย ชมดาว ไต้ลมหนาวที่ดอยหลวง
2. ชมพระจันทร์สวยที่ภูตะวัน แรมหนึ่งค่ำเดือนอ้าย
3. ล่องเรือสัมผัสอารยธรรมลุ่มน้ำอิง เมืองโบราณเวียงลอ อ.จุน – บ้านร่องไฮ

กวีานพะเยา

กุมภาพันธ์

1. งานเปิดโลกอุตสาหกรรมอัญมณีและของดีเมืองพะเยา
2. งานวันดอกคำใต้บาน อ.ดอกคำใต้
3. เดินดอย ชมดาว ไต้ลมหนาวที่ดอยหลวง

มีนาคม

1. งานบวงสรวงพ่อขุนงำเมือง ลือเลื่องวัฒนธรรม
2. งานสืบสานตำนานไทลื้อ วัดพระธาตุสบแวน อ.เชียงคำ
3. สัมผัสอารยธรรมลุ่มน้ำอิงและประเพณีปู้จ่าพญาลอ ณ เมืองโบราณเวียงลอ

อ.จุน

เมษายน

1. งานประเพณีม่วนอีกม่วนใจปีใหม่เมือง ที่กว๊านพะเยา
2. ประเพณีตานตุงไทลื้อ วัดแสนเมืองมา อ. เชียงคำ
3. ล่องเรือสัมผัสอารยธรรมลุ่มแม่น้ำอิง เมืองโบราณเวียงลอ อ.จุน – บ้านร่องไฮ

กว๊านพะเยา

พฤษภาคม

1. ทัวร์สวนลื่นจี ผจญภัยจักรยานเสือภูเขา “หุบเขาลื่นจี” บ้านบางปูเลาะ
- อ.แม่ใจ

2. เทศกาลลื่นจีชาวต๋อยผาซำน้อย อบต.ผาซำน้อย อ.ปง
3. งานเทศกาลลื่นจีของดีเมืองพะเยา บริเวณกว๊านพะเยา
4. งานนมัสการไหว้สาปฎาพระเจ้าตนหลวง

มิถุนายน

1. ล่องเรือชมโบราณสถานในกว๊านพะเยา
 2. พิธีเลี้ยงผีหนองเล็งทราย อ.แม่ใจ
 3. ผจญภัยป่าหน้าฝน
 4. เที่ยวป่าหน้าฝนรอยตัวหน้าผาเทวดาสูงที่สุดในประเทศ ต.สันโค้ง อ.ดอก
- คำใต้

5. กีฬาทางน้ำในกว๊านพะเยา

กรกฎาคม

1. ล่องเรือชมโบราณสถานในกว๊านพะเยา
 2. เที่ยวป่าหน้าฝนรอยตัวหน้าผาเทวดาสูงที่สุดในประเทศ ต.สันโค้ง อ.ดอก
- คำใต้

3. ผจญภัยป่าหน้าฝน
4. อุทยานแห่งชาติดอยภูนาง

สิงหาคม

1. จักรยานเสือภูเขาเชื่อมสัมพันธ์ไทยลาว
 2. เที่ยวป่าหน้าฝนรอยตัวหน้าผาเทวดาสูงที่สุดในประเทศ ต.สันโค้ง อ.ดอก
- คำใต้

3. กีฬาทางน้ำในกว๊านพะเยา
4. ผจญภัยป่าหน้าฝน
5. อุทยานแห่งชาติดอยภูนาง

กันยายน

1. ผจญภัยป่าหน้าฝน
2. อุทยานแห่งชาติดอยภูนาง

3. เทียวป่าหน้าฝนรอยตัวหน้าผาเทวดาสูงที่สุดในประเทศ ต.สันโค้ง อ.ดอก
คำใต้

4. กีฬาทางน้ำในกว๊านพะเยา

ตุลาคม

1. พิษิตภูลังกาชมทุ่งดอกโครงเครง ต.ผาช้างน้อย อ.ปง

2. งานอสังการพะเยาสู่ล้านนาเมืองแพะชั้น

3. เทียวป่าหน้าฝนรอยตัวหน้าผาเทวดาสูงที่สุดในประเทศ ต.สันโค้ง อ.ดอก

คำใต้

4. ตักบาตรเทโววันออกพรรษา ที่ดอยจอมทอง

5. ล่องเรือสัมผัสอารยธรรมลุ่มน้ำอิง เมืองโบราณเวียงลอ อ.จุน – บ้านร่องไฮ

กว๊านพะเยา

พฤศจิกายน

1. งานประเพณีเป็งลอยโคม

2. พิษิตภูลังกาชมทุ่งดอกโครงเครง

3. ล่องเรือสัมผัสอารยธรรมลุ่มน้ำอิง เมืองโบราณเวียงลอ อ.จุน – บ้านร่องไฮ

กว๊านพะเยา

ธันวาคม

1. กิจกรรมพิษิตภูลังการและการแข่งขันจักรยานเสือภูเขาดาวนฮิลล์

2. ประเพณีปีใหม่ม้ง บ้านน้ำคะสานก้วย ต.ผาช้างน้อย อ.ปง

3. ประเพณีปีใหม่เย้า บ้านปางค่า ต.ผาช้างน้อย อ.ปง

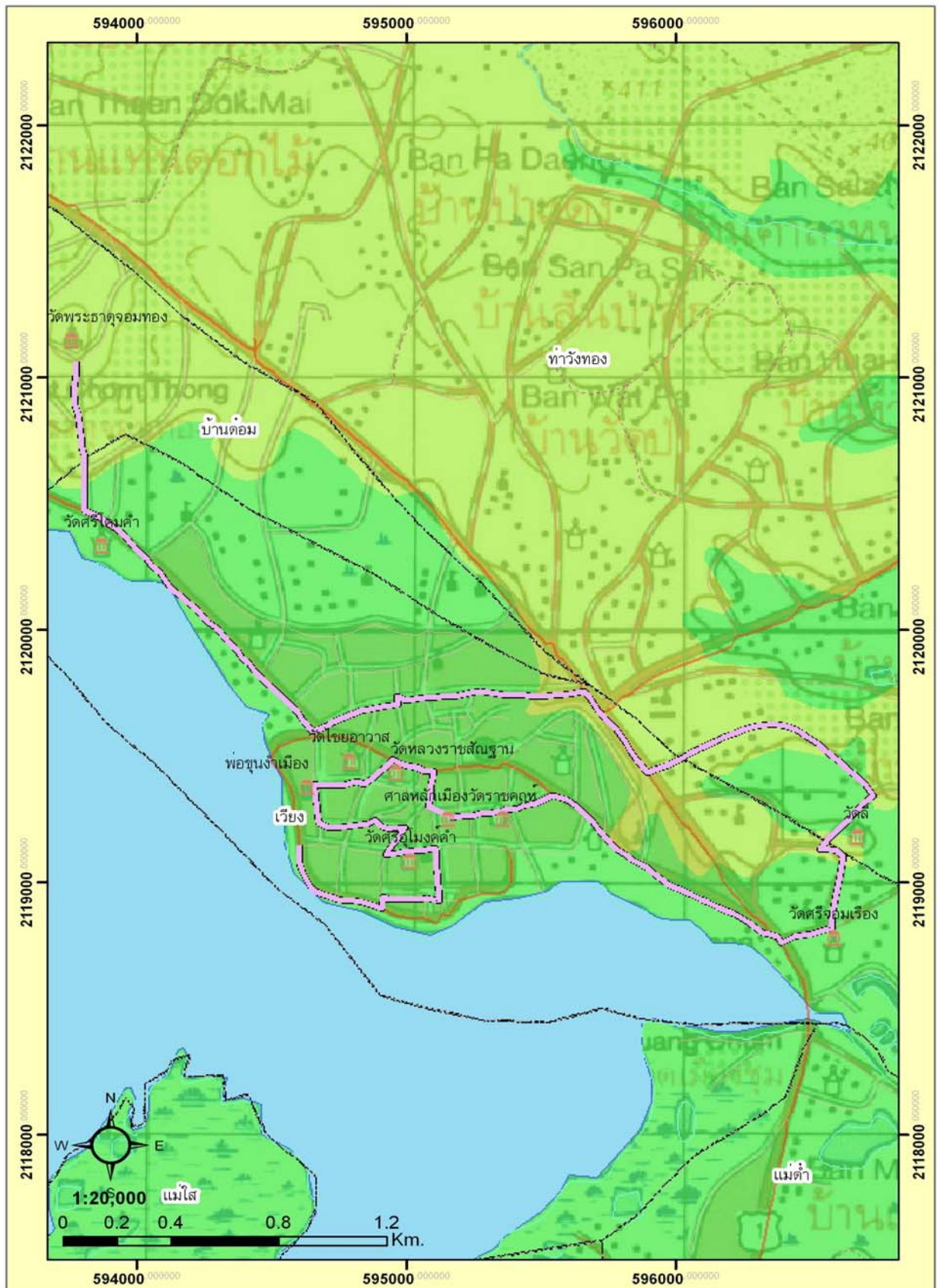
4. งานกาชาดและงานฤดูหนาว

เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องกระจายไปในต่างอำเภอ ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องใช้ระยะเวลาในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยวตามสภาพภูมิประเทศ ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามสภาพภูมิประเทศนั้น ๆ ดังที่แสดงในตาราง 5-9 มาจัดเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบกว๊านพะเยา โดยผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ 7 เส้นทางดังนี้

เส้นทางที่ 1 ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่สถิตในเมืองพะเยา

เส้นทางที่ 1 เป็นเส้นทางสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการไปกราบไหว้สักการะสิ่งศักดิ์ในเมืองพะเยาเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีโบราณวัตถุสถานประวัตความเป็นมาที่น่าสนใจที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งแต่ละแห่งอยู่ไม่ไกลกันมากนัก ระยะทางประมาณ 9 กิโลเมตร ดังนั้นนักท่องเที่ยวสามารถขับรถ หรือปั่นจักรยานท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย หากนักท่องเที่ยวปั่นจักรยานจะมีบางช่วงของเส้นทางที่ต้องปั่นขึ้นที่ดอน เช่น วัดศรีจอมเรือง วัดลี หรือวัดพระธาตุจอมทองซึ่งตั้งอยู่ที่ลาดเชิงเขา ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องใช้กำลังมากพอสมควร ดังนั้นหากจะปั่นจักรยานควรเตรียมร่างกายให้พร้อม โดยผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดในเส้นทางที่ 1 ดังนี้

วัดพระธาตุจอมทอง-วัดศรีโคมคำ-วัดลี-วัดศรีจอมเรือง-วัดราชคฤห์-ศาลหลักเมือง-วัดหลวงราชสถฐาน-วัดไชยอาวาส-อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง-วัดศรีอุโมงค์คำ-กว๊านพะเยา

แผนที่แสดง เส้นทางที่ 1 ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่สถิตในเมืองพะเยา

คำอธิบายสัญลักษณ์

	เส้นทางการเดินทาง		ถนน		แม่น้ำ
	ทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน		ทางธรรมชาติ		
	ศิลปวัฒนธรรม, ประเพณี, วิถีชีวิตและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น				

ความสูง

ภาพประกอบ 12 แผนที่แสดง เส้นทางที่ 1 ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่สถิตในเมืองพะเยา

เส้นทางที่ 2 ของดีเมืองพะเยา

เส้นทางที่ 2 เป็นเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของเมืองพะเยา โดยทางสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคเหนือเขต 2 หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้แนะนำให้นักท่องเที่ยวไปเที่ยวเช่น หอวัฒนธรรมนิทัศน์ วัดศรีโคมคำ วัดอนาลโย หมู่บ้านหัตถกรรมฝักตบชวา อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง กว๊านพะเยา ซึ่งผู้วิจัยได้สำรวจพบว่ามียุทธการการท่องเที่ยวที่น่าสนใจระหว่างการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งควรแนะนำให้ นักท่องเที่ยวได้รู้จักเพิ่มขึ้น มีระยะทางประมาณ 36 กิโลเมตร โดยผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดในเส้นทางที่ 2 ไว้ดังนี้

บ้านสุทธิภักดี-อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง-หอวัฒนธรรมนิทัศน์-วัดศรีโคมคำ-ลำน้ำอิง-บ้านสันตันฝั่ง-ฐานพะฟาร์ม-บ้านต่อมกลาง-การแกะสลักหินทราย-วัดอนาลโย-หมู่บ้านหัตถกรรมฝักตบชวา-แคบหมูแม่หลวงบัวหลบ-ปลาสามศรีทน-ปลาสามแม่ทองปอน-บ้านทุ่งกิว-สวนลำไย-สวนแก้วมังกร-กว๊านพะเยา

เส้นทางที่ 3 ชีวิตพื้นบ้าน สืบสานงานหัตถกรรม

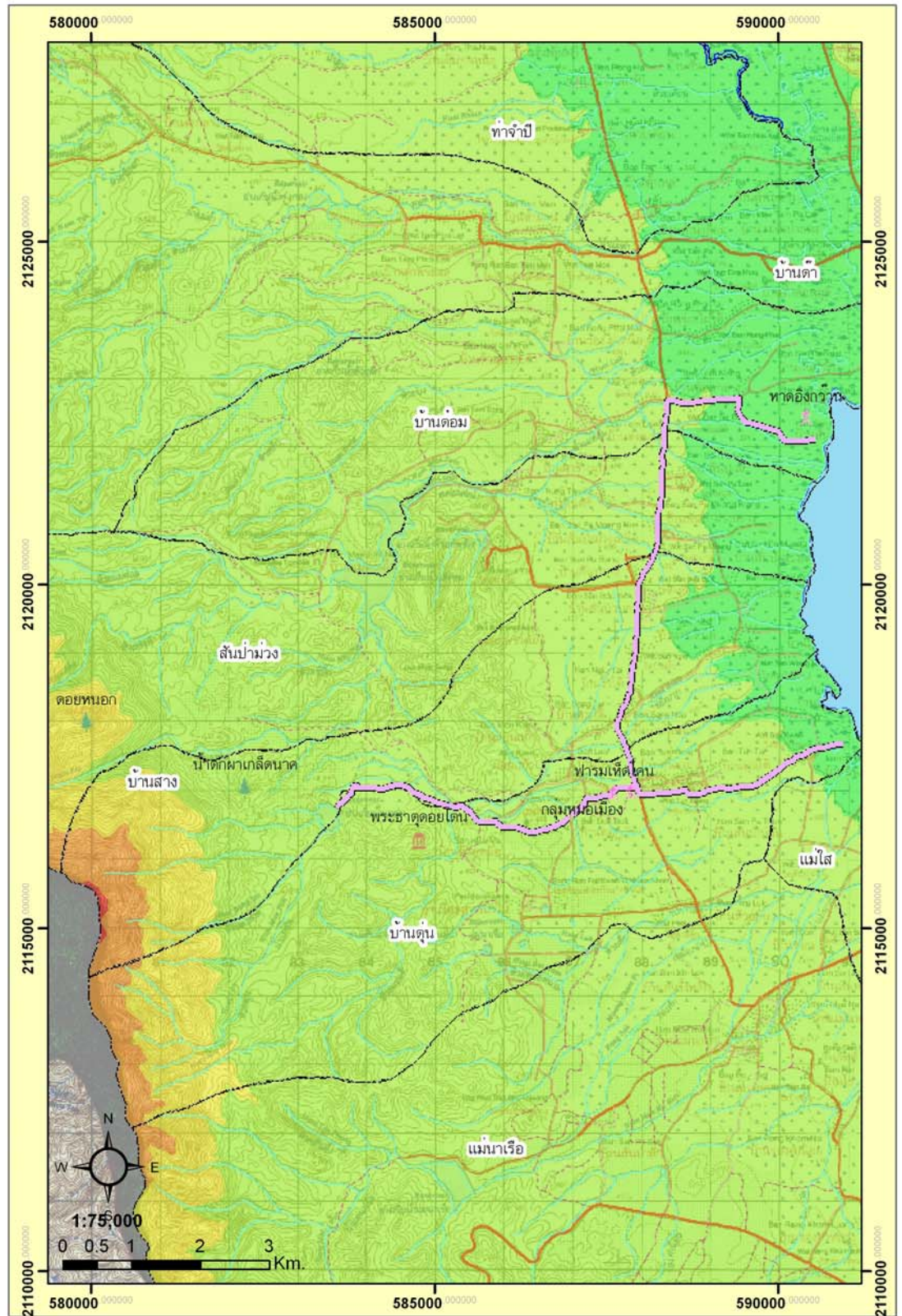
เส้นทางที่ 3 เป็นเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสกับธรรมชาติ และต้องการเที่ยวชมและซื้อสินค้าขึ้นชื่อของหมู่บ้านต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของกว๊านพะเยา มีระยะทางประมาณ 37 กิโลเมตร ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดในเส้นทางที่ 3 ดังนี้

ท่ามัจฉา-บ้านลุงป้อมเพชร-ห้วยแม่ต๋อม-บ้านทุ่งต้นศรี-พระธาตุผาช้างมูบ-สวนมะม่วง-บ้านต๋อมตง-หมู่บ้านเกษตรปลอดสารพิษ-หมู่บ้านถักเสื่อผ้าด้วยมือ-หมู่บ้านทำครกหิน-หมู่บ้านตีเหล็กบ้านร่องไฮ-โบราณสถานบ้านร่องไฮ-สวนสมเด็จพระเจ้า 90-กว๊านพะเยา

เส้นทางที่ 4 พืชยอดเยี่ยมนอก

เส้นทางที่ 4 เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการผจญภัย ทดสอบความแข็งแรงของร่างกาย สัมผัสธรรมชาติอย่างแท้จริง การเดินทางเริ่มต้นที่หมู่บ้านห้วยหม้อมีบริการลูกหาบ และคนนำทางสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถไปเช่ากลับเย็นหรือค้างคืนก็ได้ หากค้างคืนนักท่องเที่ยวต้องเตรียมเต็นท์ สิ่งของที่จำเป็นไปให้พร้อม เนื่องจากไม่มีสินค้าขายระหว่างการเดินทาง โดยเส้นทางที่ 4 มีระยะทางประมาณ 17 กิโลเมตร ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดในเส้นทางที่ 4 ดังนี้

หาดอังกว๊าน-กลุ่มหมอเมือง-ฟาร์มเห็ดโคน-พระธาตุดอยโตน-น้ำตกผาเกล็ดนาค-ดอยนอก-กว๊านพะเยา

แผนที่แสดง เส้นทางที่ 4 พิชิตยอดดอยหนอก

คำอธิบายสัญลักษณ์	เส้นทางการเดินทาง	ถนน	แม่น้ำ
ความสูง	ทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	ทางธรรมชาติ	ศิลปวัฒนธรรม, ประเพณี, วิถีชีวิตและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น

ภาพประกอบ 15 แผนที่เส้นทางที่ 4 พิชิตยอดดอยหนอก

เส้นทางที่ 5 เทียน้ำตก

เส้นทางที่ 5 เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเที่ยวเล่นน้ำตก และชอบการเดินป่าผจญภัย ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้ดื่มด่ำกับความเป็นธรรมชาติ ระหว่างการเดินทางนักท่องเที่ยวจะได้พบเห็นพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด เสียงนกร้องที่เราได้ยินตลอดการเดินทาง ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอไว้ 2 เส้นทาง ดังนี้

เส้นทางที่ 5.1 เทียน้ำตกขุนต่อม ระยะทางประมาณ 37 กิโลเมตร

วังปลาชุมชน-ห้วยแม่ต๋ำ-น้ำตกขุนต่อม-อ่างเก็บน้ำแม่ต่อม-วัดอนาลโย-บ้านทุ่งกิว -
กว๊านพะเยา

เส้นทางที่ 5.2 เทียบน้ำตกห้วยแม่ตุ๋่น น้ำตกสามโตรก ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร

พระตำหนักกว๊านพะเยา-พระธาตุภูขวาง-น้ำตกห้วยแม่ตุ๋่น-น้ำตกสามโตรก-ฟาร์มเห็ดโคน-กลุ่มหมอเมือง-หมู่บ้านท่าครกหิน-ปลาสามศรีทน-ปลาสามแม่ทองปอน-หมู่บ้านหัตถกรรมผักตบชวา-กว๊านพะเยา

เส้นทางที่ 6 สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซุปปิ้ง OTOP พายเรือชมธรรมชาติ

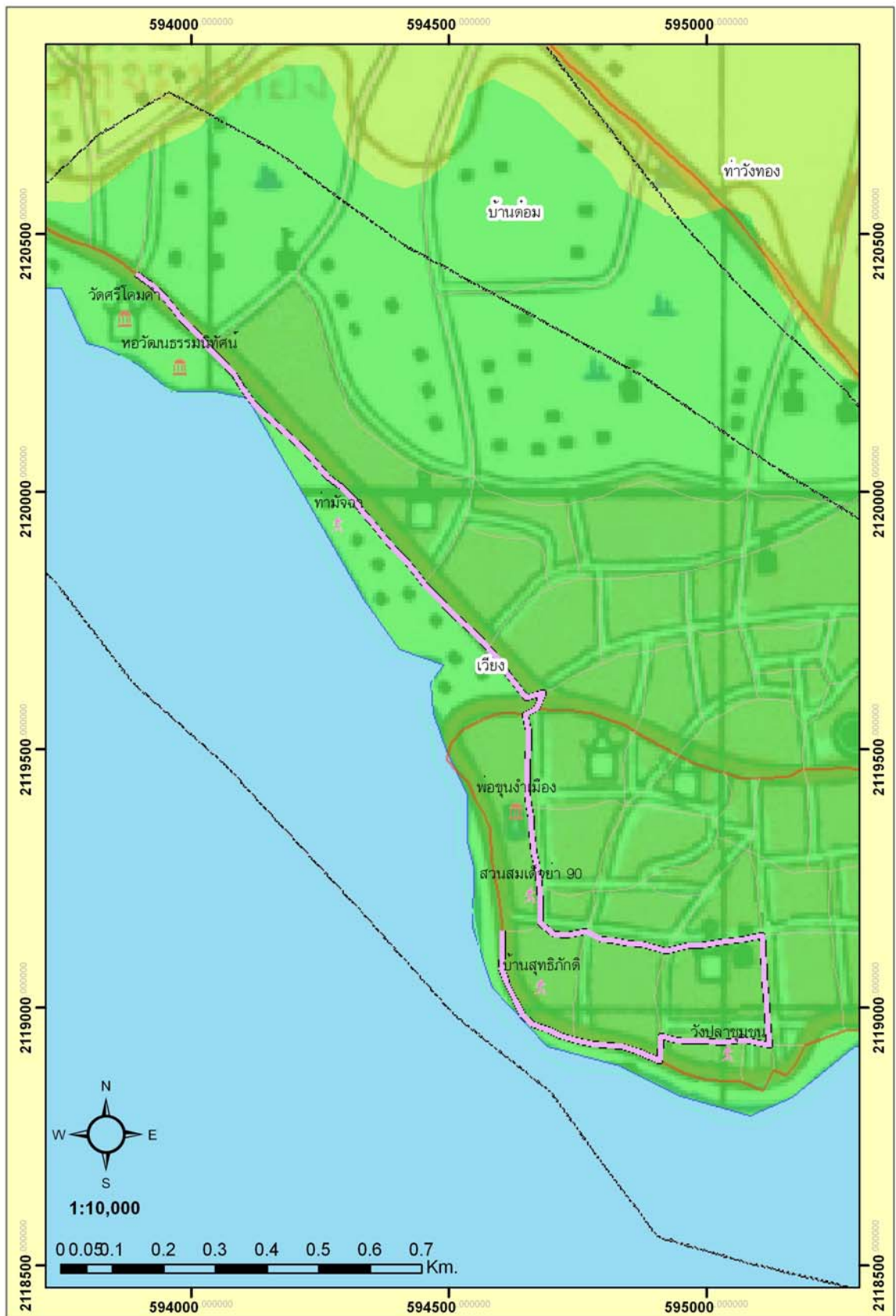
เส้นทางที่ 6 เป็นเส้นทางที่นักท่องเที่ยวจะได้ชมโบราณวัตถุสถาน กราบไหว้สักการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และชมธรรมชาติ พายเรือแจว หรือเรือคายัค ในเส้นทางนี้มีระยะทางประมาณ 41 กิโลเมตร ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดในเส้นทางที่ 6 ดังนี้

อ่างเก็บน้ำแม่เนาเรือ-พระธาตุภูขวาง-วัดอนาลโย-หมู่บ้านหัตถกรรมผักตบชวา-แคบหมูแม่หลวงบัวหลบ-ปลาส้มศรีทน-ปลาส้มแม่ทองปอน-บ้านทุ่งกิว-โบราณสถานบ้านร่องไฮ-วัดศรีโคมคำ-กว๊านพะเยา

เส้นทางที่ 7 เทียบกว๊านพะเยา

เส้นทางที่ 7 เป็นเส้นทางท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยาฝั่งตะวันออก ตั้งแต่อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง ไปถึงหลังเทศบาลเมืองพะเยา ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถปั่นจักรยาน นั่งรถไฟฟ้า หรือ ล่องเรือท่องเที่ยวไปยังจุดต่าง ๆ ได้ ในเส้นทางนี้มีระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดในเส้นทางที่ 7 ดังนี้

วัดศรีโคมคำ-หอวัฒนธรรมนิทัศน์-ท่ามัจฉา-อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง-สวนสมเด็จพระเจ้า 90-วังปลาชุมชน-บ้านสุทธิภักดี-กว๊านพะเยา

แผนที่แสดง เส้นทางที่ 7 เทียวกว้านพะเยา

คำอธิบายสัญลักษณ์

	เส้นทางการเดินทาง		ถนน		แม่น้ำ
	ความสูง		ทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน		ทางธรรมชาติ
			ศิลปวัฒนธรรม, ประเพณี, วิถีชีวิตและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น		

ภาพประกอบ 19 แผนที่เส้นทางที่ 7 เทียวกว้านพะเยา

6. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้คือ

6.1 สมมติฐานในการวิจัยจากข้อมูลเชิงคุณภาพ

6.1.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กวนพะเยาและบริเวณโดยรอบสามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ

6.1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิประเทศสามารถปรับปรุงและพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบได้

6.2 สมมติฐานในการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณ

6.2.1 ประชากรที่มีปัจจัยด้านองค์ประกอบแตกต่างกันมีความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กวนพะเยาและบริเวณโดยรอบแตกต่างกัน

ซึ่งผู้วิจัยได้ทดสอบสมมติฐานปรากฏผลดังนี้

6.1.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กวนพะเยาและบริเวณโดยรอบสามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ ซึ่งผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศและขึ้นอยู่กับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ต่าง ๆ โดยมีกิจกรรมในแต่ละภูมิประเทศดังนี้

ที่ลุ่ม ได้แก่ การพายเรือแจว หรือ เรือคายัค การล่องแพ ชมธรรมชาติบริเวณกวนพะเยา การปั่นเรือถีบ ขี่จักรยานท่องเที่ยวรอบกวนฝิ่งตะวันออก การเล่นกีฬาทางน้ำ เช่น การแข่งเรือยาว การร่วมเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง การไปกราบไหว้สักการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด

ที่ราบ ได้แก่ การศึกษาธรรมชาติ การพายเรือ การเที่ยวชมสวนผลไม้ การร่วมเรียนรู้การผลิตสินค้าพื้นเมือง การวาดแผนโบราณ

ที่ดอน ได้แก่ การชมความงามบ้านโบราณ การจัดทำ Home Stay

ที่ลาดเชิงเขา ได้แก่ การล่องแพ การปั่นจักรยานท่องเที่ยว การเที่ยวชมสวนผลไม้

ภูเขา ได้แก่ การเดินป่า การศึกษาธรรมชาติ การส่องสัตว์/ดูนก การตั้งแคมป์ การเล่นน้ำตก การไปกราบไหว้สักการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด

6.1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิประเทศสามารถปรับปรุงและพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบได้ ซึ่งผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้นั้นสามารถนำมาจัดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบได้ โดยผู้วิจัยได้เสนอไว้ทั้งหมด 7 เส้นทางดังนี้

1. ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่สถิตในเมืองพะเยา
2. ของดีเมืองพะเยา
3. ชีวิตพื้นบ้าน สืบสานงานหัตถกรรม
4. พืชหายากดอยหนอก
5. เทียน้ำตก

6. สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซ้อปิ้ง OTOP พายเรือชมธรรมชาติ

7. เทียวกว๊านพะเยา

6.1.3 ประชากรที่มีปัจจัยด้านองค์ประกอบแตกต่างกันมีความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบแตกต่างกัน จากผลการวิเคราะห์ในตาราง 22 พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ทั้งประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความเห็นตรงกันว่าควรจัดขึ้นในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรม 9 กิจกรรม ดังนี้

1. พายเรือ ปั่นเรือถีบ
2. ถ่ายรูป
3. ชมธรรมชาติ
4. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เวียงท่าวังทอง
5. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ
6. ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์
7. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน

8. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง

9. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊าน

พะเยา

เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของประชากรที่มีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบสมมติฐานที่ว่าประชากรที่มีปัจจัยด้านองค์ประกอบที่ต่างกันมีความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบแตกต่างกัน โดยใช้สถิติ ไคสแควร์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเฉพาะความถี่ในระดับมาก มาวิเคราะห์แบบมิติเดียว ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน

ระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวนคนที่ ตอบระดับ มาก	ชาย	หญิง	χ^2	P
1. พายเรือ ปั่นเรือถีบ	89	32	57	7.022**	.008
2. ถ่ายรูป	105	33	72	14.486**	.000
3. ชมธรรมชาติ	124	43	81	11.645**	.001
4. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น	103	36	67	9.330**	.002
5. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น	116	42	74	8.828**	.003
6. ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรม นิทัศน์	115	39	76	11.904**	.001
7. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น	107	34	73	14.215**	.000
8. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และ สินค้าพื้นเมือง	107	34	73	14.215**	.000
9. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็น วงรอบกว๊านพะเยา	120	39	81	14.700**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 27 แสดงว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน

ระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวนคนที่ ตอบระดับ มาก	15-24 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45ปี ขึ้นไป	χ^2	P
1. พายเรือ ปั่นเรือถีบ	89	21	26	17	25	2.281	.516
2. ถ่ายรูป	105	23	35	24	23	3.194	.271
3. ชมธรรมชาติ	124	29	41	27	27	4.387	.223
4. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น	103	21	38	24	20	8.107*	.044
5. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคม คำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรี อุโมงค์คำ เป็นต้น	116	27	42	26	21	8.483*	.037
6. ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรม นิทัศน์	115	26	41	26	22	7.330	.062
7. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจกรรมประจำวัน เป็นต้น	107	19	38	23	27	7.505	.057
8. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และ สินค้าพื้นเมือง	107	20	39	24	24	7.879*	.049
9. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็น วงรอบกว๊านพะเยา	120	27	42	26	25	6.467	.091

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 28 แสดงว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกิจกรรม ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุดอยตุง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ นอกจากนี้พบว่ากิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจกรรมประจำวัน เป็นต้น ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวนคนที่ตอบระดับมาก	ไม่ได้รับการศึกษา- ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา- อนุปริญญา	ป.ตรี – สูงกว่าป.ตรี	χ^2	P
1. พายเรือ ปั่นเรือถีบ	89	13	42	34	15.124**	.001
2. ถ่ายรูป	105	18	45	42	12.514**	.002
3. ชมธรรมชาติ	124	22	49	53	13.758**	.001
4. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น	103	21	34	48	10.621**	.005
5. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น	116	23	43	50	10.155**	.006
6. ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์	115	23	39	53	11.757**	.003
7. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น	107	20	39	48	11.458**	.003
8. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง	107	20	41	46	10.673**	.005
9. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา	120	21	48	51	13.650**	.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 29 แสดงว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงาม เมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจกรรมประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว้าพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตาราง 30 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวนคน ที่ตอบ ระดับมาก	ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง ทั่วไป	นักเรียน/ นักศึกษา	อื่น ๆ	χ^2	P
1. พายเรือ ปั่นเรือถีบ	89	21	15	20	33	7.854*	.049
2. ถ่ายรูป	105	24	22	24	35	3.990	.262
3. ชมธรรมชาติ	124	30	26	29	39	3.032	.387
4. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น	103	23	23	22	35	4.456	.216
5. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคม คำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรี อุโมงค์คำ เป็นต้น	116	27	24	27	38	3.931	.269
6. ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรม นิทัศน์	115	30	23	26	36	3.296	.348
7. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจกรรมประจำวัน เป็นต้น	107	28	22	23	34	3.393	.335
8. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และ สินค้าพื้นเมือง	107	29	22	22	34	3.841	.279
9. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็น วงรอบกว๊านพะเยา	120	30	23	28	39	4.467	.215

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 30 แสดงว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ นอกจากนี้พบว่ากิจกรรมถ้ำรูป ชมธรรมชาติ ชมความงาม เมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตาราง 31 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน

ระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวนคน ที่ตอบ ระดับมาก	ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,000- 10,000 บาท	10,001- 15,000 บาท	มากกว่า 15,000 บาท	χ^2	P
1. พายเรือ ปั่นเรือถีบ	89	28	17	17	27	4.978	.173
2. ถ่ายรูป	105	33	18	26	28	4.448	.217
3. ชมธรรมชาติ	124	39	25	27	33	3.871	.276
4. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น	103	29	20	26	28	1.893	.595
5. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรี โคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรี อุโมงค์คำ เป็นต้น	116	36	23	28	29	2.966	.397
6. ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรม นิทัศน์	115	35	21	27	32	3.922	.270
7. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจัก สาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น	107	30	19	26	32	3.692	.297
8. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และ สินค้าพื้นเมือง	107	28	20	26	33	3.243	.356
9. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว เป็นวงรอบกว๊านพะเยา	120	36	23	25	36	4.867	.182

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 31 แสดงว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจกรรมประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว้าพะเยาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตาราง 32 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนที่มี
ภูมิลำเนาแตกต่างกัน

ระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวนคนที่ ตอบระดับ มาก	จังหวัด พะเยา	ต่าง จังหวัด	χ^2	P
1. พายเรือ ปั่นเรือถีบ	89	67	22	22.757**	.000
2. ถ่ายรูป	105	84	21	37.800**	.000
3. ชมธรรมชาติ	124	97	27	39.516**	.000
4. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น	103	82	21	36.126**	.000
5. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น	116	91	25	37.552**	.000
6. ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์	115	89	26	34.513**	.000
7. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น	107	85	22	37.093**	.000
8. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้า พื้นเมือง	107	85	22	37.093**	.000
9. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง ระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊าน พะเยา	120	95	25	40.833**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 32 แสดงว่า ประชาชนที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ
เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ
เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา
การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำ
เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตาราง 33 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน

ระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวนคนที่ ตอบระดับ มาก	ชาย	หญิง	χ^2	P
1. พายเรือ ปั่นเรือถีบ	224	89	135	9.446**	.002
2. ถ่ายรูป	270	105	165	13.333**	.000
3. ชมธรรมชาติ	292	111	181	16.781**	.000
4. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น	266	102	164	14.451**	.000
5. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น	290	106	184	20.979**	.000
6. ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรม นิทัศน์	291	110	181	17.323**	.000
7. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น	248	98	150	10.903**	.001
8. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และ สินค้าพื้นเมือง	252	98	154	12.444**	.000
9. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็น วงรอบกว๊านพะเยา	273	99	154	20.604**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 33 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตาราง 34 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน

ระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวนคนที่ ตอบระดับ มาก	15-24 ปี	25-34 ปี	35-44 ปี	45ปี ขึ้นไป	χ^2	P
1. พายเรือ ปั่นเรือถีบ	224	55	18	63	88	44.964	.000
2. ถ่ายรูป	270	68	24	69	109	53.585	.000
3. ชมธรรมชาติ	292	71	22	80	119	65.342	.000
4. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น	266	61	22	70	113	62.932	.000
5. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคม คำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรี อุโมงค์คำ เป็นต้น	290	65	23	84	118	64.952	.000
6. ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรม นิทัศน์	291	66	23	77	125	72.423	.000
7. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจกรรมประจำวัน เป็นต้น	248	57	21	69	101	52.839	.000
8. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และ สินค้าพื้นเมือง	252	59	24	70	99	45.746	.000
9. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็น วงรอบกว๊านพะเยา	273	73	18	74	108	60.963	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 34 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตาราง 35 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวนคนที่ ตอบระดับ มาก	ไม่ได้รับ การศึกษา- ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา- อนุปริญญา	ป.ตรี – สูงกว่า ป.ตรี	χ^2	P
1. พายเรือ ปั่นเรือถีบ	224	44	112	68	31.857**	.000
2. ถ่ายรูป	270	50	134	86	39.467**	.000
3. ชมธรรมชาติ	292	61	141	90	33.705**	.000
4. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น	266	56	132	78	34.496**	.000
5. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคม คำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรี อุโมงค์คำ เป็นต้น	290	58	142	90	37.186**	.000
6. ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรม นันทน์	291	57	141	93	36.619**	.000
7. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น	248	51	116	81	25.605**	.000
8. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และ สินค้าพื้นเมือง	252	55	121	76	27.071**	.000
9. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็น วงรอบกว๊านพะเยา	273	60	134	79	32.462**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 35 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตาราง 36 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวนคนที่ตอบระดับมาก	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	รับจ้างทั่วไป	นักเรียน/นักศึกษา	อื่น ๆ	χ^2	P
1. พายเรือ ปั่นเรือถีบ	224	49	51	58	66	3.179	.365
2. ถ่ายรูป	270	62	58	70	80	4.193	.241
3. ชมธรรมชาติ	292	68	61	69	94	8.575*	.036
4. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น	266	65	58	60	83	5.850	.119
5. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น	290	71	62	65	92	7.572	.056
6. ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์	291	72	59	71	89	6.278	.099
7. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น	248	65	53	58	72	3.323	.345
8. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง	252	58	58	58	78	4.762	.190
9. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา	273	63	55	69	86	7.601	.055

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 36 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกิจกรรม ชมธรรมชาติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ นอกนั้นพบว่ากิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตาราง 37 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน

ระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวนคน ที่ตอบ ระดับมาก	ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,000- 10,000 บาท	10,001- 15,000 บาท	มากกว่า 15,000 บาท	χ^2	P
1. พายเรือ ปั่นเรือถีบ	224	106	45	24	49	65.964**	.000
2. ถ่ายรูป	270	127	55	32	56	75.393**	.000
3. ชมธรรมชาติ	292	138	59	29	66	87.753**	.000
4. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น	266	126	49	28	63	80.316**	.000
5. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรี โคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัด ศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น	290	133	59	32	66	76.207**	.000
6. ชมโบราณวัตถุในหอ วัฒนธรรมนันทน์	291	138	53	31	69	88.038**	.000
7. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจัก สาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น	248	117	46	26	59	73.968**	.000
8. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง	252	125	47	30	50	85.048**	.000
9. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว เป็นวงรอบกว๊านพะเยา	273	139	47	29	58	104.070**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 37 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตาราง 38 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน

ระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวนคนที่ ตอบระดับ มาก	จังหวัด พะเยา	ต่าง จังหวัด	χ^2	P
1. พายเรือ ปั่นเรือถีบ	224	190	34	108.643**	.000
2. ถ่ายรูป	270	228	42	128.133**	.000
3. ชมธรรมชาติ	292	249	43	145.329**	.000
4. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น	266	225	41	127.278**	.000
5. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัด พระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น	290	249	41	149.186**	.000
6. ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์	291	246	45	138.835**	.000
7. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น	248	208	40	113.806**	.000
8. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้า พื้นเมือง	252	213	39	120.143**	.000
9. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง ระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊าน พะเยา	273	235	38	142.158**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 38 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ เพื่อเป็นแนวทางให้กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในท้องถิ่น นำไปเป็นแนวในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบตามลักษณะภูมิประเทศ ทั้งยังสามารถจัดทำเป็นเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างภูมิประเทศรอบกว๊านพะเยาได้ และจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าวจะมีส่วนช่วยให้กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบนั้นคงความเป็นธรรมชาติมากที่สุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีอยู่ในแต่ละภูมิประเทศบริเวณกว๊านพะเยา
2. เพื่อศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สามารถพัฒนาได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านองค์ประกอบของประชากรที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ
4. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบ

สมมติฐานในการวิจัย

1. สมมติฐานในการวิจัยจากข้อมูลเชิงคุณภาพ
 - 1.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบสามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ
 - 1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิประเทศสามารถปรับปรุงและพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบได้
2. สมมติฐานในการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณ
 - 2.1 ประชากรที่มีปัจจัยด้านองค์ประกอบที่แตกต่างกันมีความเกี่ยวข้องกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

1.1.1 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบใน 8 ตำบล

1.1.2 ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณกว๊านพะเยาใน 8 ตำบล จำนวน 18,464 ครัวเรือน

1.1.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา จำนวน 7,780 คนต่อสัปดาห์

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบใน 8 ตำบล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือเขต 2 จังหวัดพะเยา ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ใน 8 ตำบล โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 13 คน

1.2.2 ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณกว๊านพะเยาใน 8 ตำบล ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างตามลำดับชั้น ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 165 คน โดยเลือกศึกษาครัวเรือนละ 1 คน

1.2.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามาเน่ (Taro Yamane. 1967: 886) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีจำนวน 3 ฉบับ คือ

1. แบบสำรวจ ใช้ในการสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวซึ่งได้ดัดแปลงจากเครื่องมือการสำรวจและประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources Assessment) โดย ดร.รชนิ เอ็มพันธ์ (เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2545: 130-132) ที่ใช้สำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวของท้องถิ่นในระดับตำบลหรือหมู่บ้าน ข้อมูลที่สำรวจคือ ประเภทของทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว ชื่อทรัพยากร/รูปภาพ จุดเด่น ลักษณะการใช้ประโยชน์ ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์) ที่ตั้งสัมพันธ์และการเข้าถึง

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยลักษณะเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 5 ตอน แต่ละตอนเป็นข้อคำถามแบบคำถามปลายเปิด ซึ่งมีดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในตำบล จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ จำนวน 3 ข้อ

3. แบบสอบถาม ใช้ในการสอบถามนักท่องเที่ยวและประชาชน โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอนซึ่งมีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ต่อเดือน ภูมิลำเนา มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด แบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด จำนวน 3 ข้อ โดยข้อคำถามที่ 1 – 2 เป็นแบบเลือกตอบ ส่วนข้อคำถามที่ 3 เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด แบบเลือกตอบ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งมีคำตอบ 2 ลักษณะ คือ ใช่ และ ไม่ใช่

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณกว๊านพะเยา มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด แบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) โดยมุ่งศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ แหล่งข้อมูลมีดังนี้

1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ทั้งหน่วยงานของรัฐ และเอกชน ดังนี้

1.1 เอกสารของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคเหนือเขต 2

1.2 หนังสือทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการใช้แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ขอจดหมายจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. ติดต่อประสานงานไปยังเทศบาลเมืองพะเยา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคเหนือเขต 2 จังหวัดพะเยา และองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ต.เวียง ต.แม่ต้า ต.แม่ใส

ต.แม่เนาเรือ ต.บ้านตู่ ต.บ้านสา ต.สันป่าม่วง ต.บ้านต๋อม พร้อมทั้งกำหนด วันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

3. ดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 – 31 พฤษภาคม 2549

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยนำมาจัดหมวดหมู่ประเภทของทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวตามลักษณะภูมิประเทศลงในแบบสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลแล้วอธิบายเชิงพรรณนา

3. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามมาจัดทำข้อมูลดังนี้

3.1 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล และแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

3.2 นำแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์มาจัดทำกลุ่มค่าให้เป็นหมวดหมู่แล้วนำมากำหนดรหัส

3.3 ลงรหัสแล้วนำแบบสอบถามที่ลงรหัสไปวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย

3.4 ประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการที่จะตอบ ความมุ่งหมายของการวิจัย ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)

4. วิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามสภาพภูมิประเทศนั้น ๆ โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลงในตารางผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ

5. นำข้อมูลจากผลการสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว ผลจากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ มาจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้แผนที่ประกอบ

6. ทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

6.1 สมมติฐานในการวิจัยจากข้อมูลเชิงคุณภาพ

6.1.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบสามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลแล้วอธิบายเชิงพรรณนา

6.1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิประเทศสามารถปรับปรุงและพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบได้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลแล้วอธิบายเชิงพรรณนา

6.2. สมมติฐานในการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณ

6.2.1 ประชากรที่มีปัจจัยด้านองค์ประกอบแตกต่างกันมีความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยได้ใช้สถิติ Chi-Square ในการทดสอบสมมติฐาน และเลือกกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นตรงกันอยู่ในระดับมาก มาใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละภูมิประเทศ ผู้วิจัยพบทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังต่อไปนี้

1.1 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะภูมิประเทศและประเภทของทรัพยากร สามารถจำแนกได้ดังนี้

1.1.1 ที่ลุ่ม ได้แก่

1.1.1.1 ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ กว๊านพะเยา และลำน้ำอิง

1.1.1.2 ประเภทประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ได้แก่ หอวัฒนธรรมนิทัศน์ วัดศรีโคมคำ อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง และโบราณสถานบ้านร่องไฮ

1.1.1.3 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม ได้แก่ บ้านต๋อมกลาง บ้านทุ่งต้นศรี บ้านทุ่งกิว สวนสมเด็จพระยา 90 ท่ามัจฉา วังปลาชุมชน และหาดอิงกว๊าน

1.1.2 ที่ราบ ได้แก่

1.1.2.1 ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ห้วยแม่ต๋ำ และห้วยแม่ต๋อม

1.1.2.2 ประเภทประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ได้แก่ วัดไชย อาวาส วัดหลวงราชสถูปฐาน วัดราชคฤห์ ศาลหลักเมือง และพระธาตุผาช้างมูบ

1.1.2.3 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม ได้แก่ สวนแก้วมังกร สวนลำไย สวนมะขาม บ้านสันต้นผึ้ง หมู่บ้านดีเหล็กบ้านร่องไฮ หมู่บ้านท่าครกหิน ปลาสามศรีทน ปลาสามแม่ทองปอน แคบหมูแม่บัวหลบ หมู่บ้านเกษตรปลอดสารพิษ หมู่บ้านหัตถกรรมผักตบชวา หมู่บ้านถักเสื่อผ้าด้วยมือ บ้านทำขนมพื้นบ้าน บ้านลุงป้อมเพชร พระตำหนัก กว๊านพะเยา ฐานพะฟาร์ม กลุ่มหมอเมือง และฟาร์มเห็ดโคน

1.1.3 ที่ดอน ได้แก่

1.1.3.1 ประเภทประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ได้แก่ วัดศรี อุโมงค์คำ วัดศรีจอมเรือง และวัดลี

1.1.3.2 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม ได้แก่ การแกะสลักหินทรายและบ้านสุทธิภักดี

1.1.4 ที่ลาดเชิงเขา ได้แก่

1.1.4.1 ประเภทประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ได้แก่ วัดพระธาตุภูขวาง วัดพระธาตุดอยโตน และวัดพระธาตุจอมทอง

1.1.4.2 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม คือ บ้านต๋อมดง สวนมะม่วง อ่างเก็บน้ำแม่นาเรือ และอ่างเก็บน้ำแม่ต๋อม

1.1.5 ภูเขา ได้แก่

1.1.5.1 ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ดอยหนอก น้ำตกห้วยแม่ต๋อน น้ำตกสามโศก น้ำตกขุนต๋อม และน้ำตกผาเกล็ดนาค

1.1.5.2 ประเภทประวัติศาสตร์และโบราณสถาน คือ วัดอนาลโย

1.2 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ได้แก่ งานสักการะบวงสรวงพ่อขุนงำเมือง ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีตานก๋วยสลาก ประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะที่วัดพระธาตุจอมทองและประเพณีลอยกระทง

1.3 ผลการสำรวจกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามลักษณะภูมิประเทศและประเภทของทรัพยากร สามารถจำแนกได้ดังนี้

1.3.1 ที่ลุ่ม ได้แก่

- กิจกรรมกึ่งนิเวศ ได้แก่ การตกปลาริมกว๊านพะเยา และ ธารน้ำร้อนบ่อนคลา
- กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ คือ กาดฮิมกว๊าน

2. ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้นต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยประกอบในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ดังต่อไปนี้

2.1 กิจกรรมเชิงนิเวศในแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ การพายเรือ ปั่นเรือถีบ การเดินป่า การศึกษาธรรมชาติ การส่องสัตว์/ดูนก และการตั้งแคมป์

2.2 กิจกรรมกึ่งนิเวศ ได้แก่ การขี่จักรยานท่องเที่ยว และตกปลา

2.3 กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ได้แก่ การชมความงาม ความเก่าแก่ของแหล่งประวัติศาสตร์ การศึกษาเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของแหล่งประวัติศาสตร์ การเที่ยวชมศิลปกรรมและวัฒนธรรมร่วมกิจกรรม เรียนรู้วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น และการศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง การจัดทำ Home Stay

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ ซึ่งผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านความคิดเห็นต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นของจังหวัดพะเยามากที่สุด คือกว๊านพะเยา เนื่องจากกว๊านพะเยาเป็นบึงน้ำขนาดใหญ่ มีทิวเขาโอบล้อมทำให้เกิดภูมิทัศน์ที่สวยงามเมื่อนักท่องเที่ยวมาเยือนแล้วจึงเกิดความประทับใจอยากที่จะมาเที่ยวอีก นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลที่อยู่โดยรอบกว๊านพะเยานั้นมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้หลายแห่ง แต่ในขณะนี้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ได้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่เพิ่งได้รับการพัฒนาแล้วให้เป็นที่รู้จักในบางส่วน ส่วนทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้นั้นต้องได้รับการจัดการที่ถูกต้อง และพร้อมที่จะเปิดรับนักท่องเที่ยวจึงจะประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักได้

3.2 ด้านความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวจังหวัดพะเยา คือกว๊านพะเยา เมื่อแยกเป็นรายตำบลพบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจดังนี้คือ

3.2.1 ตำบลเวียง ได้แก่ ฟอซุนงำเมือง และวัดศรีโคมคำ

3.2.2 ตำบลแม่ใส คือ โบราณสถานบ้านร่องไฮ

3.2.3 ตำบลแม่นาเรื่อ คือ พระธาตุภูทิว

3.2.4 ตำบลบ้านต๋อน คือ ดอยหนอก

3.2.5 ตำบลสันป่าม่วง ได้แก่ น้ำตกขุนต่อม วัดอนาลโย

3.2.6 ตำบลบ้านต๋อม ได้แก่ น้ำตกผาเกล็ดนาค วัดพระธาตุจอมทอง

ในส่วนของตำบลแม่ต๋ำ และตำบลบ้านสา นั้นผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่ายังไม่มีแหล่งท่องเที่ยวใดที่เป็นจุดดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวในตำบลของตน นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พัก ร้านอาหาร การให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว นั้นตั้งอยู่ที่ตำบลเวียง และการคมนาคมจากตัวเมืองพะเยาไปยังแหล่งท่องเที่ยวฝั่งตะวันตกของกว๊านพะเยานั้นสามารถใช้เส้นทางรถ แต่ไม่มีรถประจำทางบริการไปยังแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง มีเพียงรถโดยสารประจำตำบลเท่านั้น และเส้นทางในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวรอบกว๊านพะเยา มีถนนบางช่วงที่คับแคบอาจเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

3.3 ด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า การรักษาสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของคนในตำบลไว้ นั้นเป็นสิ่งที่ดีและควรไปปฏิบัติสืบต่อไป เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวจังหวัดพะเยา และเมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวแล้วควรได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินกลับไปด้วย ซึ่งถ้าหากมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นในแต่ละตำบลควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นด้วย ที่สำคัญบุคคลเหล่านี้ต้องมีความรู้ความสามารถและทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวนั้นเกิดความยั่งยืน

3.4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นสิ่งทางจังหวัดได้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีการแห่เทียนพรรษา นอกจากนี้ยังมีประเพณีและกิจกรรมที่แต่ละตำบลได้จัดขึ้น เช่น ตำบลแม่ใสมีประเพณีการสงฆ์น้ำพระธาตุภูขวาง ตำบลสันป่าม่วงมีกิจกรรมการเดินป่า ผจญภัย การศึกษาธรรมชาติ และการเล่นน้ำตกขุนต่อม ตำบลบ้านต่อมมีประเพณีการตักบาตรเทโวโรหณะที่วัดพระธาตุจอมทอง ซึ่งประเพณีและกิจกรรมเหล่านี้สามารถจัดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในตำบลอื่น

3.5 ด้านปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นหน่วยงานหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นมีไม่เพียงพอ และขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งควรจัดให้มีบุคลากรในการจัดกิจกรรมให้เพียงพอในการจัดกิจกรรม และให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อนการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลของตนนั้นยังมีความโดดเด่นไม่มากพอที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของประชาชนและนักท่องเที่ยวในเรื่องการศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ พบว่า

4.1 ข้อมูลปัจจัยด้านองค์ประกอบประชากรของประชาชนและนักท่องเที่ยว ทั้งหมด 6 ด้าน ผู้วิจัยได้สรุปปัจจัยที่มีค่าร้อยละมากที่สุด ดังนี้

4.1.1 ประชาชนจำนวน 148 คน เป็นเพศหญิง 95 คนคิดเป็นร้อยละ 64.2 ในส่วนของนักท่องเที่ยวจำนวน 353 คน เป็นเพศหญิง 217 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5

4.1.2 ประชาชนมีอายุระหว่าง 25-34 ปี ร้อยละ 32.4 ในส่วนของนักท่องเที่ยวมีอายุระหว่าง 35-44 ปี ร้อยละ 27.5

4.1.3 ประชาชนและนักท่องเที่ยวยังมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 31.8 และ ร้อยละ 27.2 ตามลำดับ

4.1.4 ประชาชนและนักท่องเที่ยวยังประกอบอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 25.0 และ ร้อยละ 22.7 ตามลำดับ

4.1.5 ประชาชนและนักท่องเที่ยวยังมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 31.1 และ ร้อยละ 47.3 ตามลำดับ

4.1.6 ประชาชนและนักท่องเที่ยวยังส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพะเยา ร้อยละ 78.4 และ ร้อยละ 86.1 ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวยังมีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา ทั้งหมด 3 ข้อ โดยข้อคำถามที่ 3 มีข้อย่อย จำนวน 19 ข้อ ดังนี้

4.2.1 ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยามีความโดดเด่นทางด้านธรรมชาติมากที่สุด ร้อยละ 97.3 และร้อยละ 78.8 ตามลำดับ

4.2.2 ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมืองมากที่สุด ร้อยละ 36.5 และร้อยละ 32.9 ตามลำดับ

4.2.3 ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว พบว่าทั้งประชาชนและนักท่องเที่ยวต่างมีความเห็นว่าทิวทัศน์บริเวณกว๊านพะเยามีความสวยงามเป็นธรรมชาติ และบริเวณกว๊านพะเยามีสภาพอากาศที่ดีนั้นเป็น สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังมีความเห็นว่าผลิตภัณฑ์ OTOP ในท้องถิ่นมีหลากหลาย ก็เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนข้ออื่น ๆ ทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นว่า เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง

- ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่า การที่มีร้านค้าเปิดบริการหลายจุด และสถานที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจมีความเหมาะสมกับจำนวนนักท่องเที่ยว นั้นเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ ทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

- ด้านการคมนาคมขนส่ง พบว่าทั้งประชาชนและนักท่องเที่ยวต่างมีความคิดเห็นว่า การคมนาคมขนส่งในการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่า การเดินทางมากว๊านพะเยาสะดวกทั้งไปและกลับ ระยะเวลาในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดไม่ห่างไกลกันมากนัก และมีป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเป็นระยะ ๆ นั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนข้ออื่น ๆ นั้นประชาชนเห็นว่าการคมนาคมขนส่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

4.3 ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนและนักท่องเที่ยว จำนวน 10 ข้อพบว่าประชาชนมีความรู้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่รักษาสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุด ร้อยละ 99.3 รองลงมาคือ มีความรู้ที่นักท่องเที่ยวต้องรู้จักรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ร้อยละ 98.6 ในส่วนของนักท่องเที่ยวมีความรู้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นควรส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว เช่น การรณรงค์รักษาความสะอาด ร้อยละ 98.3 รองลงมาคือมีความรู้ที่คนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 97.7 นอกจากนี้พบว่าประชาชนและนักท่องเที่ยวขาดความรู้ที่ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกมาก ๆ

4.4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ควรจัดในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ จำนวน 20 ข้อพบว่าประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระดับมาก

ตรงกัน 9 กิจกรรม คือ กิจกรรมพายเรือปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ ชมโบราณสถาน ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง และควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา

4.5 ผลการวิเคราะห์ถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ ปรากฏผลดังนี้

4.5.1 ประชาชนมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคอันดับ 1 คือน้ำในกว๊านพะเยามีความสกปรกและตื้นเขิน ร้อยละ 36.5 และนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าเป็นสภาพน้ำในกว๊านพะเยาไม่ใสสะอาด มีผักตบชวาเป็นจำนวนมาก ร้อยละ 44.5

4.5.2 ประชาชนมีข้อเสนอแนะให้ควรรักษาน้ำในกว๊านพะเยาให้ใสสะอาดและขุดลอกสิ่งปฏิกูลออก ร้อยละ 33.3 และนักท่องเที่ยวมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่กว๊านพะเยาและกำจัดผักตบชวาที่อยู่ในกว๊านพะเยา ร้อยละ 15.1

5. ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะภูมิประเทศ ผลการสำรวจกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะภูมิประเทศ ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ มาวิเคราะห์แล้วว่าสามารถนำมาจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบกว๊านพะเยาได้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ 7 เส้นทางดังนี้

5.1 เส้นทางที่ 1 ขอรพรั้งศักดิ์สิทธิ์ ที่สถิตในเมืองพะเยา เป็นเส้นทางสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการไปกราบไหว้สักการะสิ่งศักดิ์ในเมืองพะเยาเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีโบราณวัตถุสถาน ประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจที่แตกต่างกันออกไป และแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งอยู่ไม่ไกลกันมากนัก ในเส้นทางที่ 1 มีแหล่งท่องเที่ยวดังนี้ ศาลหลักเมือง - วัดศรีอุโมงค์คำ - วัดราชคฤห์ - วัดไชยยาวาส - วัดหลวงราชสถูปฐาน - วัดลี - วัดศรีจอมเรือง - วัดพระธาตุจอมทอง - วัดศรีโคมคำ - พ่อขุนงำเมือง - กว๊านพะเยา

5.2 เส้นทางที่ 2 ของดีเมืองพะเยา เป็นเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของเมืองพะเยา โดยทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคเหนือเขต 2 หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้แนะนำให้นักท่องเที่ยวได้ไปเที่ยวนั้น ผู้วิจัยได้สำรวจพบว่ามีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่น่าสนใจระหว่างการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งควรแนะนำให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักเพิ่มขึ้น ในเส้นทางที่ 2 มีแหล่งท่องเที่ยวดังนี้ หอวัฒนธรรมนิทัศน์ - วัดศรีโคมคำ - ลำน้ำอิง - บ้านสันตันผึ่ง - ฐานปะพาร์ม - วัดอนาลโย - การแกะสลักหินทราย - หมู่บ้านหัตถกรรมผักตบชวา - ปลาสามศรีทน - ปลาสามแม่ทองปอน - แคบหมูแม่หลวงบัวหลบ - บ้านสุทธิภักดี - อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง - กว๊านพะเยา

5.3 เส้นทางที่ 3 ชีวิตพื้นบ้าน สืบสานงานหัตถกรรม เป็นเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสกับการใช้ชีวิตกับธรรมชาติ การเที่ยวชมและซื้อสินค้าขึ้นชื่อของหมู่บ้านต่าง ๆ ที่อยู่รอบกว๊านพะเยา ในเส้นทางที่ 3 มีแหล่งท่องเที่ยวดังนี้ ท่ามัจฉา - บ้านลุงป้อมเพชร - ห้วยแม่ต๋อม - บ้านทุ่งต้นศรี - พระธาตุผาช้างมูบ - สวนมะม่วง - บ้านต๋อมดง - หมู่บ้านเกษตรปลอดสารพิษ - หมู่บ้านถักเสื่อผ้าด้วยมือ - หมู่บ้านทำครกหิน - หมู่บ้านตีเหล็กบ้านร่องไฮ - โบราณสถานบ้านร่องไฮ - สวนสมเด็จพระยา 90 - กว๊านพะเยา

5.4 เส้นทางที่ 4 พืชยอดดอยนอก เส้นทางนี้เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการผจญภัยเพื่อพืชยอดดอยนอกซึ่งสามารถไปเช่ากลับเย็นได้ หรือจะค้างคืนก็ได้ในเส้นทางที่ 4 มีแหล่งท่องเที่ยวดังนี้ พระธาตุดอยโตน - น้ำตกผาเกล็ดนาค - ดอยนอก - กลุ่มหอมเมือง - ฟาร์มเห็ดโคน - หาดอิงกว๊าน - กว๊านพะเยา

5.5 เส้นทางที่ 5 เทียน้ำตก ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอไว้ 2 เส้นทาง คือเส้นทางเทียน้ำตกขุนต๋อม ในเส้นทางนี้มีแหล่งท่องเที่ยวดังนี้ ห้วยแม่ต๋ำ - วัดอนาลโย - อ่างเก็บน้ำแม่ต๋อม - น้ำตกขุนต๋อม - บ้านทุ่งกิว - วังปลาชุมชน - กว๊านพะเยา และเส้นทางเทียน้ำตกห้วยแม่ต๋อน น้ำตกสามโศก ในเส้นทางนี้มีแหล่งท่องเที่ยวดังนี้ พระตำหนักกว๊านพะเยา - น้ำตกห้วยแม่ต๋อน - น้ำตกสามโศก - กลุ่มหอมเมือง - ฟาร์มเห็ดโคน - หมู่บ้านทำครกหิน - ปลาส้มศรีทอน - ปลาส้มแม่ทองปอน - หมู่บ้านหัตถกรรมผักตบชวา - กว๊านพะเยา

5.6 เส้นทางที่ 6 สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซุปปิ้ง OTOP พายเรือชมธรรมชาติ เป็นเส้นทางที่นักท่องเที่ยวจะได้ชมโบราณวัตถุสถาน กราบไหว้สักการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และชมธรรมชาติ พายเรือคายัค ในเส้นทางนี้มีแหล่งท่องเที่ยวดังนี้ วัดศรีโคมคำ - โบราณสถานบ้านร่องไฮ - พระธาตุภูขวาง - อ่างเก็บน้ำแม่นาเรือ - วัดอนาลโย - หมู่บ้านหัตถกรรมผักตบชวา - ปลาส้มศรีทอน - ปลาส้มแม่ทองปอน - แคว้นแม่หลวงบัวหลบ - บ้านทุ่งกิว - กว๊านพะเยา

5.7 เส้นทางที่ 7 เทียน้ำกว๊านพะเยา เป็นเส้นทางท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยาฝั่งตะวันออก ตั้งแต่อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง ไปจนถึงหลังเทศบาลเมืองพะเยา ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถปั่นจักรยาน นั่งรถไฟ หรือล่องเรือท่องเที่ยวไปยังจุดต่าง ๆ ในเส้นทางนี้มีแหล่งท่องเที่ยวดังนี้ วัดศรีโคมคำ - ท่ามัจฉา - พ่อขุนงำเมือง - สวนสมเด็จพระยา 90 - วังปลาชุมชน - บ้านสุทธิภักดี - กว๊านพะเยา

6. ผลการทดสอบสมมติฐาน

6.1 ผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยจากข้อมูลเชิงคุณภาพ

6.1.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบสามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ ซึ่งผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศและขึ้นอยู่กับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ต่าง ๆ โดยมีกิจกรรมในแต่ละภูมิประเทศดังนี้

ที่ลุ่ม ได้แก่ การพายเรือแจว หรือเรือคายัค การล่องแพ ชมธรรมชาติบริเวณกว๊านพะเยา การปั่นเรือถีบ ขี่จักรยานท่องเที่ยวรอบกว๊านฝั่งตะวันออก การเล่นกีฬาทางน้ำ เช่น การแข่งเรือยาว การร่วมเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง การไปกราบไหว้สักการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด

ที่ราบ ได้แก่ การศึกษาธรรมชาติ การพายเรือ การเที่ยวชมสวนผลไม้ การร่วมเรียนรู้การผลิตสินค้าพื้นเมือง การวางแผนโบราณ

ที่ดอน ได้แก่ การชมความงามบ้านโบราณ การจัดทำ Home Stay

ที่ลาดเชิงเขา ได้แก่ การล่องแพ การปั่นจักรยานท่องเที่ยว การเที่ยวชมสวนผลไม้

ภูเขา ได้แก่ การเดินป่า การศึกษาธรรมชาติ การส่องสัตว์/ดูนก การตั้งแคมป์ การเล่นน้ำตก การไปกราบไหว้สักการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด

6.1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคสามารถปรับปรุงและพัฒนาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบได้ ซึ่งผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้นั้นสามารถนำมาจัดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบได้ โดยผู้วิจัยได้เสนอไว้ทั้งหมด 7 เส้นทางดังนี้

1. ขอรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่สถิตในเมืองพะเยา
2. ของดีเมืองพะเยา
3. ชีวิตพื้นบ้าน สืบสานงานหัตถกรรม
4. พืชหายากดอยหมอก
5. เทียน้ำตก
6. สักการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซุปปิ้ง OTOP พายเรือชมธรรมชาติ
7. เทียวกว๊านพะเยา

6.2 ผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณ

6.2.1 ประชากรที่มีปัจจัยด้านองค์ประกอบที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้เปรียบเทียบปัจจัยด้านองค์ประกอบประชากร จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ภูมิสำเนา ของประชากรที่มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยผู้วิจัยได้นำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นตรงกันอยู่ในระดับมาก มาใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ปรากฏผลดังนี้

ปัจจัยด้านองค์ประกอบของประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา ภูมิสำเนา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้พบว่าอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น

ต่อกิจกรรมชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น และเรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอาชีพที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ปัจจัยด้านองค์ประกอบของนักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ภูมิภาคที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกิจกรรม ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

1.1.1 ประเภทธรรมชาติ ที่โดดเด่นคือ กว๊านพะเยา เป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยวยังจังหวัดพะเยา และจากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นตรงกันว่าแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยามีความโดดเด่นทางด้านธรรมชาติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วรณา วงษ์วานิช (2539: 58-61) ที่ว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เนื่องจากว่า กว๊านพะเยาเป็นบึงขนาดใหญ่ที่สุดในภาคเหนือตอนบน และไม่สามารถหาชมได้ในแถบภาคเหนือตอนบนนี้ และบริเวณโดยรอบมีทัศนียภาพที่สวยงามและยังคงความเป็นธรรมชาติมาก คือมีเทือกเขาผีปันน้ำ ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของตัวเมืองพะเยา และโดยรอบกว๊านพะเยาฝั่งตะวันออกได้มีการปรับ ภูมิทัศน์ให้สวยงาม เพื่อเป็นจุดให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูปเก็บไว้เป็นที่ระลึก โดยเฉพาะในช่วงเวลาเย็นเป็นช่วงที่ประชาชน และนักท่องเที่ยวให้ความสนใจมารอชมพระอาทิตย์ลับขอบฟ้า นอกจากนี้ได้จัดสถานที่นั่งพักผ่อน

ร้านอาหาร สำหรับบริการนักท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสิ่งที่ดีที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยวที่กว๊านพะเยา

1.1.2 ประเภทประวัติศาสตร์ และโบราณสถาน เนื่องจากจังหวัดพะเยาก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 1638 โดยพ่อขุนศรีจอมธรรม นับมาจนถึงปัจจุบันนี้จังหวัดพะเยามีอายุประมาณ 911 ปี จึงมีการสร้างโบราณวัตถุสถานที่น่าสนใจเป็นจำนวนมาก เช่น อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดอนาลโย วัดศรีอุโมงค์คำ วัดศรีจอมเรือง วัดลี เป็นต้น ซึ่งโบราณวัตถุสถานที่เหล่านี้มีประวัติความเป็นมาและมีสิ่งที่น่าสนใจที่ประดิษฐานอยู่ภายในเป็นจำนวนมาก แต่แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวรู้จักกันแพร่หลาย และนิยมไปเที่ยวมีเพียงอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง เนื่องจากอยู่บริเวณกว๊านพะเยาฝั่งตะวันออกที่นักท่องเที่ยวนิยมไปท่องเที่ยว วัดศรีโคมคำ เนื่องจากมีพระเจ้าตนหลวง ซึ่งเชื่อว่ามีศักดิ์สิทธิ์มาก ประชาชนและนักท่องเที่ยวนิยมมาขอพร และกราบไหว้สักการบูชาเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว และวัดอนาลโย เนื่องจากมีทัศนียภาพภายในวัดที่สวยงามและจากจุดชมวิวบริเวณ วัดอนาลโยสามารถมองเห็นตัวเมืองพะเยาได้โดยรอบ ดังนั้นควรมีการนำจุดเด่นของโบราณวัตถุสถานที่นักท่องเที่ยวยังไม่ให้ควรสนใจมาโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงจุดเด่น ความสำคัญ และคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ๆ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวนี้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว

1.1.3 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม ที่โดดเด่นคือ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะที่วัดพระธาตุจอมทอง ประเพณีลอยกระทง และการนำภูมิปัญญาของชาวบ้านมาใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น หมู่บ้านตีเหล็กบ้านร่องไฮ หมู่บ้านทำครกหิน หมู่บ้านหัตถกรรมผักตบชวา การแกะสลักหินทราย ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวพะเยาได้ช่วยกันสืบสานวัฒนธรรมประเพณีนี้ไว้จนถึงทุกวันนี้ นอกจากนี้มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวได้ ได้แก่ ท่ามัจฉา วังปลาชุมชนหาดอิงกว๊าน บ้านสุทธิภักดี อ่างเก็บน้ำแม่นาเรือ อ่างเก็บน้ำแม่ต๋อม และนำภูมิปัญญาชาวบ้านหรือวิถีชีวิตของคนในชุมชนมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยว ดังนั้นหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกาการท่องเที่ยวในพื้นที่กว๊านพะเยา ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่นควรร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมที่จะดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าก่อนที่จะถึงช่วงประเพณีที่จะจัดขึ้น และควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้กับชาวบ้านที่อยู่ในหมู่บ้านที่อยู่รอบกว๊านพะเยาเพื่อให้หน้าทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ไปจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม และเป็นสิ่งจูงใจให้นักท่องเที่ยวอยากที่จะมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวอื่นนอกเหนือจากกว๊านพะเยา

1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบนั้นยังขาดความเด่นชัดในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ดังนั้นควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่นในการร่วมกันจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ ให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจโดยยึดหลักการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบ ในการวางแผนการจัด

กิจกรรม ดังที่ซีฟเฟอร์ (1999: 30-31) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ต้องเกิดจากการบูรณาการบนความร่วมมือของคนทุกฝ่าย วางแผนอย่างระมัดระวัง ต้องมีการให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แผนงานหรือโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากท้องถิ่น ควรมีการติดตามประเมินผลทุกระยะ ซึ่งเราสามารถนำข้อเสนอแนะนี้ไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบได้ เพื่อให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลต่าง ๆ โดยรอบกว๊านพะเยา

2. ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวอันเป็นปัจจัยประกอบในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และจากผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ประชาชนและนักท่องเที่ยวต้องการให้จัดขึ้นในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบได้แก่ กิจกรรมการเดินป่า การศึกษาธรรมชาติการส่องสัตว์/ดูนก การตั้งแคมป์ การขี่จักรยานท่องเที่ยว ตกปลา การชมความงาม ความเก่าแก่ของแหล่งประวัติศาสตร์ การศึกษาเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของแหล่งประวัติศาสตร์ การเที่ยว ชมศิลปกรรมและวัฒนธรรม ร่วมกิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น การศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง จากกิจกรรมดังกล่าวหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่กว๊านพะเยา ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ควรนำกิจกรรมเหล่านี้มาพิจารณาและดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าวเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและนักท่องเที่ยว

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้คือ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือหน่วยงานหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอันมีไม่เพียงพอ และขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้นควรจัดบุคลากรที่ดูแลทางด้านการท่องเที่ยวโดยตรงให้มากขึ้น และหาแกนนำในตำบลต่าง ๆ มาประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้การท่องเที่ยวในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่จะจัดกระทำขึ้น และจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกันและการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาณุ ไทยเจริญ (2547) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษา: อุทยานแห่งชาติออบขาน จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น โดยการฝึกอบรมให้ความรู้ เสริมสร้างทักษะในด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ให้มีความรู้และทักษะในการจัดการเพิ่มขึ้น

4. จากแบบสอบถามของประชาชนและนักท่องเที่ยว ในเรื่องการศึกษาศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ มีข้อค้นพบที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยา ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1.1 ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นที่ว่าทิวทัศน์บริเวณกว๊านพะเยามีความสวยงามเป็นธรรมชาติ และบริเวณกว๊านพะเยามีสภาพอากาศที่ดีนั้นเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก เนื่องจากในเขตภาคเหนือมีบึงน้ำขนาดใหญ่เพียงแห่งเดียวคือกว๊านพะเยาจึงทำให้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวที่อยากจะมาชมความยิ่งใหญ่ อีกทั้งกว๊านพะเยาฝั่งตะวันตกมีเทือกเขาผีปันน้ำตั้งตระหง่านอยู่เบื้องหลัง ทำให้อากาศบริเวณกว๊านพะเยามีความสดชื่น เป็นธรรมชาติมากกว่าบริเวณอื่นในเขตเมือง

4.1.2 ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว คือการที่มีร้านค้าเปิดบริการหลายจุด และมีสถานที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากว่าบริเวณกว๊านพะเยาฝั่งตะวันออกเป็นบริเวณที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากจึงทำให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมกว๊านได้ดัดแปลงบ้านของตนให้เป็นร้านอาหารเปิดให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แต่ก็มีพ่อค้าแม่ค้าที่เข็นอาหารมาขายให้แก่นักท่องเที่ยวที่อยากจะสัมผัสความเป็นธรรมชาติริมกว๊านพะเยาอย่างใกล้ชิด โดยนั่งอยู่ริมกว๊านแล้วสั่งอาหารมานั่งรับประทานซึ่งจุดนี้เอง ได้สร้างความประทับใจให้กับบริเวณชายกว๊านจากภาชนะที่ใช้ใส่อาหาร ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา เทศบาลเมืองพะเยา ควรเข้ามาจัดระเบียบการค้าขาย ให้เป็นระเบียบและรักษาความสะอาดให้มากกว่านี้

4.1.3 ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าการคมนาคมขนส่งในการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองพะเยา ซึ่งสภาพถนนนั้นมีสภาพที่ดีทุกเส้นทาง และมีสัญญาณไฟจราจรติดตั้งอยู่เพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการขับขี่รถยนต์พาหนะ

4.2 จากผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนและนักท่องเที่ยว พบว่า ประชาชนและนักท่องเที่ยว ขาดความรู้ที่ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกมาก ๆ ซึ่งการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องอยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ คือการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านการบริโภค คือการให้บริการของร้านค้าที่ขายสินค้าให้แก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะบริเวณกว๊านพะเยาฝั่งตะวันออก มีร้านค้า และพ่อค้าแม่ค้า ได้ขายอาหาร เช่น กุ้งเต้น ปลาเผา ส้มตำ ไก่ย่าง ฯลฯ ให้กับนักท่องเที่ยวและบริการให้เช่าเสื้อ สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการนั่งบริเวณชายกว๊าน และสั่งอาหารมาทาน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ขาดความเป็นระเบียบ มีขยะเกลื่อนกลาด และมีการทิ้งขยะลงกว๊านพะเยา ซึ่งเป็นการทำลายทัศนียภาพที่สวยงามของกว๊านพะเยา ด้วยเหตุนี้หน่วยงานภาครัฐต้องมีการดูแลและควบคุมอย่างจริงจัง และขอความร่วมมือจากร้านค้าต่าง ๆ ให้

ขายอาหารให้กับลูกค้าในร้านเท่านั้น และชี้ให้เห็นถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นหากปล่อยให้บริเวณชานชาลาอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรม และดำเนินการตามกฎหมายกับผู้กระทำการฝ่าฝืน

4.3 จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ควรจัดในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ จำนวน 20 ข้อพบว่า ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมากตรงกันทั้งหมด 9 ข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมพบว่า กิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูปชมธรรมชาติ ที่อยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าจะหวังว่าจังหวัดพะเยามีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นทางด้านธรรมชาติมากที่สุด ร้อยละ 97.3 ดังนั้นกิจกรรมดังกล่าวควรดำเนินการให้มีการจัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและนักท่องเที่ยว เช่นเดียวกับกิจกรรมชมความงามเมืองโบราณ ชมโบราณสถาน ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรม นิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง และควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา ซึ่งกิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง และควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา ยังไม่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดขึ้น

5. จากการศึกษาทดสอบสมมติฐาน มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้คือ

5.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบสามารถพัฒนาขึ้นได้ตามลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวควรพิจารณากิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประชาชนและนักท่องเที่ยวต้องการให้มีการจัดขึ้นมาก่อน ได้แก่ กิจกรรมการเดินป่า การศึกษาธรรมชาติการส่องสัตว์/ดูนก การตั้งแคมป์ การขี่จักรยานท่องเที่ยว ตกปลา การชมความงาม ความเก่าแก่ของแหล่งประวัติศาสตร์ การศึกษาเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของแหล่งประวัติศาสตร์ การเที่ยว ชมศิลปกรรมและวัฒนธรรม ร่วมกิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น การศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง และจากการทดสอบสมมติฐานดังแสดงในตาราง 27-38 นั้น พบว่าการจัดกิจกรรมนั้นควรคำนึงถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ภูมิฐานะของประชาชนและนักท่องเที่ยว เพื่อให้การจัดกิจกรรมตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่เราจะนำเสนอให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้มาร่วมกิจกรรมก็จะส่งผลให้กิจกรรมเหล่านี้ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก

5.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิประเทศสามารถปรับปรุงและพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบได้ หากได้มีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เชื่อมโยงเป็นวงรอบกว๊านพะเยา จะทำให้มีการพัฒนาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดการประสานความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสร้างรายได้เข้าท้องถิ่นเป็นจำนวนมากที่สำคัญเป็นการเพิ่มจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยวจังหวัดพะเยาเพิ่มขึ้น ไม่ใช่เพียงเพื่อมาเที่ยวจังหวัดพะเยาเพื่อมาเที่ยว

ชมกว๊านพะเยา เพียงอย่างเดียว แล้วเดินทางไปเที่ยวจังหวัดใกล้เคียงแทน เช่นจังหวัดเชียงราย หรือจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่ง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายดังกล่าวแล้วมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ระดับจังหวัดควรกำหนดนโยบายพัฒนาพื้นที่กว๊านพะเยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งกิจกรรมที่ประชาชนและนักท่องเที่ยวเห็นว่าควรจัดขึ้น ได้แก่กิจกรรมพายเรือ ปั่นเรือถีบ ถ่ายรูป ชมธรรมชาติ ชมความงามเมืองโบราณ ชมโบราณสถาน ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์ เรียนรู้วิถีชีวิต เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา ดังนั้นผู้กำหนดนโยบายควรประชุมปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมืองพะเยา ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ จังหวัดพะเยา องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่โดยรอบกว๊านพะเยา เป็นต้น เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของประชาชนและนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกตำบลในพื้นที่ กว๊านพะเยาและน่านโยบายดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการประชาพิจารณ์จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ภาครัฐ องค์กรเอกชน ประชาชน นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และอื่นๆ อันจะนำมาเป็นข้อสรุปที่จะยอมรับได้จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.2 การประชาสัมพันธ์ให้เกิดการมีส่วนร่วมจากประชาชน ผู้ประกอบการ องค์กรเอกชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญและผลกระทบจากการพัฒนา

1.3 การรณรงค์ให้ความรู้ เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการประกอบการแก่ประชาชนในพื้นที่ ที่คาดว่าจะมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว รวมถึงแนวทางการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.4 การค้นหาและฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นจากปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อหาวิธีการนำมาประยุกต์ให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

2.1 ควรเร่งประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวในพื้นที่กว๊านพะเยาเพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรเร่งพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในตำบลให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และนำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมกับลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวไปจัดในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยว

2.3 ควรเร่งจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการประกอบการ และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.4 จากข้อเสนอแนะของประชาชนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่า ร้อยละ 33.3 ต้องการให้รักษาน้ำในกว๊านพะเยาให้ใสสะอาดและขุดลอกสิ่งปฏิกูลออกซึ่งคล้ายคลึงกับนักท่องเที่ยวที่เห็นว่าควรมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่กว๊านพะเยาและกำจัดผักตบชวาที่อยู่ในกว๊านพะเยาร้อยละ 15.1 ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวควรดำเนินการ ขุดลอกสิ่งปฏิกูลออก กำจัดผักตบชวา และควรตรวจสอบการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่กว๊านพะเยา

2.5 ควรจัดตั้งจุดบริการนักท่องเที่ยว และแหล่งจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองอยู่บริเวณสถานที่นักท่องเที่ยวให้ความชื่นชอบและมาท่องเที่ยวมากที่สุดคือบริเวณอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรณพิชญ์ สุมา. (2544). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*
ศึกษาเฉพาะกรณี: ชุมชนเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2547 ก). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในปีพ.ศ. 2547-2551*.
กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2547 ข). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2547 – 2549*. กรุงเทพฯ:
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2544). *การใช้ SPSS For Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. กรุงเทพฯ:
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซี เค แอนด์เอส โฟโต้ สตูดิโอ.
- กวีานพะเยา. (2548). *ประวัติกว๊านพะเยา*. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2548, จาก
<http://viewphayao.com/cddtravel/travel003.htm>
- กวี วรกวิน; พิพัฒน์ นวลอนันต์; และพิเศษ เสนาวงษ์. (2546). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ จำกัด.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2538). *การศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศภาคเหนือ*.
กองวางแผนโครงการ. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวฯ.
- _____. (2544 ก). *แผนปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: บริษัทอิสซาจำกัด.
- _____. (2544 ข). *คำศัพท์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: กองบริการวิชาการ และ
ฝึกอบรม.
- คณะประมง. (2547). *งานศึกษาสำรวจ และออกแบบโครงการขุดลอกกว๊านพะเยาและจัดทำประชา*
พิจารณา จังหวัดพะเยา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จังหวัดพะเยา. (2548). *ข้อมูลทั่วไปจังหวัดพะเยา*. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2548, จาก
<http://www.phayao.go.th/detial.html>
- _____. (2547). *ยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด*. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2548,
<http://www.phayao.go.th/download/325,46,5>. ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ:การพัฒนาที่ยั่งยืนและบ้านเมืองน่าอยู่.
- จินตนา แสนวงศ์. (2542). *การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตทหาร กรณีศึกษา กองพลรบพิเศษ*
ที่ 2. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม). เชียงใหม่: บัณฑิต-
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

- จันทร์ทิพย์ คงปาน. (2546). การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต แห่งประเทศไทย กรณีศึกษา เขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ฉัตรชัย ดั่งจาด. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาความคิดเห็นชุมชนคลองบางกอกน้อย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. (2537). เอกสารประกอบการเรียนการสอน การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). วิถีไทย: การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โครงการวิถี - วรรณคดี 1-10.
- ดำเนินนอก (นามแฝง). (2533, มีนาคม). องค์ประกอบที่สำคัญทางการท่องเที่ยว. ธุรกิจท่องเที่ยว. หน้า 3-4. กรุงเทพฯ:
- ธีระพร อูวรรณโณ. (2529). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิพล เชื้อเมืองพาน. (2542). แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา: วนอุทยาน ภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- นาคม ธีรสวรรณจักร. (2541). ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา: อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศศ.ม. (สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปกรณ์ ปรียากร. (2530). ทฤษฎีแนวคิดและกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนา. ภาคนิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประกิจพันธ์ จุวรรณ. (2545). ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในมหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขต สารสนเทศพะเยา. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. (การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ประกอบศิริ ภัคดีพินิจ. (2545). ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนริมกว๊านพะเยา กรณีศึกษาชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จ.พะเยา. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. (การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

- แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551. (2548). ถ่ายเอกสาร.
- พัชรพรรณ ภูคาพิน. (2545). ความพร้อมในการพัฒนาพื้นที่รอบเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (ภูมิศาสตร์การวางแผนการตั้งถิ่นฐานมนุษย์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ไพสินพันธุ์ สร้อยจาตุรนต์. (2538). กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนวอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ โดยใช้คู่มือแนะนำระบบนิเวศ กรณีศึกษาชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ภราเดช พัทม์วิเชียร. (2539, เมษายน – มิถุนายน). พัฒนาการท่องเที่ยวไทยในทิศทางที่ยั่งยืน. *จุลสารการท่องเที่ยว*. 15 (2)
- ภาณุ ไทยเจริญ. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา: อุทยานแห่งชาติออบขาน จังหวัดเชียงใหม่. ปัญหาพิเศษ ศศ.ม. (บริหารการพัฒนา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร.
- มนัส สุวรรณ; และคณะ. (2541). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ (เชียงใหม่). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มิตรา สามารถ. (2543). การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : รายงานผลการวิจัย. กรุงเทพฯ: สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, มีนาคม 2543. พิมพ์ครั้งที่ 1.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). หลักการพัฒนาชุมชนและหลักการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: อนุเคราะห์ไทย.
- ยุวดี นิรัตน์ตระกูล. (2538, ก.ค. – ก.ย.). Eco-tourism การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. *จุลสารการท่องเที่ยว*. 14 (3)
- วัฒนาพร สุฉายา. (2545). แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา ดอยตุง จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. (การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วินิจ รังผึ้ง. (2548, ธันวาคม). การท่องเที่ยวยังเป็นความหวัง. *อนุสารอศท*. 46(5) : 13
- วรรณ วรษ์วานิช. (2539). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

- วาชรัตน์ นันทเสน. (2546). *ความคิดเห็นของนักทอ่งเที๋ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการทอ่งเที๋ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การบริหารทรัพยากรป่าไม้). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริ ฮามโพธิ์. (2543). *สังคมวิทยาการทอ่งเที๋ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ; จำรัส ดั่งสุวรรณ; และจิตติพงษ์ ธรรมนุสรณ์. (2522). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: ชัยศิริการพิมพ์.
- สุดาพร ชุตินทรานนท์. (2542 เมษายน – มิถุนายน). *การทอ่งเที๋ยวกับธุรกิจบริการ, จุลสารการทอ่งเที๋ยว*. 18 (2) : 39.
- สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2540). *โครงการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการทอ่งเที๋ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ.เอกสารประกอบการประชุมระดมความคิดเห็นครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ: สถาบันฯ.
- สนธยา บำรุงศักดิ์. (2545). *ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการการทอ่งเที๋ยวเชิงอนุรักษ์:ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอบาง จังหวัดยะลา*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัทธา พรประสิทธิ์. (2541). *การรับรู้เกี่ยวกับการทอ่งเที๋ยวเชิงอนุรักษ์ของนักทอ่งเที๋ยวชาวไทยในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร.
- สรณี แสงมิตร. (2533). *อุตุนิยมวิทยากับการทอ่งเที๋ยว*. กรุงเทพฯ: กรมช.
- สฤษฎ์ แสงอรุณ. (2541). *ศักยภาพและแนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติ เพื่อกการทอ่งเที๋ยวเชิงอนุรักษ์:กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติ อ่าวพังงา จังหวัดพังงา*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สาคร ถาวงษ์กลาง. (2542). *การศึกษาเพื่อวางแผนจัดการพื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยจัดการต้นน้ำแม่สะ อำเภอมแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณศรี นาคะวิสุทธิ์. (2543). *ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการทอ่งเที๋ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษา อ่าวพระนาง อำเภอมเมือง จังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2543). *การทอ่งเที๋ยวเชิงนิเวศ การทอ่งเที๋ยวเชิงวัฒนธรรม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน*. การทอ่งเที๋ยวแห่งประเทศไทย.

- อุไรวรรณ ทองกาย. (2545). *ศักยภาพในการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคเหนือจังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.*
- เอื้ออิศรา หงส์หิรัญ. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการกว๊านพะเยาและพื้นที่โดยรอบ. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.*
- Beeton Sue. (1998) . *Ecotourism A Practice Guide for Rural Communities*. Brown Prior Anderson , Australia.
- Bovee , Courtland L.; & others. (1993) . *Management*. New York : McGraw – Hill , Inc.
- Burns,P.; & A. Holden. (1995) . *Tourism a New Perspective* . Hartnolls Ltd., Great Britian .
- COLlier, Alan ; & Harraway , Sue. (1997) . *The New Zealand Tourism Industry*. Auckland : Longman.
- Cohen ; & Uphoff Norman T. . (1980,March) . Participation's Place in Rural Development : Seeking Clarity Through Specificity : *World Development* .
- Dowling, R.K.. (1995). *Ecotourism Development: Regional planning and Strategies*. Paper Presented for The International Congress on Ecotourism: Concept Design and Strategy. Bangkok,Thailand.
- Erwin William. (1976). *Participation Management : Concept Theory and Implementation*. Atlanta Ga : Georgia State University.
- Google Earth. (2006). *Three Dimension Map*. Retrieved .August 10, 2006. from Google Earth.
- McIntosh , RW ; & Goeldner . (1986) . *Tourism Principles , Practies , Philosophies* . 5th ed. New York : John Wiley & Son , Inc.
- Shaver , Keiyy G. (1997). *Principles of social Phychology*. Cambridge. Massachusetts : Winthrop.
- Triandis , Harry C. (1971). *Attitude and Attitude change*. New York : John Wiley And Son,. Inc.
- WHO/UNICEF. (1978). *Report of the international conference on Primary Health Care* ,April.
- Yamane, Taro. (1967) . *Statistic , An Introductory Analysis* . 2nd ed. New York : Harper and Row.
- Ziffer, KA. (1999) . *Ecotourism : The Uneasy Alliance*. Conservation International , Losangles, California.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
				ที่ตั้งสัมพันธ์ การเข้าถึง	

- หมายเหตุ :
1. ประเภททรัพยากรการท่องเที่ยว
 2. ระบุชื่อทรัพยากรการท่องเที่ยว / ภาพประกอบ
 3. จุดเด่น ให้บอกจุดที่เป็นจุดดึงดูดให้คนมาเที่ยว เช่น เป็นน้ำตกสูง 5 ชั้น มีน้ำตลอดปี
 4. ลักษณะการใช้ประโยชน์ ให้ระบุการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรหรือกิจกรรมนั้น เช่น เป็นที่อาบน้ำของชาวบ้าน ใช้เลี้ยงสัตว์ใช้พักผ่อน เป็นต้น
 5. ที่ตั้ง ให้ระบุพิกัดภูมิศาสตร์ ที่ตั้งสัมพันธ์ และการเข้าถึง

เจ้าหน้าที่ภาครัฐ

แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ

แบบสัมภาษณ์นี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำปฏิญานิพนธ์ของนิสิตปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษาเป็นการศึกษาในเชิงวิชาการและจะไม่มีผลสะท้อนในแง่ลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูลแต่ประการใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในการตอบแบบสัมภาษณ์อย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง ทั้งนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างยิ่ง

นางสาววรากร จันทรเสนา

ผู้วิจัย

แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ
เรื่อง การศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ

ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ/สกุล..... อายุ.....

ปีที่...../...../.....

เพศ..... ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ภาครัฐ.....

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในตำบล

1. ชุมชนของท่านมีทรัพยากรการท่องเที่ยวใดบ้าง

- ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ.....

.....

- ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์

.....

- ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม

.....

2. ท่านคิดว่าในชุมชนของท่านมีทรัพยากรการท่องเที่ยวใดที่น่าจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้บ้าง

.....

.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว

1. ในชุมชนของท่านมีแหล่งท่องเที่ยวใดที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว เพราะเหตุใด (ยกเว้นกว๊านพะเยา)

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าสิ่งอำนวยความสะดวก (ที่พัก อาหาร ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว ถนน ที่จอดรถ ร้านค้า) ในแหล่งท่องเที่ยวมีความเพียงพอหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

3. การคมนาคมขนส่งจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. ท่านคิดว่าการรักษาสภาพความเป็นอยู่ดั้งเดิม ประเพณีและวิถีชีวิต มีความจำเป็นต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่านักท่องเที่ยวควรได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการมาเที่ยวหรือไม่ ถ้ามีควรทำอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวอย่างไร
ขอบเขต

.....
.....
.....
.....

4. ถ้าจะจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนควรมีส่วนร่วมอย่างไร

.....
.....
.....
.....

**ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณ
โดยรอบ**

1. ในชุมชนของท่านมีกิจกรรมการท่องเที่ยวใดบ้าง

.....
.....
.....
.....

2. ท่านคิดว่าควรปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวใดในแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นบ้าง

.....
.....
.....
.....

3. ท่านคิดว่าแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของท่านสามารถจัดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับ
ชุมชนอื่นบริเวณกว๊านพะเยาได้หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

1. ท่านคิดว่า ขณะนี้มีปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านใด หรือไม่ (โปรดระบุ)

.....
.....
.....
.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างไรบ้าง เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรค (ตามที่กล่าวมาในข้อ 1) อย่างไร (โปรดระบุ)

.....
.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ
น.ส.วรากร จันทรเสนา

นักทองเทียว,ประชาชน

เลขที่แบบสอบถาม □1□2□3

แบบสอบถามโครงการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการทองเทียวเชิงนิเวศ
ตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กวานพะเยาและบริเวณโดยรอบ

แบบสอบถามนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำปริญญาโทของนิสิตปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการทองเทียวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษาเป็นการศึกษาในเชิงวิชาการและจะไม่มีผลสะท้อนในแง่ลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูลแต่ประการใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในการตอบแบบสอบถามอย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง ทั้งนี้หวังว่าคงจะได้รับคามกรุณาจากท่านเป็นอย่างยิ่ง

นางสาววรรการ จันทรเสนา

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด)

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. 15 – 24 ปี

2. 25 – 34 ปี

3. 35 – 44 ปี

4. 45 – 54 ปี

5. 55 – 64 ปี

6. 65 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1. ไม่ได้รับการศึกษา

2. ประถมศึกษา

3. มัธยมศึกษาตอนต้น

4. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.

5. อนุปริญญา / ปวส. / ปวท.

6. ปริญญาตรี

7. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

1. ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ

2. แม่บ้าน / พ่อบ้าน

3. รับจ้างทั่วไป

4. ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว

5. เกษตรกรรม

6. นักเรียน / นักศึกษา

5. รายได้ต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 5,000 บาท

2. 5,000 – 10,000 บาท

3. 10,001 – 15,000 บาท

4. 15,001 – 20,000 บาท

5. มากกว่า 20,000 บาท

6. ภูมิลำเนา

1. จังหวัดพะเยา.....

2. ต่างจังหวัด คือ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยว (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด)

1. ท่านคิดว่าแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณกว๊านพะเยามีความโดดเด่นที่สุดในด้านใด (ให้ตอบเพียง 1 ตัวเลือก)

1. ธรรมชาติ

2. ประวัติศาสตร์

3. วัฒนธรรม

2. ท่านชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวใดมากที่สุด (ยกเว้นกว๊านพะเยา ให้ตอบเพียง 1 ตัวเลือก)

☐ 1. อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง	☐ 2. สวนสมเด็จพระยา 90
☐ 3. หอวัฒนธรรมนิทัศน์	☐ 4. วัดศรีโคมคำ
☐ 5. พระตำหนักกว๊านพะเยา	☐ 6. โบราณสถานบ้านร่องไฮ
☐ 7. วัดศรีอุโมงค์คำ	☐ 8. พระธาตุจอมทอง
☐ 9. วัดอนาลโยทิพยาราม	☐ 10. น้ำตกจำปาทอง

3. ท่านมีความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณกว๊านพะเยามากน้อยเพียงใด (โปรดทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว					
1.1 ทิวทัศน์บริเวณกว๊านพะเยามีความสวยงามเป็นธรรมชาติ					
1.2 บริเวณกว๊านพะเยามีสภาพอากาศที่ดี					
1.3 น้ำในกว๊านพะเยามีความใสสะอาด					
1.4 พืชพรรณไม้ในกว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบมีความสวยงาม					
1.5 วิถีชีวิตของชาวประมงริมกว๊าน ยังคงรักษาสภาพเดิม เช่น มีการพายเรือออกไปหาปลา					
1.6 ผลิตภัณฑ์ OTOP ในท้องถิ่นมีหลากหลาย					
1.7 การจัดตลาดนัดริมกว๊านพะเยา					
2. สิ่งอำนวยความสะดวก					
2.1 โรงแรม / เกสต์เฮ้าส์ มีให้เลือกหลากหลาย					
2.2 มีร้านค้าเปิดบริการหลายจุด					
2.3 มีร้านขายของที่ระลึกเปิดบริการหลายจุด					
2.4 มีการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจน					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.5 สถานที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจมีความเหมาะสมกับจำนวนนักท่องเที่ยว					
2.6 ความเพียงพอของสุขาสาธารณะ					
2.7 ความเพียงพอของถังขยะ					
2.8 มีการจัดสถานที่จอดรถอย่างเพียงพอ					
3. การคมนาคมขนส่ง					
3.1 การเดินทางมาวันพะเยาสะดวกทั้งไปและกลับ					
3.2 การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย					
3.3 ระยะทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดไม่ห่างไกลกันมากนัก					
3.4 มีป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเป็นระยะ ๆ					

ตอนที่ 3 ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ท่านเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นดังข้อความต่อไปนี้ใช่หรือไม่ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องที่ตรงกับคำตอบของท่านมากที่สุด)

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ		
2. นักท่องเที่ยวไม่ควรสร้างความเสียหายแก่แหล่งท่องเที่ยว		
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่รักษาสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุด		
4. การรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เท่านั้น		
5. นักท่องเที่ยวต้องรู้จักรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ		
6. ควรส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว เช่น การรณรงค์รักษาความสะอาด		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
7. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกมาก ๆ		
8. การให้ความรู้ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นเพราะนักท่องเที่ยวต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลินเท่านั้น		
9. คนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม		
10. ควรส่งเสริมให้คนในชุมชนที่มีความรู้ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น เป็นคนนำเที่ยวเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ และสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่นักท่องเที่ยว		

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในบริเวณกว๊านพะเยา

ท่านคิดว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบใดที่ควรจัดในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. พายเรือ ,ปั่นเรือถีบ					
2. ตกปลา					
3. ถ่ายรูป					
4. วาดภาพ					
5. บันทึกภาพ / เสียง					
6. ปั่นจักรยานเสือภูเขา					
7. เดินป่า					
8. ศึกษาพันธุ์ไม้					
9. ชมธรรมชาติ					
10. พักแรม เช่น โฮมสเตย์ ,กางเต็นท์					
11. ดูดาว					
12. ดูแมลง					
13. เทียวน้ำตก					
14. ปีนเขา					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15. ชมความงามเมืองโบราณ เช่น เวียงพะเยา เป็นต้น					
16. ชมโบราณสถาน เช่น วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง วัดศรีอุโมงค์คำ เป็นต้น					
17. ชมโบราณวัตถุในหอวัฒนธรรมนิทัศน์					
18. เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น การเกษตร การจับปลา การจักสาน กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น					
19. เรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง					
20. ควรจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเป็นวงรอบกว๊านพะเยา					

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

1. ท่านคิดว่า ขณะนี้มีปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านใด หรือไม่ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างไรบ้าง เพื่อแก้ปัญหา และอุปสรรค (ตามที่กล่าวมาในข้อ 1) อย่างไร (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ
น.ส.วรากร จันทรเสนา

ภาคผนวก ข
ผลการสำรวจทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว
ในแต่ละภูมิภาค

ตาราง 39 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในภูมิภาคที่ลุ่ม

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ธรรมชาติ	1. กว๊านพะเยา 	เป็นทะเลสาบน้ำจืดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 1 ในภาคเหนือตอนบน เมื่อยืนอยู่บริเวณฝั่งตะวันออกของกว๊านพะเยา จะมองเห็นทัศนียภาพที่สวยงาม เนื่องจากมีเทือกเขาฝิปันน้ำโอบล้อมอยู่ทางฝั่งตะวันตก และมียอดดอยหนอกที่มีลักษณะยอดแหลมโดดเด่นมองเห็นได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะช่วงเวลาเย็นที่พระอาทิตย์กำลังจะลับขอบฟ้า แสงของดวงอาทิตย์ที่สะท้อนกับท้องน้ำ เป็นภาพที่น่าประทับใจแก่ผู้ที่ได้พบเห็น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่กว๊านพะเยา	1. เป็นแหล่งประมงน้ำจืด 2. ใช้น้ำในการอุปโภคบริโภค 3. ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม 4. เป็นแหล่งท่องเที่ยว 5. ใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกาย 6. พักผ่อนหย่อนใจ	2119546 594224	ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – พะเยา จากแยกประตูชัยเลียวซ้ายเข้าตัวเมืองพะเยาประมาณ 1 กิโลเมตร ตั้งอยู่ฝั่งตะวันตกของตัวเมืองพะเยา การเข้าถึง ทางรถ

ตาราง 39 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ธรรมชาติ	2. ลำน้ำอิง 	ลำน้ำอิงเป็นลำน้ำขนาดใหญ่มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 240 กิโลเมตร เฉพาะในเขตจังหวัดพะเยามีความยาว 154 กิโลเมตร ซึ่งไหลมาจากเทือกเขาด้านตะวันตกของอำเภอแม่ใจลงสู่กว๊านพะเยาทางทิศเหนือ ลำน้ำอิงไหลผ่านลงสู่กว๊านพะเยายังคงความใสสะอาดและมีพันธุ์ไม้ขึ้นตลอดเส้นทาง ซึ่งบริเวณสะพานขุนเดชลำน้ำอิงกว้างประมาณ 100 เมตร มีพันธุ์ไม้ที่ทำให้เกิดความสวยงาม คือดอกบัวหลวงสีขาวย สีส้มพู่ ที่บ้านสะพรั่งอยู่ริมฝั่งน้ำทั้งสองข้าง ทำให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงามเป็นอย่างมาก	-	2123312 591525	ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – เชียงราย เมื่อถึงแยกบ้านร่องห้าให้ เลี้ยวซ้ายเข้าไปประมาณ 50 เมตร จะพบกับลำน้ำ อิงบริเวณสะพานขุนเดช การเข้าถึง ทางรถ

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ประวัติศาสตร์และ โบราณสถาน	3. หอวัฒนธรรมนิทัศน์ 	หอวัฒนธรรมนิทัศน์เป็นพิพิธภัณฑ์แสดง โบราณวัตถุ เอกสารข้อมูลสำคัญทาง ประวัติศาสตร์ของเมืองพะเยา เรื่องราวความ เป็นมาทั้งด้านวรรณกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตของชาวพะเยา โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการนำเสนอ ความรู้	1. เป็นสถานที่ศึกษา ประวัติความเป็นมาของ จังหวัดพะเยา 2. เป็นแหล่งท่องเที่ยว	2120244	593976
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทาง หลวงหมายเลข 1 เข้าตัว เมืองพะเยา ผ่านแยก สี แยกประตูเหล็กประมาณ 300 เมตร อยู่ทางด้าน ซ้ายมือ การเข้าถึง ทางรถ	
ประวัติศาสตร์และ โบราณสถาน	4. วัดศรีโคมคำ 	มีพระพุทธรูปศิลปะสมัยเชียงแสนที่ใหญ่ ที่สุดในล้านนาไทย ขนาดหน้าตักกว้าง14 เมตร สูง 11 เมตรสร้างขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2034-2067 ถือได้ว่าเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองพะเยา ซึ่งเชื่อว่ามี ความศักดิ์สิทธิ์มาก และเป็นที่เคารพสักการบูชา โดยทั่วกัน บริเวณวัดมีพระอุโบสถกลางน้ำ ตั้งอยู่ริมกว๊าน ภายในมีจิตรกรรม ฝาผนังลวดลายงามวิจิตร ซึ่งวาดโดยอาจารย์ อังคาร กัลป์ยาณพงศ์ ศิลปิน	1. เป็นที่ประกอบพิธีกรรม ทางพระพุทธศาสนา 2. เป็นที่เคารพ สักการบูชา 3. เป็นแหล่งท่องเที่ยว	2120337	593870
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ห่างจาก หอวัฒนธรรมนิทัศน์ ประมาณ 100 เมตร การเข้าถึง ทางรถ	

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ประวัติศาสตร์และ โบราณสถาน	5. อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง 	พ่อขุนงำเมือง ซึ่งพระองค์เป็นอดีตกษัตริย์ผู้ปกครองเมืองภูพานยาวลำดับที่ 9 ที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก พ่อขุนงำเมืองเป็นผู้ทรงอิทธิฤทธิ์กล่าวกันว่าเมื่อพระองค์เสด็จไปทางไหน "แดดก็บ่อฮ้อน ฝนก็บ่อฮ่ำ จักให้แดดก็แดด จักให้บดก็บด" จึงได้พระนามว่างำเมืองทางเข้ามีการจัดสวนหย่อมที่ประดับด้วยดอกไม้ที่มีสีสันสดใสสะอาด ด้านหน้าอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมืองเป็นลานกว้างจึงทำให้นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมืองได้อย่างเด่นชัด ในยามเย็นก่อนที่พระอาทิตย์จะลับขอบฟ้านักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากนิยมไปกราบไหว้ขอพรจากพ่อขุนงำเมือง เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2. เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ 3. เป็นที่เคารพสักการบูชา	2119381	594631
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ใช้เส้นทางเดียวกับการเดินทางไปกว๊านพะเยา การเข้าถึง ทางรถ	

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ประวัติศาสตร์และ โบราณสถาน	6.โบราณสถานบ้านร่องไฮ 	โบราณสถานบ้านร่องไฮ ถูกค้นพบบริเวณทางทิศใต้ของกว๊านพะเยา สันนิษฐานว่าสร้างมาแล้ว 400 ปี ได้พบซากองค์พระธาตุ จำนวน 12 แห่ง เช่น พระธาตุแก้วแดง พระธาตุสันดอแก้ว พระธาตุสันฮ่องไฮ ฯลฯ ในฤดูฝนน้ำจากกว๊านพะเยาจะเข้าท่วมโบราณสถานบ้านร่องไฮ ดังนั้นนักท่องเที่ยวควรมาเที่ยวประมาณเดือนตุลาคม – เมษายน สามารถพายเรือเที่ยวชมองค์พระธาตุได้ บริเวณเดียวกันนั้นชาวบ้านได้ใช้เป็นสถานที่ออกเรือหาปลา ในทุก ๆ เข้าสามารถพบเห็นวิถีชีวิตชาวประมงแบบดั้งเดิมที่ใช้วิธีการทอดแห การตกปลา ซึ่งปัจจุบันนี้หาชมได้ยากในเขตเมือง	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2. เป็นที่เคารพสักการบูชา	2117244	593420
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – พะเยา จากสี่แยกแม่ต้า เลี้ยวซ้าย เข้าทางหลวงหมายเลข 1193 เข้าต.แม่ใส เมื่อถึงบ้านร่องไฮ ให้เลี้ยวซ้าย ตลอด การเข้าถึง ทางรถ	

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	7. บ้านต่อมกลาง 	บ้านต่อมกลาง เป็นหมู่บ้านที่ยังคงรักษาวิถีชีวิตเกษตรกรไว้ เช่น การทำนา การทอดแห การจับปลา การเลี้ยงกระบือไว้ไถนาการเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือน จะได้พบกับชาวบ้าน ซึ่งยังคงจับปลาแบบดั้งเดิม โดยการใช้แห และทุ่งนาสีเขียวสลับกับผืนน้ำที่ต้องประกายแสงระยิบระยับยามต้องแสงแดด นอกจากนี้ในหมู่บ้านยังพบเห็นโค กระบือ ที่นอนอยู่ในปลัก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นวิถีชีวิตชนบทได้เป็นอย่างดี	-	ที่ตั้งสัมพันธ์ จากแยกบ้านต่อมให้เลี้ยวขวาไปตามเส้นทาง ประมาณ 500 เมตร การเข้าถึง ทางรถ	

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	8. บ้านทุ่งตันศรี 	บ้านทุ่งตันศรี เป็นหมู่บ้านชนบท มีดอย บุษราคัมตั้งตระหง่านเป็นกำแพงอยู่เบื้องหลัง สิ่งที่ทำให้หมู่บ้านมีความโดดเด่นนอกจากวิถี ชีวิตชนบทแล้ว ยังมีลำน้ำแม่ต๋อมไหลผ่านกลาง หมู่บ้าน ชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์จากลำน้ำแห่งนี้ ในการอุปโภค ด้วยทัศนียภาพของดอยบุษราคัม หมู่บ้านทุ่งตันศรีและลำน้ำแม่ต๋อม ได้สร้าง ความรู้สึกอึดอัดใจแก่ผู้ที่ได้มาเยือน	-	2121304	586483
				ที่ตั้งสัมพันธ์ จากแยกบ้านต๋อมเลีย ้วยไปตามทางหลวง หมายเลข 1193 เมื่อถึง ด.สันปาม่วง ให้เลี้ยวขวา เข้าหมู่บ้านทุ่งตันศรี การเข้าถึง ทางรถ	

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	9. บ้านทุ่งกิว 	บ้านทุ่งกิว อยู่ทางทิศตะวันตกของกว๊านพะเยา เป็นหมู่บ้านชาวประมง เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพจับปลาและกุ้งในกว๊านพะเยาเพื่อยังชีพ ดังนั้นนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมวิถีชีวิตชาวประมงในหมู่บ้านแห่งนี้ได้โดยง่าย และเนื่องจากบริเวณนี้ไม่มีต้นไม้ใหญ่ จึงสามารถมองเห็นกว๊านพะเยาในมุมกว้างได้อย่างชัดเจน	-	2118607	590736
				ตามทางหลวงหมายเลข 1193 จากต.แม่ต๋ำ-ต.บ้านต๋อน เมื่อถึงแยกบ้านต๋อน ให้ให้เลี้ยวขวา ไปตามเส้นทาง ผ่านบ้านต๋นกลางบ้านต๋นใต้ จนถึงบ้านทุ่งกิว การเข้าถึง ทางรถ	
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	10. สวนสมเด็จพระเจ้า 90 	เป็นสวนสาธารณะที่ตั้งอยู่ในตัวเมืองพะเยา บริเวณริมกว๊าน ในสวนสมเด็จพระเจ้ามีศาลากลางน้ำ บริเวณโดยรอบมีดอกไม้ประดับอย่างสวยงาม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะใช้ในการนั่งพักผ่อน และใช้เป็นสถานที่รชมพระอาทิตย์ลับขอบฟ้าที่กว๊านพะเยา	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2. เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ 3. เป็นสถานที่ออกกำลังกาย	2119219	594660
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ใช้เส้นทางเดียวกับการเดินทางไปกว๊านพะเยา การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 39 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	11. ท่ามัจฉา 	เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านประมงพื้นบ้าน กว๊านพะเยา ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ติดกับกว๊าน พะเยา มีจำนวนหลังคาเรือน 5 หลังคาเรือน มีสมาชิก 35 คน โดยประกอบอาชีพการประมง พื้นบ้าน	ศูนย์การเรียนรู้ด้านการ ประมงพื้นบ้าน และ	2119936	594285
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตั้งอยู่บริเวณ หน้าวัดบุญยืน ซึ่งอยู่ก่อน ถึงหอวัฒนธรรมนิทัศน์ ประมาณ 100 เมตร การเข้าถึง ทางรถ	
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	12. วังปลาชุมชน 	วังปลาชุมชน ตั้งอยู่ในกว๊านพะเยาบริเวณ หลังเทศบาลเมืองพะเยา เป็นแหล่งรักษาพันธุ์ ปลาน้ำจืด เช่น ปลานิล ปลาไน เป็นต้น นอกจากนักท่องเที่ยวจะได้ชมธรรมชาติบริเวณ กว๊านพะเยาบริเวณวังปลาชุมชนแล้วยังสามารถ ให้อาหารปลาเพื่อเป็นการทำบุญทำทานกับสัตว์ ตัวเล็ก ๆ และเป็นการรักษาพันธุ์ปลาน้ำจืดใน กว๊านพะเยาที่มีจำนวนลดลงให้คงอยู่และมีเพิ่ม มากขึ้นต่อไปในอนาคต	1. แหล่งท่องเที่ยว 2. แหล่งรักษาพันธุ์ปลา	2118913	595043
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ใช้เส้นทาง เดียวกับการเดินทางไป กว๊านพะเยา โดยตั้งอยู่ บริเวณหลังเทศบาลเมือง พะเยา การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 39 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	13. หาดอิงกว๊าน 	หาดอิงกว๊าน เป็นสวนสาธารณะที่อยู่ฝั่งตะวันตกของกว๊านพะเยา มีดอกไม้ประดับอยู่รายรอบอย่างสวยงาม มีดอกบัวสีชมพูบานสะพรั่ง ในช่วงเวลาที่พระอาทิตย์จะลับขอบฟ้า บริเวณนี้นักท่องเที่ยวจะได้เห็นแสงแดดที่ตกกระทบกับท้องน้ำและดอกบัว ก่อให้เกิดความประทับใจ นอกจากนี้สายลมที่พัดมากระทบร่างกายของเราทำให้เกิดรู้สึกผ่อนคลาย และเพลิดเพลินกับการชมทัศนียภาพโดยรอบหาดอิงกว๊าน สามารถชมธรรมชาติ ศึกษาพันธุ์พืชได้ตลอดเส้นทาง	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2. ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ	2122443	590407
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – พะเยา จากแยกบ้านร่องห้า เลี้ยวซ้าย เข้าไปประมาณ 300 เมตร	

ตาราง 40 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในภูมิภาคที่ราบ

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ธรรมชาติ	1. ห้วยแม่ตำ ⁺ 	ห้วยแม่ตำ ⁺ มีต้นน้ำอยู่ทางตอนใต้ของกว๊านพะเยา ความยาวของห้วยแม่ตำ ⁺ จากอ่างเก็บน้ำแม่ตำ ⁺ ถึงกว๊านพะเยามีความยาวประมาณ 17 กิโลเมตร ตลอดลำห้วยแม่ตำ ⁺ มีการสร้างฝายเป็นระยะ จึงทำให้มีน้ำขังตลอดปี ตามลำห้วยแม่ตำ ⁺ จากวัดแม่ตำ ⁺ ภูมินทร์ถึงสถานีประมงน้ำจืดมีกิ่งไผ่ที่โน้มเอียงเข้าหากันเหมือนเป็นซุ้มประตู เมื่อลมพัดมากกระทบกิ่งไผ่ ทำให้กิ่งไผ่ไหวเอนลู่ไปตามลม ใบไผ่ปลิวตกลงในห้วยแม่ตำ ⁺ ไหลไปตามสายน้ำ ทำให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายสบายตา เหมาะที่จะพายเรือชมทัศนียภาพตามลำห้วยไปจนถึงจุดที่ห้วยแม่ตำ ⁺ ไหลลงสู่กว๊านพะเยาบริเวณสถานีประมงน้ำจืด	ในฤดูน้ำหลากประชาชนใช้ในการประมง เลี้ยงปลาในกระชัง	2116976	595716
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – พะเยา ถึงสี่แยกแม่ตำ ⁺ ให้เลี้ยวซ้ายแล้วตรงไปถึงสี่แยกให้เลี้ยวขวา ตรงไปจนถึงวัดแม่ตำ ⁺ ภูมินทร์ การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 40 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ธรรมชาติ	2. ห้วยแม่ต๋อม 	ห้วยแม่ต๋อม มีต้นน้ำมาจากยอดดอยนอก เป็นลำห้วยขนาดเล็กมีต้นไม้อื่นหนาที่บสองฝั่ง ลำน้ำ มีกิ่งไม้ใหญ่ทอดตัวลงเหนือลำน้ำ ทำให้เกิดภาพที่สดชื่นและงดงามจากการบรรจบแต่งของธรรมชาติ น้ำในลำน้ำห้วยแม่ต๋อมใสมากจนทำให้มองเห็นฝูงปลาตัวน้อยแวกว่ายอยู่ในลำน้ำ นอกจากนี้ชาวบ้านได้ใช้น้ำในลำห้วยในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในช่วงฤดูฝนนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเล่นน้ำในห้วยแม่ต๋อมได้	-	2122666 587151	ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – เชียงราย เมื่อถึงแยกบ้านร่องห้า เลี้ยวซ้ายเข้าไป ตรงไป ตามเส้นทาง เมื่อถึงแยก บ้านต๋อม ให้ตรงไปบ้าน ต๋อมดง จุดที่น่าสนใจอยู่ ตรงข้ามวัดต๋อมดง การเข้าถึง ทางรถ

ตาราง 40 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	3. วัดไชยอวาส 	มีโบสถ์สร้างทรงล้านนาประยุกต์ มีเจดีย์ทรงล้านนาที่เก่าแก่อายุประมาณ 100 กว่าปี	1. เป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา 2. เป็นที่เคารพสักการบูชา	2119485	594788
				ที่ตั้งสัมพันธ์ อยู่ในเขตตัวเมือง ไกลกับร้านฮอนด้าสาขาพะเยา การเข้าถึง ทางรถ	
ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	4. วัดหลวงราชรัตนฐาน 	มีสถูปหินทรายทรงระฆังคว่ำ ผังโบสถ์เป็นภาพวาดพุทธประวัติของดั้งเดิม	1. เป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา 2. เป็นที่เคารพสักการบูชา	2119185	594959
				ที่ตั้งสัมพันธ์ อยู่ในเขตตัวเมืองพะเยา ใกล้กับห้องอาหารศรีสกุล การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 40 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	5. วัดราชคฤห์ 	มีพระพุทธรูปศิลา พุทธลักษณะแบบเดียวกับพระเจ้าล้านตื้อ อายุประมาณ 100 กว่าปี มีพระเจดีย์อายุประมาณ 200 – 300 ปี พระเจดีย์ได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะเชียงใหม่ตอนต้น	1. เป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา 2. เป็นที่เคารพสักการบูชา	2119254	595356
				ที่ตั้งสัมพันธ์ อยู่ในเขตตัวเมืองพะเยา ใกล้กับศาลหลักเมืองพะเยา การเข้าถึง ทางรถ	
ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	6. ศาลหลักเมือง 	เป็นสิ่งคู่บ้านคู่เมืองจังหวัดพะเยา ที่ประชาชนชาวพะเยามากราบไหว้สักการบูชา	เป็นที่เคารพสักการบูชา	2119559	594872
				ที่ตั้งสัมพันธ์ อยู่ในเขตตัวเมืองพะเยา ใกล้กับวัดศรีอุโมงค์คำ การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 40 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	7. พระธาตุผาข้างมูบ 	บริเวณพระธาตุมีรูปปั้นช้าง 4 เชือก หมอบ (ภาษาเหนือ เรียกว่า “มูบ”) อยู่รอบพระธาตุ ในเดือนพฤษภาคม จะมีการสงฆ์พระธาตุ	เป็นที่เคารพสักการบูชา	2121471	585711
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – พะเยา จากแยกบ้านร่องห้า เลี้ยวซ้าย เมื่อถึงสี่แยกบ้านต่อมให้เลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 1193 เข้าบ้านผาข้างมูบ ประมาณ 4 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 40 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	8. สวนแก้วมังกร 	สวนแก้วมังกรอยู่ใกล้กับห้วยน้ำแม่ต๋ำ เป็นสวนของ อ.แสงทอง เนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ ปลูกต้นแก้วมังกรประมาณ 200 ต้น จุดเด่นของสวนแก้วมังกรคือ มีเมื่อแก้วมังกรออกผลจะมีสีแดง สลับสีเขียวของต้นแก้วมังกร ดูนงงาม และนักท่องเที่ยวสามารถติดต่อขอเข้าชมสวนได้	-	2116263	595553
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – เชียงราย เมื่อถึงสี่แยกแม่ต๋ำให้เลี้ยวซ้ายเข้าบ้านแม่ต๋ำ และตรงไปประมาณ 500 เมตร เมื่อข้ามสะพานข้ามแม่น้ำแม่ต๋ำไป สวนแก้วมังกรตั้งอยู่ทางด้านขวามือ การเข้าถึง ทางรถ	

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	9. สวนลำไย 	สวนลำไย ของพ.ต.ต.อภิรักษ์ นักรไ้ อยู่ห่างจากสวนแก้วมังกรของ อ. แสงทองประมาณ 100 เมตร ภายในสวนมีผลไม้หลากหลายชนิด เช่น แก้วมังกร ลำไย มะพร้าวอ่อน มะม่วงกล้วย ภายในสวนมีการขุดร่องน้ำสำหรับให้ความชุ่มชื้นกับต้นไม้ ผลไม้ในสวนนี้จะออกผลตามฤดูของผลไม้ชนิดนั้น ๆ ดังนั้นนักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมสวนผลไม้ได้ตลอดทั้งปี	-	2116243	595184
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – เชียงราย เมื่อถึงสี่แยกแม่ตำให้เลี้ยว ซ้ายเข้าบ้านแม่ตำ และ ตรงไปประมาณ 600 เมตร เมื่อข้ามสะพานข้าม แม่น้ำแม่ตำไป สวนผลไม้ ตั้งอยู่ทางด้านขวามือ การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 40 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	10. สวนมะขาม 	สวนมะขามเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ เป็นของ คุณฟุ้ง มะขามส่วนใหญ่เป็นมะขามหวาน ที่ให้ เนื้อหนา เม็ดเล็ก ออกฝักเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ภายในสวนยังมีการเลี้ยงโค ซึ่งใช้ใน การทำนาของคุณฟุ้งเองที่อยู่ฝั่งตรงข้าม ด้วย ความเป็นธรรมชาติที่มีทุ่งนาอยู่ด้านหน้าสวน มะขาม จึงทำให้บริเวณนี้มีลมพัดโชยตลอดเวลา อากาศสดชื่น	-	2114552	594173
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – เชียงราย เมื่อถึงสี่แยกแม่ตำให้เลี้ยว ซ้ายเข้าบ้านแม่ตำ ไป ประมาณ 2 กิโลเมตรให้ เลี้ยวซ้ายเข้าบ้านแม่ใสทุ่ง ประมาณ 1 กิโลเมตร ตั้งอยู่ทางด้านขวามือ การเข้าถึง ทางรถ	

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	11. บ้านสันตันผึ่ง 	บ้านสันตันผึ่ง เป็นหมู่บ้านที่อยู่ติดกับกว๊านพะเยา โดยคนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น ประมง ทำนา ทำสวนผลไม้ เลี้ยงวัว เป็นต้น หลังจากฤดูเก็บเกี่ยวหรือเวลาว่าง ชาวบ้านจะรวมกลุ่มกัน จักสานผักตบชวาที่อยู่ในกว๊านพะเยา เป็นผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้าน เช่น กระเป๋า ตะกร้า ที่รองแก้ว เป็นต้น	-	2122962	591253
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – เชียงราย เมื่อถึงแยกบ้านร่องห้า เลี้ยวซ้ายเข้าไป เมื่อผ่านสะพานขุนเดชไปประมาณ 50 เมตร ให้สังเกตป้ายซอย 1 ม.2 ติดอยู่ทางด้านซ้ายมือ การเข้าถึง ทางรถ	
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	12. หมู่บ้านตีเหล็กบ้านร่องไฮ 	ชาวบ้านบ้านร่องไฮได้รับการสืบทอดวิธีการตีเหล็กจากบรรพบุรุษมาประมาณ 100 กว่าปีดังนั้นจึงมีชื่อเสียงโด่งดังในการตีเหล็กด้วยวิธีการตีเหล็กแบบโบราณ		2116865	593309
				ที่ตั้งสัมพันธ์ เส้นทางเดียวกับการเดินทางไปโบราณสถานบ้านร่องไฮ การเข้าถึง ทางรถ	

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	13. หมูบ้านทำครกหิน 	หมูบ้านทำครกหิน มีสล่าจ้อย สมเคเรือ (ได้ล่องลပ်ไปแล้ว) เป็นคนแรกที่ทำครกหิน ปัจจุบันยังคงใช้วิธีการทำครกหินแบบดั้งเดิมอยู่	เป็นแหล่งสร้างรายได้ เสริมให้คนในชุมชน	2119000	587759
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตั้งอยู่ตรงข้ามกับ อบต. บ้านสาธิต ถนน แม่ใจ - แม่นาเรือ การเข้าถึง ทางรถ	
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	14. ปลาส้มศรีทน 	เป็นกลุ่มแปรรูปปลาทางการเกษตร สหกรณ์ผู้ผลิตปลาส้มบ้านสันเวียงใหม่ ในอดีตชาวบ้านได้หาปลาบริเวณริมกว๊านพะเยามาทำอาหารประจำวัน บางครั้งได้มากเหลือจากนำมาประกอบอาหาร จึงทำปลาส้มเอาไว้ขาย ปัจจุบันเป็นผลิตภัณฑ์ที่ส่งขายทั้งในจังหวัดพะเยาและจังหวัดใกล้เคียง	เป็นแหล่งสร้างรายได้ เสริมให้คนในชุมชน	21199418	589534
				ที่ตั้งสัมพันธ์ จาก อบต. บ้านสาธิต ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ 5 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 40 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	15. ปลาสามแม่ทองปอน 	เป็นกลุ่มแปรรูปปลาทางการเกษตร สหกรณ์ผู้ผลิตปลาสามบ้านสันเวียงใหม่ ในอดีต ชาวบ้านได้หาปลาบริเวณริมกว๊านพะเยามา ทำอาหารประจำวัน บางครั้งได้มากเหลือจาก นำมาประกอบอาหาร จึงทำปลาสามเอาไว้ขาย ปัจจุบันเป็นผลิตภัณฑ์ที่ส่งขายทั้งในจังหวัด พะเยาและจังหวัดใกล้เคียง	เป็นแหล่งสร้างรายได้ เสริมให้คนในชุมชน	2119323	589381
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ห่างจากปลา สามศรีทน ประมาณ 2 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	16. แคบหมูแม่หลวงบัวหลบ 	เป็นแหล่งผลิตแคบหมูที่มีชื่อเสียงในตำบล บ้านสันเวียงใหม่ นอกจากนี้ยังส่งขายไปทั่ว ประเทศ เนื่องจากมีรสชาติกลมกล่อม และเป็น อาหารพื้นเมืองที่ชาวเหนือนิยมทาน	เป็นแหล่งสร้างรายได้ เสริมให้คนในชุมชน	2119336	588752
				ที่ตั้งสัมพันธ์ จากอบต. บ้านสาบไปทางทิศ ตะวันออก ประมาณ 3 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 40 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	17. หมู่บ้านเกษตรปลอดสารพิษ 	หมู่บ้านผาช้างมูบได้รณรงค์ให้คนในหมู่บ้านงดใช้สารเคมี หันมาใช้สมุนไพร เช่น สะเดา ฟ้าทลายโจร ในการปราบศัตรูพืช และใช้ปุ๋ยหมักในการบำรุงพืชผักของตน	1. เป็นแหล่งศึกษาเกษตรแบบปลอดสารพิษ 2. เป็นแหล่งสร้างรายได้เสริมให้คนในชุมชน	2121788	584935
				ที่ตั้งสัมพันธ์ จากอบต.สันป่าม่วง ไปทางทิศตะวันตก ประมาณ 4.3 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	18. หมู่บ้านหัตถกรรมผักตบชวา 	อาชีพหัตถกรรมผักตบชวา เป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มสตรีในหมู่บ้านสันป่าม่วงได้ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผักตบชวาสวนใหญ่ได้แก่หมวก กระเป๋าจากรองแก้ว และของประดับตกแต่งต่าง ๆ ซึ่งได้ส่งขายทั้งที่เมืองไทยและต่างประเทศ	เป็นแหล่งสร้างรายได้เสริมให้คนในชุมชน	2120927	588520
				ที่ตั้งสัมพันธ์ จากอบต.สันป่าม่วงไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 2 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 40 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	19. หมู่บ้านถักเสื้อผ้าด้วยมือ 	หมู่บ้านถักเสื้อผ้าด้วยมือ โดยกลุ่มสตรีใน หมู่บ้านสันป่าบงได้รวมกลุ่ม เพื่อพัฒนา ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าถักด้วยมือ ที่มีความประณีต สวยงาม สร้างงาน สร้างอาชีพ และพัฒนา หัตถกรรมฝีมือ ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ซึ่ง สามารถออกแบบลวดลายต่าง ๆ ได้ตามความ ต้องการของลูกค้า	เป็นแหล่งสร้างรายได้ เสริมให้คนในชุมชน	2121048	587922
				ที่ตั้งสัมพันธ์ จากอบต.สัน ป่าม่วงไปทางทิศ ตะวันตก ประมาณ 1 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	20. บ้านทำขนมพื้นบ้าน 	การทำขนมข้าวแต๋น ข้าวตอก และข้าวแคบ นั้นเป็นขนมที่ขึ้นชื่อของชาวเหนือ มีรสชาติที่ อร่อยโดดเด่น คือ หวาน หอม กรอบ และอร่อย สามารถใช้เป็นอาหารว่างในการต้อนรับแขก และในงานบุญประเพณีต่าง ๆ	เป็นแหล่งสร้างรายได้ เสริมให้คนในชุมชน	2119130	594687
				ที่ตั้งสัมพันธ์ จากอบต.สัน ป่าม่วงไปทางทิศเหนือ ประมาณ 2 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	21. บ้านลุ่มป้อมเพชร 	ลุ่มป้อมเพชรได้ใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในหมู่บ้านตอมตงซึ่งได้รับการยอมรับจากคนในหมู่บ้านและลุ่มป้อมเพชรยังได้ให้คำแนะนำกับผู้ที่สนใจในการใช้ชีวิตตามแนวพระราชดำริ	แหล่งเรียนรู้การใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	2119130	594687
				ที่ตั้งสัมพันธ์ จากอบต.สันปาม่วงไปทางทิศเหนือประมาณ 2 กิโลเมตร	
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	22. พระตำหนักกวีานพะเยา 	โดยรอบพระตำหนักมีพันธุ์ไม้เมืองหนาวนานาพันธุ์ประดับตกแต่ง สระน้ำพุ พิพิธภัณฑ์ปลาบึก ภายในพิพิธภัณฑ์ได้นำเสนอวิวัฒนาการของปลาบึก ซึ่งเป็นปลาน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในโลก และพันธุ์ปลาอื่น ๆ ที่อยู่ในกวีานพะเยา พันธุ์ปลาสวยงามที่หาดูได้ยากไว้หลายชนิด ดังนั้นพระตำหนักกวีานพะเยาจึงเป็นสถานที่หนึ่งที่นักท่องเที่ยวอยากเข้าไปชม เพราะมีสิ่งที่น่าสนใจที่หาชมได้ยาก	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2. เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	2119653	594645
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – พะเยา ริมถนนพหลโยธิน กม.ที่ 734-735	
				การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 40 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	23. ฐานปะนะฟาร์ม 	ฐานปะนะฟาร์ม เป็นฟาร์มโคขนาดเล็ก อยู่ทางทิศตะวันตกของกว๊านพะเยา ลักษณะเด่นของฟาร์มคือ การที่มีทุ่งหญ้าขนาดใหญ่ปล่อยให้โคออกมากินหญ้าอย่างอิสระ เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมจะพบกับภาพโคกินหญ้า และเลี้ยงลูกอ่อนบนทุ่งหญ้าสีเขียวสด ภาพเหล่านี้จึงเป็นจุดเด่นเนื่องจากหาชมไม่ได้ในเขตเมือง	-	2122476	589698
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – เชียงราย เมื่อถึงแยกบ้านร่องห้า เลี้ยวซ้ายเข้าไป เมื่อถึง หมู่บ้านสันหนองเหนียว ให้เลี้ยวซ้ายเข้าไปทางวัด ต่อมใต้ ไปตามเส้นทาง ประมาณ 400 เมตร จะ พบฐานปะนะฟาร์มตั้งอยู่ ทางด้านซ้ายมือ การเข้าถึง ทางรถ	

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	24. กลุ่มหมอมือง	<p>กลุ่มหมอมือง เกิดจากการรวมกลุ่มกันของปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ด้านสมุนไพรพื้นบ้านที่ช่วยรักษาโรคเช่น โรคปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามร่างกาย และได้นำสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้การคิดค่าบริการยังมีราคาถูกมาก เพียง 10 บาทต่อคน ในอนาคตข้างหน้าควรมีการให้บริการนวดแผนโบราณ โดยใช้สมุนไพรประคบ บำบัดรักษาโรคต่าง ๆ และบริเวณโดยรอบยังมีแปลงสมุนไพรที่นำมาใช้รักษา เช่น สังกรณี มะละกอดำผู้ หญ้าหนวดแมว ขมิ้นชัน ดอกเอื้องหมายนา หญ้านอนตาย ตะไคร้หอม เป็นต้น นอกจากนี้มีต้นเรื่องขนาดใหญ่อายุ 501 ปี และเชื่อว่ามีเทวดาสถิตอยู่ชาวบ้านได้เรียกขานกันว่า ศาลเจ้าพ่อเรื่อง</p>	-	2116974	587860
	 			<p>ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1193 จากต.แม่ต๋ำ-ต.บ้านต๋อน เมื่อถึงแยกบ้านต๋อน ให้ให้เลี้ยวซ้ายเข้าไปประมาณ 50 เมตร ซึ่งกลุ่มหมอมืองนี้ตั้งอยู่ทางด้านหน้าของ อบต.บ้านต๋อน</p> <p>การเข้าถึง ทางรถ</p>	

ตาราง 40 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	25. ฟาร์มเห็ดโคน 	ฟาร์มเห็ดโคนของ คุณธนุ เครือสาร ได้เพาะเห็ดโคนในตระกูล COPRINUS COMATUS ซึ่งเห็ดในตระกูลนี้ มีสรรพคุณทางยาที่ช่วยในการย่อยอาหาร ลดเสมหะ ช่วยยับยั้งเซลล์มะเร็ง ซึ่งฟาร์มเห็ดนี้ควรมีการนำเห็ดมาประกอบอาหารหรือทำเป็นของว่างจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว เพราะถือได้ว่าเป็นอาหารที่ช่วยรักษาสุขภาพ	-	2116955	587607
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1193 จากต.แม่ต๋ำ-ต.บ้านต๋อน เมื่อถึงแยกบ้านต๋อน ให้ให้เลี้ยวซ้ายเข้าไปประมาณ 50 เมตร ซึ่งฟาร์มเห็ดโคนนี้ตั้งอยู่ทางด้านข้างของ อบต.บ้านต๋อน การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 41 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในภูมิภาคที่ตอน

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	1. วัดศรีอุโมงค์คำ 	มีพระเจดีย์สมัยเชียงแสนที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์มาก มีพระพุทธรูปสำริดปางมารวิชัยนามว่า “หลวงพ่องามเมืองเรืองฤทธิ์” แต่ชาวบ้านเรียกว่า “พระเจ้าล้านตื้อ” ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทางศิลปะของภูมิภาคยาวโดยเฉพาะ	1. เป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา 2. เป็นที่เคารพสักการบูชา	2119136	595035
				ที่ตั้งสัมพันธ์ อยู่ถนนท่ากว๊าน ใกล้กับศาลหลักเมือง	การเข้าถึง ทางรถ
ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	2. วัดศรีจอมเรือง 	มีพระเจดีย์ศิลปะแบบไทยผสมพม่ามีพระพุทธรูปทองสำริดทรงเครื่อง ในอดีตวัดนี้เคยถูกพม่าเข้ามายึดครอง	1. เป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา 2. เป็นที่เคารพสักการบูชา	2119031	596184
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตั้งอยู่ใกล้กับโรงเรียนบุญญิสฐ์วิทยา	การเข้าถึง ทางรถ

ตาราง 41 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	3. วัดลี 	บริเวณวัดมีสิ่งที่สำคัญ คือพระธาตุวัดลี สร้างในสมัยพุทธศตวรรษที่ 21 พระพุทธบาทจำลองหินทราย และศิลาจารึกวัดลี	1. เป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา 2. เป็นที่เคารพสักการบูชา	2119459	596211
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตั้งอยู่ใกล้กับวัดศรีจอมเรือง การเข้าถึง ทางรถ	
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	4. การแกะสลักหินทราย 	บ้านนาย ชัยศิริพัฒน์ สมเคเรือ ได้ทำการแกะสลักหินทราย ที่ได้รับการสืบทอดจากสลาโป สมเคเรือผู้เป็นพ่อ ซึ่งยังคงแกะสลักด้วยมือเป็นส่วนใหญ่	เป็นแหล่งสร้างรายได้เสริมให้คนในชุมชน	2120437	586099
				ที่ตั้งสัมพันธ์ จากอบต. สันป่าม่วงไปทางทิศตะวันตก ประมาณ 2 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 41 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	5. บ้านสุทธิภักดี 	บ้านสุทธิภักดี เป็นบ้านโบราณ 2 หลัง สดท้ายที่สร้างด้วยไม้สักทองทั้งหลัง เป็นบ้าน ของหลวงศรีนครานุกุล โดยบ้านสุทธิภักดีที่ ตั้งอยู่ถนนท่ากว๊านเป็นบ้านพักของหลวงศรีนคร านุกุล และบ้านสุทธิภักดีที่ตั้งอยู่ถนนชาย กว๊านเป็นบ้านพักรับรอง ในอดีตได้ต้อนรับ บุคคลสำคัญของประเทศ	-	2119287	594293
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตั้งอยู่ถนน ท่ากว๊าน ใกล้กับวัดศรี อุโมงค์คำ การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 42 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในภูมิภาคที่ลาดเชิงเขา

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	1. วัดพระธาตุภูขวาง 	เป็นพระธาตุที่เก่าแก่ สร้างในสมัยพระศรีจอมธรรมเจ้าเมืองพะเยา ซึ่งพระธาตุภูขวางเป็นพระธาตุที่มีความเชื่อว่าถ้าผู้ใดได้มาสักการบูชา ก็จะสมใจดังปรารถนาทุกประการ ถ้าตายก็จะไปได้ไปอยู่บนสวรรค์	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2. เป็นที่เคารพสักการบูชา	2112481	586622
				ที่ตั้งสัมพันธ์ อยู่ทางทิศตะวันตกของ อบต.แม่นา เรือ ระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	
ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	2. พระธาตุดอยโตน 	มีการค้นพบองค์พระธาตุมานานหลายร้อยปี ซึ่งเชื่อว่าพระบรมสารีริกธาตุบรรจุอยู่ในองค์พระธาตุดอยโตน ซึ่งคนในหมู่บ้านห้วยหม้อให้ความเคารพและสักการบูชากันเป็นประจำ	1. เป็นที่เคารพสักการบูชา	2117379	583552
				ที่ตั้งสัมพันธ์ อยู่ทางทิศตะวันตกของ อบต.แม่นา เรือ อยู่ห่างจากวัดพระธาตุภูขวาง ประมาณ 3 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	3. วัดพระธาตุจอมทอง 	เป็นพระธาตุเจดีย์ที่บรรจุพระเกศาธาตุและพระบรมธาตุของพระพุทธเจ้า สภาพแวดล้อมเป็นเขามีสป้าไม้ปกคลุม บนยอดเนินสามารถมองเห็นตัวเมืองและกว๊านพะเยาได้โดยรอบ	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2. เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ 3. เป็นที่เคารพสักการบูชา	2121388	593389
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตั้งอยู่ตรงข้ามกับวัดศรีโคมคำ การเข้าถึง ทางรถ	
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	4. บ้านต๋อมดง 	บ้านต๋อมดง มีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ลาดเชิงเขา โดยมีทัศนียภาพที่สวยงามเป็นธรรมชาติ ตามถนนเส้นทางบ้านต๋อมดงไปบ้านแม่ต๋อมโน มีดอกหญ้าริมสองข้างทางทุ่งนาเขียวขจี และดอยบุษราคัม เทือกเขาผีปันน้ำที่มีเมฆหมอกปกคลุมในยามเช้า	-	2122354	585570
				ที่ตั้งสัมพันธ์ จากโรงเรียนบ้านต๋อมดงตรงไปผ่านสวนป่าสมจิตร์ไปประมาณ 300 เมตร การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 42 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	5. สวนมะม่วง 	สวนแม่สมจิตร เป็นสวนมะม่วง และสวน ลำไย ตั้งอยู่บนเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ มีดอย บุษราคัมอยู่ด้านหลังสีเขียวของต้นไม้และดอย บุษราคัมและเทือกเขาผีปันน้ำ ที่มีต้นไม้ขึ้น หนาทึบ ทำให้ผู้มาเยือนสัมผัสได้ถึงความอุดม สมบูรณ์ของพื้นที่นี้	-	2122392	585920
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – เชียงราย เมื่อถึงแยกบ้านร่องห้า เลี้ยวซ้ายเข้าไป ตรงไป ตามเส้นทาง เมื่อถึงแยก บ้านต้อม ให้ตรงไปซึ่ง ผ่านโรงเรียนบ้านต้อมดง ไปประมาณ 1 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 42 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	6. อ่างเก็บน้ำแม่นาเรือ 	เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในตำบลแม่นาเรือ ซึ่งมีทัศนียภาพที่สวยงาม เนื่องจากมีภูเขาที่สลับซับซ้อนโอบล้อม	ประชาชนได้ใช้น้ำในการเกษตร และทำการประมง	2111778	585098
				ที่ตั้งสัมพันธ์ จากอบต.แม่นาเรือไปทางทิศตะวันตก มุ่งหน้าไปบ้านสันป่าสัก ซึ่งอยู่เส้นทางเดียวกับวัดพระธาตุภูขวาง เดินทางต่อไปอีกประมาณ 3 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม	7. อ่างเก็บน้ำแม่ต๋อม 	เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในตำบลสันป่าม่วง ซึ่งมีทัศนียภาพที่สวยงาม เนื่องจากมีภูเขาที่สลับซับซ้อนโอบล้อม เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในตำบลสันป่าม่วง	ประชาชนในตำบลได้ใช้ในการดำรงชีวิต และในการประกอบอาชีพ	2119340	589352
				ที่ตั้งสัมพันธ์ จากอบต.สันป่าม่วงไปทางทิศตะวันตก ประมาณ 5 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 43 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในภูมิภาค ภูเขา

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ธรรมชาติ	<p>1. ดอยหนอก</p> <p>2. น้ำตกห้วยแม่ตุ๋่น</p> <p>3. น้ำตกสามโตรก</p> 	<p>ดอยหนอกตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของกว๊านพะเยา เป็นยอดเขาหินปูนที่สูงที่สุดของอุทยานแห่งชาติดอยหลวง มีลักษณะคล้ายหนอกบนหลังวัวมีความสูง 1,077 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง จึงสามารถมองเห็นได้อย่างเด่นชัด การเดินทางไปด้วยหนอกจะพบกับน้ำตกห้วยแม่ตุ๋่นและน้ำตกสามโตรก ซึ่งอยู่ไม่ห่างกันมาก น้ำตกทั้งสองแห่งนี้เพิ่งถูกค้นพบเมื่อนักท่องเที่ยวมาถึงบริเวณยอดดอยหนอก นอกจากจะได้ประจักษ์บุญกิริยาด้วยการไหว้พระธาตุแล้ว เมื่อมองลงมายังเบื้องล่าง จะมองเห็นภาพกว๊านพะเยาและตัวเมืองพะเยาซึ่งเป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นบึงน้ำใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชุมชนเมืองพะเยาได้อย่างชัดเจน</p>	<p>1. เป็นแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>2. เป็นที่เคารพสักการบูชา</p>	2116665	585387
				<p>ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – พะเยา เลี้ยวซ้ายจากสี่แยกแม่ต๋ำเข้าทางหลวงหมายเลข 1193 เข้าตำบลตุ๋่น เลี้ยวซ้ายเข้าบ้านดอกบัว จนถึงอ่างเก็บน้ำแม่ตุ๋่น ต้องเดินเท้าต่อประมาณ 4 กิโลเมตร</p> <p>การเข้าถึง ทางรถเข้าถึง อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ตุ๋่น และต้องเดินเท้าต่อขึ้นไปถึง ยอดดอยหนอก</p>	

ตาราง 43 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ธรรมชาติ	4. น้ำตกขุนต่อม 	เป็นน้ำตกหินปูนที่มีโขดหินที่ลดหลั่นกันเป็นชั้น ๆ จำนวน 9 ชั้น ระหว่างทางมีลำห้วยไหลผ่านเส้นทางเดินเป็นระยะ ๆ ดังนั้นนักท่องเที่ยวจะได้เดินลัดเลาะลำห้วยชมธรรมชาติ ศึกษาพันธุ์พืชและสัตว์ได้ตลอดเส้นทาง	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2. พักผ่อนหย่อนใจ	2119664	583660
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1193 เข้าเขต ต.สันป่าม่วง เลี้ยวซ้ายเข้าบ้านต่อมใน ระยะทาง ประมาณ 15 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถสามารถเข้าถึงได้เพียงบ้านแม่ต่อมใน บริเวณจุดพักรถ และต้องเดินเท้า ประมาณ 1 กิโลเมตร	
ธรรมชาติ	5. น้ำตกผาเกล็ดนาค 	เป็นน้ำตกที่มีโขดหินคล้ายเกล็ดนาค สายน้ำที่ไหลผ่านโขดหินตกกระทบมายังเบื้องล่างที่เป็นแอ่งน้ำกว้างประมาณ 10 เมตร ที่นักท่องเที่ยวสามารถเล่นน้ำได้อย่างสนุกสนาน ระหว่างการเดินทางนักท่องเที่ยวสามารถชมธรรมชาติ ศึกษาพันธุ์พืช และสัตว์ได้ตลอดเส้นทาง	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2. พักผ่อนหย่อนใจ	2117022	582243
				ที่ตั้งสัมพันธ์ เป็นเส้นทางเดียวกับดอยหนอก การเข้าถึง ทางรถเข้าถึงอย่างเก็บน้ำแม่ตุนต้องเดินเท้าประมาณ 3 กิโลเมตร	

ตาราง 43 (ต่อ)

ประเภททรัพยากร	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	6. วัดอนาลโย หรือ ดอยบุษราคัม 	บริเวณม่อนพระนอน มีพระพุทธรูปสมัยสุโขทัย สูง 18 เมตร หน้าตักกว้าง 12 เมตร และมีพระพุทธรูปปางต่าง ๆ อีกหลายองค์ เช่น พระพุทธรูปไสยาสน์ พระพุทธรูปปางลีลา พระพุทธรูปปางนาคปรก สร้างด้วยความประณีตสวยงามแบบศิลปะไทย รัตนเจดีย์ เป็นศิลปะแบบอินเดียพุทธคยา เก่งจีนประดิษฐานเจ้าแม่กวนอิม หอพระแก้วมรกตจำลอง เครื่องบูชาพระแก้วมรกตทำด้วยทองคำและของมีค่าต่าง ๆ จากยอดเขาสามารถชมทัศนียภาพของกว๊านพะเยาได้อย่างชัดเจน	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2. เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ 3. เป็นที่เคารพสักการะบูชา	2120704	585620
				ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1193 เลี้ยวซ้ายประมาณ 9 กิโลเมตร การเข้าถึง ทางรถ	

ตาราง 44 ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี

ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น
<p>1. งานสักการบวงสรวงพ่อขุนงำเมือง</p> 	<p>งานสักการบวงสรวงพ่อขุนงำเมือง จัดขึ้นในวันที่ 5 มีนาคม ของทุกปี เพื่อสักการะ พ่อขุนงำเมือง เจ้าเมืองพะเยาองค์ที่ 9 (พ.ศ. 1781 – 1839) ผู้สร้างความรู้เรื่องให้แก่แคว้นพะเยาและร่วมกันสร้างเมืองเชียงใหม่กับพญาร่วง และพญามังราย จะมีข้าราชการ พ่อค้าและประชาชนชาวพะเยานำเครื่องสักการมาทำพิธีบวงสรวงพระรูปที่อนุสาวรีย์ของพระองค์ขึ้น ณ บริเวณสวนสมเด็จพระเจ้า 90 ถนนเลียบบกวันพะเยา</p>
<p>2. ประเพณีสงกรานต์</p> 	<p>ประเพณีสงกรานต์ที่กว๊านพะเยา ในช่วงวันที่ 13 – 16 เมษายน ของทุกปี วันสังขารล่องตรงกับวันที่ 13 เมษายน จะเป็นวันทำความสะอาดบ้านเรือน เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย วันเนา ตรงกับวันที่ 14 เมษายน เตรียมของอาหารคาวหวาน เพื่อไปวัด ตอนบ่ายจะช่วยกันขนทรายตามห้วยหนองเข้าวัดก่อพระเจดีย์ทราย วันพระยารวัน วันที่ 15 เมษายน นำอาหารคาวหวานไปถวายที่วัด และดำหัวผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ หรือคนที่เคารพนับถือ วันปากปี วันที่ 16 เมษายน มีการนำเสื้อผ้าของตนเองและครอบครัวบูชานพเคราะห์ทั้งเก้า เพื่อปราศจากเคราะห์กรรม</p>

ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น
<p data-bbox="304 424 672 459">3. ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา</p> 	<p data-bbox="898 424 2136 671">ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาที่กว๊านพะเยา จะจัดขึ้นในวันเพ็ญเดือนแปด (เดือนกรกฎาคม) โดยคณะศรัทธาและหน่วยราชการทุกแห่งจะรวมกันหล่อเทียนที่แกะสลักอย่างสวยงามเพื่อนำมารวมเป็นขบวนแห่เทียนเข้าพรรษาของแต่ละปี เพื่อประกวดประชันความสวยงามของเทียน เมื่อมีการตัดสินให้รางวัลเรียบร้อยแล้ว คณะศรัทธาของแต่ละวัดจะนำเทียนเข้าพรรษาของวัดตนเองไปถวายพระสงฆ์เพื่อนำไปจุดบูชาในเทศกาลเข้าพรรษาต่อไป</p>
<p data-bbox="304 863 611 898">4. ประเพณีตานก๋วยสลาก</p> 	<p data-bbox="898 863 2136 1062">ประเพณีตานก๋วยสลากจัดขึ้นประมาณเดือนกันยายนของทุกปี ก่อนออกพรรษา แล้วแต่ที่ใดจะเห็นเหมาะสมจัดในวันใด ก่อนพิธีถือว่าเป็น “วันดา” ชาวบ้านจะเตรียมเครื่องไทยทานแล้วนำไปวัดที่จัดงานเพื่อถวายพระภิกษุสามเณร มีการเขียนคำอุทิศส่วนกุศลไปให้ผู้ตาย และเทวดาทั้งหลาย มีการจับสลากในการถวายตามหมายเลขว่าตรงกับพระรูปใด พระรูปนั้นก็รับประเคนและให้พร</p>

ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น
<p>5. ประเพณีตักบาตรเทโว</p> 	<p>ประเพณีตักบาตรเทโวที่วัดพระธาตุจอมทอง พุทธศาสนิกชนในจังหวัดพะเยาจะร่วมตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง พระสงฆ์จำนวน 500 รูปเนื่องในวันออกพรรษา ร่วมตักบาตร ข้าวสาร อาหารแห้ง</p>
<p>6. ประเพณีลอยกระทง</p> 	<p>ประเพณีลอยกระทงที่กว๊านพะเยา ทุกๆ ปีจะมีการจัดงานยิ่งใหญ่ที่ริมกว๊านพะเยา หน้าอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง มีกิจกรรมต่างๆ ให้ชมมากมาย อาทิเช่น ขบวนแห่โคมโบราณ กาดหมั้วครัวแลง การสาธิตภูมิปัญญาท้องถิ่น การแข่งขันกีฬาทางน้ำ งานกินข้าวแล้งขันโตก ประกวดกระทงเล็ก กระทงใหญ่ ประกวดประตูปาโคมแขวน การประกวดนางนพมาศ เป็นต้น</p>

ตาราง 45 ผลการสำรวจกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประเภทกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิง นิเวศ	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
กิจกรรมกึ่งนิเวศ	1. การตกปลาริมกว๊านพะเยา 	การตกปลาริมกว๊านพะเยาสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในจังหวัดพะเยาที่ต้องพึ่งพาอาศัยกว๊านพะเยาในการดำรงชีวิตอีกด้านหนึ่ง	1. ให้ความเพลิดเพลิน 2. เพื่อการดำรงชีวิต	2119287	594293
กิจกรรมกึ่งนิเวศ	2. หนองบัวบ่อตกปลา 	หนองบัวบ่อตกปลา ตั้งอยู่ติดกับกว๊านพะเยาทางทิศเหนือ ซึ่งมีบ่อปลาทั้งหมด 4 บ่อที่เปิดให้บริการลูกค้า ซึ่งบริเวณที่ติดกับกว๊านพะเยาจะมีดอกบัว ฝักบัว ขึ้นอยู่มากมายซึ่งสามารถเกี่ยวแจวไปเก็บได้ตามอัธยาศัย	ให้บริการตกปลา	2124203	591456

ที่ตั้งสัมพันธ์ สถานที่ที่สามารถทำกิจกรรมได้คือ บริเวณถนนชายกว๊าน การเข้าถึง ทางรถ

ที่ตั้งสัมพันธ์ ตามทางหลวงหมายเลข 1 กรุงเทพฯ – พะเยา ผ่านแยกบ้านร่องห้าไปประมาณ 300 เมตร ตั้งอยู่ทางด้านซ้ายมือ การเข้าถึง ทางรถ

ตาราง 45 (ต่อ)

ประเภทกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิง นิเวศ	ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว/รูปภาพ	จุดเด่น	ลักษณะการใช้ประโยชน์	ที่ตั้ง (พิกัดภูมิศาสตร์ UTM)	
				North	East
กิจกรรมทาง วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์	<p>3. กาดฮิมกว๊าน</p> 	<p>กาดฮิมกว๊านเป็นการจัดกิจกรรมถนนวัฒนธรรมหรือถนนคนเดินบริเวณถนนริมกว๊านพะเยา จำหน่ายสินค้า OTOP นอกจากนี้มีพ่อค้าแม่ค้ามาถ่ายทอดความรู้งานศิลปวัฒนธรรม มีการแสดงบันเทิง ศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นเมืองจากภาคต่างๆ ณ ลานการแสดง ซึ่งจะจัดกันทุกวันเสาร์ เริ่มตั้งแต่เวลา 16.30 น. เป็นต้นไปจนถึงเวลาประมาณ 23.00 น.</p>	<p>เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้คนในท้องถิ่นมีรายได้จากการขายสินค้าเพิ่มมากขึ้น และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมล้านนา</p>	2119584	594306
				<p>ที่ตั้งสัมพันธ์ ตั้งอยู่บริเวณชายกว๊าน โดยสถานที่จัดกิจกรรมเริ่มตั้งแต่หน้าอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง ถึงร้านอาหารแสงจันทร์</p> <p>การเข้าถึง ทางรถ</p>	

ภาคผนวก ค

หนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

ที่ ศธ 0519.12/3877

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

24 เมษายน 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นายเทศมนตรี เทศบาลเมืองพะเยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววรกร จันทรเสนา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กวนพะเยาและบริเวณ โดยรอบ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรกวิน และ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ เป็นคณะกรรมการ ควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางพรทิภา ใหม่คำแปง นักพัฒนา การท่องเที่ยวกวนพะเยา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง นิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กวนพะเยาและบริเวณ โดยรอบ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววรกร จันทรเสนา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสุรี จีระเชชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-070-5001

ที่ ศธ 0519.12/3876

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

24 เมษายน 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ จังหวัดพะเยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววรากร จันทรเสนา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณ โดยรอบ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรกวิน และ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ เป็นคณะกรรมการ ควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายชนะ เจริญพร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ นโยบายและแผน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณ โดยรอบ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววรากร จันทรเสนา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-070-5001

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/3884

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

24 เมษายน 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองพะเยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

เนื่องด้วย นางสาววรากร จันทระเสนา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง
“การศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณ
โดยรอบ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรกวิน และ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ เป็นคณะกรรมการ
ควบคุมการทำปริญญาานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้เจ้าหน้าที่
ในศูนย์การท่องเที่ยวและนันทนาการ และเจ้าหน้าที่ในศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยว ตอบแบบสัมภาษณ์
การศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณ
โดยรอบ นักท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว และประชาชน ตอบแบบสอบถามการศึกษาทรัพยากร
และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กว๊านพะเยาและบริเวณโดยรอบ ในระหว่าง
เดือนพฤษภาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววรากร จันทระเสนา ได้เก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-070-5001

ที่ ศธ 0519.12/3583

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๔ เมษายน 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

เนื่องด้วย นางสาววรากร จันทรเสนา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กวันพะเยาและบริเวณโดยรอบ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรกวิน และ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้เจ้าหน้าที่ในศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ และเจ้าหน้าที่ในศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยว ตอบแบบสัมภาษณ์ การศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กวันพะเยาและบริเวณโดยรอบ นักท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว และประชาชน ตอบแบบสอบถามการศึกษาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่กวันพะเยาและบริเวณโดยรอบ ในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววรากร จันทรเสนา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-070-5001

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววรากร จันทรเสนา
วันเดือนปีเกิด	19 กรกฎาคม 2523
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	289 หมู่ 2 ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง จังพะเยา 56000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนพะเยาพิทยาคม
พ.ศ. 2545	ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา จากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ. 2549	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ